

C. No. 9.

BERETNINGER

OM

NORGES FISKERIER

I AARET 1870.

UDGIVNE AF

DEPARTEMENTET FOR DET INDRE.

CHRISTIANIA.

TRYKT I DET STEENSKE BOGTRYKKERI.

1872.

Nærværende Aargang af den officielle Fiskeristatistik indbefatter i det Væsentlige Beretninger fra vedkommende Opsynschefer, Amtmænd og Fogder om de i de forskjellige Dele af Riget stedfundne Fiskerier, svarende til de i Aargangen 1869 meddelte. Endvidere har man ligesom i forrige Aar indtaget en i Morgenbladet trykt Meddelelse fra Skibsfører J. Melsom angaaende de fra det søndenfjeldske Norge i Aaret 1870 foretagne Ishavsexpeditioner, samt en ligeledes i Morgenbladet trykt Redegjørelse for Resultaterne af de ved den geografiske Opmaaling i samme Aar foretagne Dyblodninger.

Adskillige af disse Beretninger indeholde fuldstændigere Oplysninger end de for forrige Aar meddelte; saaledes er der fra Amtmanden i Stavanger Amt meddelt en Beregning over Brutto- og Nettoudbyttet af Vaarsildefisket, hvilken i Forening med de for Søndre Bergenhus Amt saavel for 1870 som for 1869 og 1861—65 meddelte lignende Beregninger afgiver adskillig Veiledning til Bedømmelse af dette Fiskeris økonomiske Vilkaar.

Hvad Torskefiskerierne angaar, da har Fiskeristatistikken endnu ikke seet sig istand til at meddele tilsvarende Opgaver over Udrustningsomkostningerne og Nettoudbyttet. Imidlertid er der fra Amtmanden i Tromsø Amt i hans Beretning om Amtets økonomiske Forfatning i Femaaret 1866—70 fremkommet adskillige Oplysninger om dette Punkt; Opgaver af lignende Art, meddelte af Lensmændene i Kvernæs og Aure ville findes i den i nærværende Hefte indeholdte Beretning om Fiskerierne i Romsdals Amt; desuden er man i det statistiske Kontor i Besiddelse af endel andre spredte Materialier, der kunne tjene til videre Belysning af Spørgsmaalet.

Foruden de i nærværende Samling indtagne Oplysninger om Fiskerierne, er der til det statistiske Kontor i Forbindelse med Femaarsberetningerne over Rigets økonomiske Tilstand indkommet temmelig betydeligt statistisk Materiale vedkommende Fiskeriernes Gang i Aarene 1866—70. Af Hensyn til den Tid, som Bearbejdelsen af disse Opgaver vil udkræve, har man troet det hensigtsmæssigt at offentliggjøre nærværende Beretninger for 1870 alene ledsaget af en kortfattet Oversigt over Hovedresultaterne af Fiskerierne i dette Aar, idet den fuldstændigere Gjennemgaaelse vil blive udsat, indtil det ovennævnte statistiske Materiale for Aarene 1866—70 i sin Helhed er bleven bearbejdet.

I Lighed med, hvad der gjordes for 1868 og 1869, meddeles her en Oversigtstabel (se næste Side) over Udførselen af samtlige Fiskevarer i Aarene 1851—1870.

Fiskevarer (Produits de la pêche).		I Gjennemsnit for Aarene				I hvert af Aarene				
		1851—55.	1856—60.	1861—65.	1866—70.	1866.	1867.	1868.	1869.	1870.
a. Mængde (Quantité).										
1. Vaarsild (<i>hareng d'hiver</i>)	Tønder	460000	446800	605500	463900	597600	479400	493200	515300	233800
2. Anden Sild (<i>hareng autre</i>)	—	105000	150000	203400	402300	168800	269800	288300	585900	698600
3. Ansjoser (<i>anchovis</i>) . . .	Dunker	13800	10800	15100	32400	22400	27100	36400	39900	36000
4. Tørfisk (<i>morue et autre poisson séché</i>)	Centner	328500	276300	266600	318100	248300	309700	297400	354300	380700
5. Klipfisk (<i>morue séchée salée</i>)	—	282100	383000	393700	521300	514500	551400	569900	474000	496700
6. Anden saltet Fisk undtagen Lax (<i>Poisson salé autre, saumon excepté</i>)	Tønder	28000	61200	50500	49200	55600	35700	47600	45300	61800
7. Tran (<i>huile de morue</i>) . .	—	52900	59600	63100	85600	88900	85200	71800	81600	100600
8. Rogn (<i>rogue</i>)	—	29000	28500	31900	36900	35900	34400	36400	35100	42600
9. Fiskeguano (<i>engrais de poisson</i>)	Centner	-	1300	7500	13900	9000	17000	13000	17400	13300
10. Fersk Fisk (<i>poisson frais</i>): Lax (<i>saumon</i>)	—				2200	2700	2000	1670	2000	2700
11. Do. Makrel og anden (<i>maquereau et autre</i>)	—	300	300	38400	62500	61200	76000	47600	61800	64700
12. Lax, saltet (<i>saumon salé</i>)	Tønder	100	100	74	62	300	9	-	-	-
13. — røget (— <i>fumé</i>)	Centner	100	100	32	22	5	7	12	65	21
14. Hummer (<i>homards</i>)	Tusind.	800	900	1500	1500	1858	1586	1572	1088	1200
Oversigt:										
1—3. Sildefiskerier*)	Centner	1130900	1194300	1618800	1734300	1534100	1500200	1565200	2204800	1867200
4—9. Torskefiskerier*)	—	860000	989700	992600	1237400	1172900	1227400	1229800	1208100	1348800
10—14. Andre Fiskerier*) . . .	—	8300	9400	53300	79500	83000	95000	65000	74900	79000
Ialt Centner		1999200	2193400	2664700	3051200	2790000	2822600	2860000	3487800	3275500
b. Værdi (Valeur).										
1. Vaarsild (<i>hareng d'hiver</i>)	Spd.	-	-	-	1850000	2496200	2191900	1951500	1442800	1169200
2. Anden Sild (<i>hareng autre</i>)	—	-	-	-	1561000	675200	1010600	1154100	2033000	2932000
3. Ansjoser (<i>anchovis</i>)	—	-	-	-	20900	13500	16200	21800	27900	25200
4. Tørfisk (<i>morue et autre poisson séché</i>)	—	-	-	-	1040100	780900	883100	821200	1398500	1316800
5. Klipfisk (<i>morue séchée salée</i>)	—	-	-	-	1914900	2058200	1709300	1709700	1943500	2153600
6. Anden saltet Fisk undtagen Lax	—	-	-	-	82200	53700	70600	68700	91000	127100
7. Tran (<i>huile de morue</i>) . . .	—	-	-	-	1240500	1333900	1244200	1033100	1182900	1408300
8. Rogn (<i>rogue</i>)	—	-	-	-	367800	358700	430400	272700	350800	426400
9. Fiskeguano (<i>engrais de poisson</i>)	—	-	-	-	28800	17900	33900	26100	33100	33200
10. Fersk Fisk (<i>poisson frais</i>): Lax (<i>saumon</i>)	—	-	-	-	41300	40000	37700	33400	38000	57500
11. Do. Makrel og anden (<i>maquereau et autre</i>)	—	-	-	-	109900	122300	115500	85700	98900	126900
12. Lax, saltet (<i>saumon salé</i>)	—	-	-	-	900	4400	300	-	-	-
13. — røget (— <i>fumé</i>)	—	-	-	-	400	100	100	200	1300	400
14. Hummer (<i>homards</i>)	—	-	-	-	73000	92900	79300	66000	54400	72400
Oversigt:										
1—3. Sildefiskerier*)	Spd.	-	-	-	3432200	3184900	3218700	3127400	3503700	4126400
4—9. Torskefiskerier*)	—	-	-	-	4674300	4603300	4371500	3931500	4999800	5465400
10—14. Andre Fiskerier*) . . .	—	-	-	-	225500	259700	232900	185300	192600	257200
Ialt Spd.		-	-	-	8332000	8047900	7823100	7244200	8696100	9849000

*) 1 Tønde Sild er regnet lig 200 Pd., 1 Tønde Tran lig 216 Pd., 1 Tønde Rogn lig 275 Pd., 1 Dunk Ansjos lig 6 Pd. og 1 Hummer lig 1 Pd.

Mængden af de udførte Fiskevarer har altsaa i 1870 været noget mindre end i 1869, men betydeligt større end i noget tidligere Aar. Denne Størrelse har i det Hele været i betydelig Tilvæxt siden 1851, idet nemlig de tiarige Gjennemsnit bliver:

Aar.	For Sildefiske- rierne.	For Torskefiske- rierne.	For de andre Fiskerier.	Ialt
	Centner.	Centner.	Centner.	Centner.
1851—60	1,162,600	924,800	8,900	2,096,300
1861—70	1,676,600	1,115,000	66,400	2,858,000
Tilvæxt	+ 514,000	+ 190,200	+ 57,500	+ 751,700
udgjørende i Procenter	+ 44,2 pCt.	+ 20,6 pCt.	+ 646,1 pCt.	+ 35,9 pCt.

Den samlede Udførsel af Fiskevarer er altsaa fra det ene Tiaar til det andet steget med næsten 36 pCt., hvilket svarer til en aarlig Tilvæxt af 3,1 pCt. Af vore to Hovedfiskerier viser Sildefisket den største Stigning, nemlig 44 pCt. eller 3,7 pCt. aarlig — en Stigning, der hovedsagelig hidrører fra de i de seneste Aar opkomne Fiskerier af Storsild samt det stigende Udbytte af Fedsildfiskerierne, idet Udførselsmængden af Vaarsild alene udviser en Forøgelse af 18 pCt., medens Udførselen af de andre Sorter Sild er steget med ikke mindre end 138 pCt. — Udførselen af Torskefiskeriets Produkter viser en betydeligt mindre, men jævner Tilvæxt, hvorved imidlertid maa erindres, at de under denne Rubrik henførte Artikler Tran og Rogn ikke udelukkende vedkomme Torskefiskerierne, og at Expeditionerne i Nordishavet efter Sæl, Hvalros, Haakjærring m. m. navnlig i de senere Aar have ydet et forholdsvis større Tilskud til Tranudførselen end tidligere har været Tilfældet. — Den stærke Forøgelse af Udførselsmængden for de øvrige Fiskerier betegner i det Væsentlige Makrelfiskeriets Opkomst, der tog sin Begyndelse i Aarene 1861 og 1862; siden 1864 har dette Fiskeri i det væsentlige holdt sig paa samme Standpunkt.

Værdien af de udførte Fiskevarer er ikke beregnet for 1865 og tidligere Aar. I 1870 naaede saavel Sildeexporten som Udførselen af Torskefiskeriets Produkter sin største Høide og bragte den samlede Udførselsværdi for Fiskevarer op i henimod 10 Millioner Spd. eller nøiagtigere 9,849,000 Spd. I samtlige Aar overstiger Torskefiskeriet i denne Henseende Sildefisket gjennemsnitlig med noget over $\frac{1}{3}$, medens dette i kvantitativ Henseende stadigen har givet det største Tilskud til Fiskeudførselen.

Hvorledes Priserne have stillet sig vil erfares af nedenstaaende Uddrag af Handelsstatistikken:

(Prix des produits de la pêche).

Fiskevarer (Espèce de produit).	1866	1867	1868	1869	1870
	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Vaarsild } (hareng d'hiver) . . . . . pr. Tønde	4,1	4,6	4,0	2,8	5,0
Storsild } . . . . . —			4,5	3,0	5,0
Nysild } . . . . . —			-	-	3,0
Fedsild } (hareng d'été) . . . . . —	4,0	3,7	4,0	3,9	4,0
Brislingsild } . . . . . —			2,2	1,8	2,0
Tørfisk (morue et autre poisson séché) . . . pr. Centner	3,1	2,8	2,8	3,9	3,5
Klipfisk (morue séchée salée) . . . . . —	4,0	3,1	3,0	4,1	4,3
Tran (huile de morue) . . . . . pr. Tønde	15,0	14,7	14,5	14,6	14,0
Rogn (rogue) . . . . . —	10,0	12,5	7,5	10,0	10,0
Fiskeguano (engrais de poisson) . . . . . pr. Centner	2,0	2,0	2,0	1,9	2,5
Fersk Fisk (poisson frais): Lax (saumon) . . . . . —	15,0	18,0	20,0	18,1	21,2
Do. Makrel og anden (maquereau et autre) . . . . . —	2,0	1,5	1,8	1,6	2,0
Hummer (homards) . . . . . pr. Tusind	50,0	50,0	42,0	50,0	60,0
Overhovedet:					
Produkter af Sildefiskerier . . . . . pr. Centner	2,1	2,1	2,0	1,6	2,2
— Torskefiskerier . . . . . —	3,9	3,6	3,2	4,1	4,0
— andre Fiskerier . . . . . —	3,1	2,5	2,9	2,6	3,2
I det Hele pr. Centner	2,9	2,8	2,5	2,5	3,0

Af disse Opgaver, der forøvrigt alene maa ansees som tilnærmelsesvis rigtige, vil erfares, at Priserne paa samtlige Fiskevarer overhovedet stod høiest i Aarene 1870, 1866 og 1867 og lavest i 1868 og 1869, at Sildepriserne vare høiest i 1870 og lavest i 1869, samt at Priserne paa Torskfiskeriets Produkter naaede sit høieste Standpunkt i 1869, 1870 samt 1866 og sit laveste i 1868. Blandt sidstnævnte Varer har Tran været afsat til i det Hele temmelig jævne Priser, hvorimod saavel Klipfisk som endnu mere Tørfisk og Rogn have undergaaet betydelige Prisforandringer i heromhandlede Aar.

Følgende Tabel viser Beløbet af de Summer, som efter Beregning antages at være tilfaldne Fiskerne af Bruttoudbyttets Værdi for Aarene 1868, 1869 og 1870. Det bemærkes imidlertid, at Opgaverne tildels ere mindre fuldstændige, idet der mangler Oplysning om flere temmelig vigtige Fiskerier, hvilket man i Tabellen har antydnet ved at anbringe en * paa vedkommende Steder.

(Produit brut des pêcheurs reparti par pêches).

De forskjellige Slags Fiskerier.	1868	1869	1870
	Spd.	Spd.	Spd.
Vaarsildfisket (<i>Pêche de hareng d'hiver</i>) . . .	1648000	919000	402000
Storsildfisket (<i>Pêche de hareng d'hiver grand</i>)	250000	219000	350000
Nysildfisket (<i>Pêche de hareng d'hiver petit</i>)	-	-	45000
Sommersild- og Brislingfiske (<i>Pêche de hareng d'été</i>)	* 147000	792000	246000
Lofotfisket i Opsynsdistriktet (<i>Pêche de morue en Lofoten</i>)	1181000	1047000	1620000
Vinter- og Vaartorskfiskeriet i Finmarken (<i>Pêche de morue en Finmarken pendant l'hiver et le printemps</i>)	363000 ²⁾	360000 ²⁾	708000 ²⁾
Andre Vaartorskfiskerier (<i>Pêches de morue pendant le printemps autres</i>)	* 384000	* 456000	* 708000
Sommerfiskerier efter Torsk, Lange, Sei m. m. (<i>Pêches de morue etc. pendant l'été</i>) .	* 140000	* 170000	* 171000
Makrelfisket (<i>Pêche de maquereau</i>)	123000	128000	147000
Laxefiskerier (<i>Pêches de saumon</i>)	* 35000	* 56000	* 44000
Hummerfisket (<i>Pêche de homards</i>)	* 57000 ¹⁾	* 38000	* 39000
Oversigt:			
Sild (<i>hareng</i>)	2045000	1930000	1043000
Torsk (<i>morue</i>)	2068000	2033000	3207000
Anden Fisk (<i>Poisson autre</i>)	215000	222000	230000
Summa	4328000	4185000	4480000
¹⁾ Da direkte Opgaver mangle, er nærværende grundet paa et Skjøn i Henhold til Udførselsmængden. ²⁾ Dette Fiskeriers samlede Udbytte er større end her opgivet, idet der for de fremmede hovedsagelig i russisk Finland hjemmehørende Fiskeres Andel er fratrukket 100,000 Spd. for hvert af Aarene 1868 og 1869 samt 50,000 Spd. for 1870.			

Med Hensyn til de to vigtigste Fiskerier, Silde- samt Vinter- og Vaartorskefiskerierne hidsættes nedenstaaende nærmere Oplysninger om de opfiskede Mængder, deres Værdi i opfisket Stand samt de til Fiskerne udbetalte Gjennemsnitspriser, alt for Aarene 1869 og 1870.

De forskellige Fiskerier.	Mængde- enhed.	Opfisket Kvantum.		Værdi.		Pris.	
		1869.	1870.	1869.	1870.	1869.	1870.
1. Sildefiskerier.				Spd.	Spd.	Spd.	Spd.
Vaarsildfisket							
i Søndre Distrikt.	Tønder.	355000	55000	494000	176000	1,4	3,2
i Nordre do.	—	255000	80000	331000	176000	1,3	2,2
i Søndmøre do.	—	70000	25000	94000	50000	1,3	2,0
Ialt Vaarsildfiske	Tønder	680000	160000	919000	402000	1,35	2,51
Storsildfisket	—	290000	1) 193000	219000	350000	0,76	1,81
Nysildfisket	—	—	150000	—	45000	—	0,30
Sommersildfiskerierne	—	342000	141000	792000	246000	2,32	1,74
Ialt Sild	Tønder	1312000	644000	1930000	1043000	1,47	1,62
2. Torskefiskerier²⁾.							
a) Fiskemængde:							
Lofotfisket	alm.Tusind.	20400	21500	706000	1075000	34,6	50,0
Vinter- og Vaartorskfisket							
i Finmarken	—	11563	14608	336000	531200	29,1	36,4
i Romsdals Amt	—	4838	4888	225000	280000	46,5	57,3
i Fosen	—	1056	1728	51000	91000	48,3	52,7
i Namdalen	—	450	732	15000	34200	33,3	46,7
Ialt	alm.Tusind.	38307	43456	1323000	2011400	34,5	46,3
b) Levermængde:							
Lofotfisket	Tønder.	38000	60000	209000	360000	5,5	6,0
Finmarksfisket	—	23540	38000	121072	223800	5,1	5,9
Romsdalsfisket	—	9026	13175	85000	125000	9,4	9,5
Fosensfisket	—	1685	5293	8600	32000	5,1	6,0
Namdalsfisket	—	625	1525	3750	9200	6,0	6,0
Ialt	Tønder	72876	117993	427422	750000	5,9	6,4
c) Rognmængde:							
Lofotfisket	Tønder.	17000	20000	127500	180000	7,5	9,0
Finmarksfisket	—	450	450	2250	3150	5,0	7,0
Romsdalsfisket	—	8374	10530	50000	92000	6,0	8,7
Fosensfisket	—	2000	4008	13400	37000	6,7	9,2
Namdalsfisket	—	682	805	4433	6800	6,5	8,4
Ialt	Tønder	28506	35793	197583	318950	6,9	8,9

1) Heraf i Nordlands Amt 178,000 Tdr. = 328,820 Spd.
og i Tromsø Amt 15,000 — = 21,180 —

2) Foruden Fisk, Lever og Rogn indvindes der ved Torskefiskerierne endel Udbytte ved Opsamling af Fiskehoveder og Rygge; derfor giver Summerne af de under Litera a, b og c opførte Værdier et lidt mindre Beløb end de i Tabellen Pag. VI opførte; omvendt er i nærværende Tabel ikke fratrukket noget Beløb for de fremmede Fiskeres Andel i Udbyttet af Finmarksfisket.

Sammenholder man den Pag. IV meddelte Tabel med omstaaende, vil man finde, at Opgaverne over Udførselen af Sild i Aaret 1870 betydeligt overstiger Opgaverne over de i samme Aar opfiskede Mængder. Til nærmere Oplysning om dette Forhold hidsættes nedenstaaende Tabel:

De forskjellige Sorter Sild:	Opfisket Kvantum.	Indsvindning og Pakning.	Altsaa igjen til indenrigs Forbrug og Udførsel.	Udførsel ifølge Toldlisterne.	Altsaa mere udført.	Anslaaet indenrigsk Forbrug.
	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.	Tdr.
Vaarsild 1868	600000	112000	488000	493000	+ 5000	40000
1869	680000	130000	550000	515000	— 35000	70000
1870	160000	30000	130000	234000	+ 104000	?
Nysild 1870	150000	30000	120000	113000	— 7000	?
Storsild 1868	270000	50000	220000	46000	— 174000	?
1869	290000	55000	235000	257000	+ 22000	?
1870	193000	33000	160000	258000	+ 98000	?
Fedsild og Brisling 1868	75000	13000	62000	242000	+ 180000	?
1869	342000	62000	280000	329000	+ 49000	?
1870	141000	26000	115000	324000	+ 209000	?

I Henseende til Vaarsild, Nysild og Storsild vil det sees, at Opgaverne ere nogenlunde samstemmige, naar det tages i Betragtning, at endel af de i Løbet af et Aar udførte Mængder vedkomme det foregaaende Aars Fiskerier, og at dette navnlig gjælder Storsildfisket, der nemlig begynder senhøstes og ofte fortsættes ligeud i Januar Maaned. Sildeprisernes overordentlig lave Standpunkt i 1869 have formentlig ogsaa bidraget til, at Beholdningerne ved Udgangen af dette Aar vare usædvanlig store, medens den ved det mislykkede Udfald af Vaarsildfisket i 1870 bevirkede pludselige Stigen i Priserne foranledigede, at de gamle Beholdninger hurtigere rømmedes, paa samme Tid som Udbyttet af Storsildfisket i 1870 ved en mere udbredt Anvendelse af Dampskibe hurtigere end sædvanligt bragtes paa Markedet. Alt dette har bidraget til at samle saameget Udførsel som muligt paa Aaret 1870. Men uagtet disse Omstændigheder i Forbindelse med Rimeligheden af, at Overslagene over de opfiskede Mængder stadigen holde sig noget under det virkelige Udbytte, synes at indeholde tiltrækkelig Forklaring i Henseende til Forholdet for de 3 førstnævnte Sildesorter, saa er det samme ingenlunde Tilfældet, hvad Fedsilden angaar. Naar der her tages i Betragtning, at Hjemmeforbruget er meget betydeligt — det anslaaes af Løberg (1864) til 100,000 Tdr. — vil det sees, at Misforholdet mellem Opgaverne er særdeles betydeligt, hvad der neppe kan forklares paa anden Maade end ved at antage, at der i Opgaverne over de opfiskede Mængder er betydelige Huller; det vil ogsaa indsees, at det netop ved disse Fiskerier, der foregaa til ubestemte Tider langs den hele vidtstrakte Kyst fra Stavanger Amt til Nordland, maa være vanskeligt at erholde paalidelige og fuldstændige Opgaver.

Foranstaaende Oversigt saavel som Hovedindholdet af Fiskeriberetningerne i det Hele vedrøre udelukkende det materielle Udbytte af Fiskerierne anslaaet i Mængde og Værdi. Saa oplysende og nyttige end Beretningerne i saa Henseende ere, maa det dog erkjendes at være af større Betydning at tilveiebringe Oplysninger om selve den fiskende Befolkning og dens Livsvilkaar, og om det end vil falde vanskeligere ved Hjælp af statistiske Opgaver at belyse dette Feldt end det økonomiske, saa har dog Statistiken formentlig ogsaa her en Opgave at løse.

De hidtil offentliggjorte Fiskeriberetninger ere dog ikke ganske blottede for Oplysninger af heromhandlede Art.

Saaledes vil det af Indledningen for 1869 sees, at der ved de større Fiskerier i nævnte Aar deltog omtrent 120,000 Fiskere.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor lang Tid Fiskerne ere sysselsatte ved de forskjellige Fiskerier, findes ligeledes i Indledningen for 1869 (Pag. 23) for Lofotfiskets Vedkommende fuldstændige Oplysninger, af hvilke det sees, at Fisketiden her varierer mellem 50 og 67 Dage fra den første Halvdel af Februar til Midten af April; i Beretningen over Fiskerierne i Stavanger Amt i Aaret 1870 er der ligeledes meddelt Opgaver over den omtrentlige Tid, der for Fiskerne i de forskjellige Dele af nævnte Amt medgaar til Vaarsildfisket (gjennemsnitlig omtrent 64 Dage); enkelte spredte Oplysninger om den samme Gjenstand ville ogsaa findes i andre Fiskeriberetninger, men nogen samlet Oversigt lader sig endnu ikke uddrage.

I Henseende til Fiskernes Levesæt findes hist og her endel Oplysninger navnlig i Opsynschefernes Beretning om de større Fiskerier, hvorhos den aarlig udkommende Beretning om Medicinalforholdene (Norges officielle Statistik, C. No. 4) under Behandlingen af de hygieeniske Forhold i Fiskebygderne indeholder værdifulde Bidrag til Kundskaben herom.

Hvad Veirforholdene angaar, da fremgaar det af de i nærværende Samling indtagne Beretninger paa mange Steder, hvorledes Fiskerierne jævnlig foregaar under uroligt og stormende Veir, der ikke alene gjør et stort Skaar i Udbyttet, men ogsaa ved en brat Død ender mange af Fiskernes Liv. Befolkningsstatistiken angiver siden 1866 Antallet af dem, der ere druknede paa Fiske, en Opgave, der rimeligvis er noget for lav, idet der for mange af de i de originale Lister som druknede opførte Personer ikke er meddelt anden Oplysning end, at de ere ere „omkomne ved Drukning“. Resultatet af disse Opgaver er imidlertid følgende:

Aar	1866	1867	1868	1869	1870
Antal Personer druknede under Fiskeri	135	121	160	95	82

Hermed kan sammenholdes nedenstaaende Uddrag af Fiskeriberetningerne for Aarene 1868—70 for de forskjellige store Fiskeriers Vedkommende:

Antal Fiskere omkomne ved Drukning:

	1868	1869	1870		1868	1869	1870
under Storsildfisket i Nordland .	2	6	2	under Vinter- og Vaartorskefisket:	19	31	7
— Vaarsildfisket:				i Lofoten	117	53	43
i Søndre Distrikt	4	4	5	i Finmarken	-	16	3
i Nordre do.	13	11	-	i Romsdals Amt	22	14	19
i Søndmøre	-	10	-	i Fosen	5	-	-
Lateris	19	31	7	Ialt	163	114	72

Det fremgaar altsaa af begge Opgaver, at Aaret 1870 har været forholdsvis meget gunstigt, medens Stormene under Fiskerierne i 1868 have krævet mange Menneskeliv navnlig i Lofoten, hvor der forøvrigt hvert Aar er et langt større Antal Ulykkestilfælde end paa de øvrige Fiskesteder.

I Henseende til Ordenens Overholdelse blandt disse Masser af Fiskere, Fiskeopkjøbere og andre, der strømme sammen til de større Fiskerier, indeholde Opsynschefernes og tildels Amtmændenes Beretninger baade Talopgaver og andre Oplysninger.

Ligeledes forekommer enkeltvis Oplysning om, hvad der gjøres for Guds Ords Forkyndelse blandt den fiskende Almue.

Til at give en Oversigt over de forskjellige til den fiskende Befolknings Vel sigtende Foranstaltninger savner man næsten ganske de fornødne Opgaver. Imidlertid er det klart, at ikke alene de store Rigdomme, som vort Folk øser op af Havet, men ogsaa de særegne Forholde, hvorunder Fiskerne udfører sin ofte møisommelige og farefulde Bedrift, indeholde en stærk Opfordring til at virke for Alt, hvad der kan tjene til denne talrige Samfundsklasses Bedste, og det skulde ikke være en ufrugtbar Gjerning, om Statistiken fik Anledning til at optegne, hvad der i saa Henseende udrettedes iblandt os. Mange nyttige Vink kunde derved blive samlede og mangt et følgeværdigt Exempel optegnet, som kunde drage flere efter sig.

Christiania den 21de Februar 1872.

A. N. Kiær.

1. Beretning om Vaarsildfiskeriet

(afgivet af Opsynschefen).

Under 19de September er for Hans Majestæt Kongen fremlagt følgende af Opsynschefen ved Vaarsildfiskeriet, Capitain Heyerdahl, afgivne Beretning om Vaarsildfiskeriet 1869—70.

Tilfølgende mig som Opsynschef ved Vaarsildfisket tillagte Instrux har jeg herved den Ære at afgive samlet Beretning om indeværende Aars Vaarsildfiske og Opsynets Virksomhed under samme.

I Betragtning af den Interesse, som Sagen selvfølgelig maatte have ogsaa for Vaarsildfiskets Vedkommende, skal jeg derhos tillade mig kortelig at omtale et andet Sildefiske, der ganske uventet indtraf forinden Vaarsildfisket og paa dettes sædvanlige Kyststrøg og blev benævnet Blandsild-Fisket, medens dog Silden derfra ved Udslibningen gaves den som det antoges paa fremmede Markeder mere tjenlige Benævnelse af Nysild.

Dette Fiske foregik i Tidsrummet fra Medio December til Udgangen af Januar, og blev drevet med baade Garn og Not, fornemmelig dog med Not, og der sattes en Mængde tildels meget righoldige Laase. Silden kom ligesom Vaarsild ind fra Havet i store Stimer, og fornemmelig paa Høiden af Bergen skal Mængden have været ganske overordentlig. Stimerne indeholdt Sild af forskellige Størrelser fra nordlandsk Storsild til mindste Slo- eller Solhovesild —, ligesom af forskjellig Sort og Kvalitet, nemlig med og uden Rogn eller Melke, samt med og uden Ister. Alt eftersom Fisket foregik mere eller mindre indenfor Yderskjærene i Fjordmundingerne, var der en stærkere Blanding af Fedsild.

Uagtet de store Indsig blev Udbyttet dog ikke større end omtrentlig 150,000 Tønder, hvoraf Størsteparten blev afhændet til Bergen og udskibet fornemmelig til Storbritanien og Frankrig, hvor den fandt god Afsætning, for nogen Del ogsaa til Holland, medens Østersø-Farten endnu ikke var aaben.

I Forhold til Stimerne Størrelse og Mængde samt Varens Beskaffenhed var det saaledes ikkuns en ringe Fordel, som gjennem dette Fiske kom Almuen tilgode, men dette havde sine ganske rimelige Aarsager. Det indtraf nemlig paa en Aarstid, da det havde de største Vanskeligheder saavel for Fiskere som for Kjøbere at komme tilstede, idet der havde været et godt Sommersild-Fiske, og Vaarsildfisket, hvortil man som sædvanligt havde store Forventninger, var forhaanden; og dertil kom endvidere Ubekjendtskab til den nye Silde Beskaffenhed og deraf følgende Frygt hos Handelsstanden med Hensyn til Afsætteligheden i Udlandet. Ikkuns undtagelsesvis naaede Prisen op til 1 Spd. og derover pr. Tønde, medens den i Regelen var meget mindre og stundom ogsaa gik under 1 Ort. Den ringe Kjøbelyst havde til Følge, at der end ikke af den lidet talrige Almue, som var kommen tilstede, fiskedes hvad fiskes kunde. Ofte undlodes Leilighed til Stængsel, og af flere Laase blev endog endel af Fangsten udsluppen.

Ifald der fremtidig skulde byde sig lignende Anledning til Blandsild-Fiske, er det imidlertid at antage, at den efter de i Vinter vundne Erfaringer vil blive benyttet i langt større Maal.

Ogsaa i fjernere Distrikter var Efterretning om Blandsild-Fisket pr. Telegraf søgt bekjendtgjort for den til Vaarsildfisket sædvanligt søgende Almue, der dog som rimeligt nok først satte sig i Bevægelse til almindelig Tid for at søge til Vaarsildfisket. I det Hele faldt der ganske godt Reiseveir, og 20de Januar og nærmest følgende Dage var antagelig den fremmede Almue for Størstedelen fremkommen til de sædvanlige Samlingspladse i begge Distrikter, Kalvaag og Batalden i Nordre, ved Karmøen, Haugesund og Røvær i Søndre-Distrikt.

Ved Udsire blev den 20de Januar ublandet Vaarsild fornummet for første Gang i Søndre Distrikt. Ved Ef-

terretningen herom drog strax endel Gaarnbaade derud, men for det Første blev det ved hin Antydning til Fiske. Efterat der i Mellemtiden havde været flere Dages Uveir med svært Hav, blev den 10de Februar atter fisket noget, i det Hele dog ikkun omtrent 2,000 Tønder, ved Utsire, Urter og fornemmelig Røvær, som nu var blevet Almuens største Tilholdssted. Derefter blev igjen saagodtsom Intet fisket førend den 23de Februar, da der ved Røvær begyndte et ujævnt og ringe Garnfiske, som holdt ved til 3die Marts med et Udbytte af ikkuns omtrent 20,000 Tønder, hvoraf nær Halvdelen faldt den 25de Februar. I dette Fiske deltog omtrent 3,000 Garnbaade. Endel Laase blev ogsaa satte, hvoraf Fangsten opgaves til omtrent 5,000 Tønder. Dagen efter Røværfiskets Ophør blev der fisket ved Fæø og Karmøens Nordvestkyst henimod Haugesund, paa hvilken Strækning ligesom tildels ogsaa ved Mølstervaag og Gjetungen, derefter af og til med et Udbytte dog af ikkuns 8,000 Tønder Garnsild og 18,000 Tønder Notesild faldt noget Fiske indtil 11te Marts, da Vaarsildfisket maatte ansees ganske tilende i Søndre Distrikt.

Ved Ophøret af det ringe Røvær-Fiske, hvoraf Trængselen paa Sætterierne var endogsaa større, end i tidligere Aar, tabte Mange alt Haab om at finde lønnende Fiske, og allerede kort Tid efter toge endel af Garnfiskerne paa Hjemveien, tildels nødsagede dertil ved Mangel paa Opholdsmidler. Efterhaanden fulgtes Exemplet mere og mere, saa at forinden Midten af Marts var Distriktet forladt af saagodtsom alle fremmede Fiskere.

I Nordre Distrikt tog Vaarsildfisket sin Begyndelse den 25de Januar paa Grundene nordvest af Kinn, hvorfra det efterhaanden trak sig indover til Kvittingen, Ytterøerne og Nærøerne, samt udenom Kinn, hvor Kinnfisket sluttede den 5te Februar efter en Fangst, der i det Hele blev anslaaet til 32,000 Tønder. Den hele Tid vare Udsigterne meget lovende, men — som Resultatet viser — bleve de derved vakte Forventninger imidlertid skuffede, hvilket dog maaske forendel kan tilskrives det stormende Veir, som uheldigvis netop indtraf under dette Indsig, der blev staaende paa de ydre Grunde.

Ved Efterretning om det begyndte Fiske ved Kinn søgtes dertil af den i Kalvaag samlede Almue, ligesom ogsaa Fjordalmuen begyndte at komme udover i større Mængde, end hidtil havde været Tilfælde; men Størsteparten naaede ikke frem i betids til Deltagelse i Kinnfisket. Ved dettes Ophør indløb Efterretning om allerede begyndt Fiske ved Bueland og om Udsigter for Nordfjord-Fiske, og i Henhold til de foregaaende Aaringers dyrekjøbte Erfaringer brød Mængden af Almuen strax op fra Kinn—Batalden og drog enten til Bueland eller til Nordfjord. Formedelst hinderligt Veir kom imidlertid ingen synderlig Almue til Bueland før den 10de og 11te Februar, hvorimod de nordgaaende Fiskere fik en hurtig Fremkomst.

Endel ved Kinn efterliggende Fiskere gjorde den 14de, 15de og 16de Februar en Fangst af 700 Tønder søndenfor Kinn ved Røringen og paa Rextegrunden.

Ved Bueland var som anført Vaarsild bemærket allerede den 5te Februar, men der blev kun fisket af Hjemfolk til den 9de og 10de, da fremmed Almue begyndte at fremkomme nordenfra. Den 11te og 12te faldt Fisket ret godt paa Dag- som Natsæt, og et Par mindre Laase sattes, men var derefter ujevnt et Par Dage, hvilket havde til Følge, at over Halvdelen af Almuen søgte sydover til Husø og Feiø. Fra 14de til 20de Februar fiskedes atter ret godt omkring Bueland, paa enkelte Sætterier endogsaa med rigt Udbytte pr. Baad, men i det Hele ikkun af ringe Almue. Et Par ikke ganske ubetydelige Laase bleve satte. Den 21de opstod en voldsom Nordvest-Storm, og dermed var Buelands-Fisket forbi med et anslaaet Udbytte af 23,000 Tønder Garnsild og 3,000 Tønder Laasesild.

Fra Bueland drog Fjordalmuen hjem og Sydfolket enten til Feiø eller direkte til Søndre Distrikt. Paa begge Steder blev det skuffet i sine Forhaabninger, idet Fisket paa Strækningen fra Utvær til Feiø, der begyndte den 14de og sluttede den 28de Februar, kuns gav en Fangst af omtrent 1,200 Tønder for et Antal Garnbaade, der den 27de befandtes at være 560, og Søndre Distrikts Fiske som omhandlet var yderst misligt og ved disse Fiskeres Fremkomst saagodtsom forbi.

Først den 17de Februar begyndte Fisket i Nordfjord, hvor det vedvarede til 3die Marts, dog med flere Afbrydelser, foraarsagede dels ved Uveir og dels ved at der ikke var Sild. Det slog først til ved Kraaknæs, paa Nord-siden af Vaagsøen, og dreves her ligesom tildels ved Statlandet med afvexlende Held til 20de, da afbrødes af nordlig Storm. Den 24de fiskedes meget godt ved Skogsnæsset og samme Dag sattes en Laas ved Egholmene i Faafjorden, der dog senere sprængtes, uden at det var lykkes deraf at optage nogen Fangst, ligesom der ikke i det Hele fiskedes synderligt i Faafjorden.

Da Fisket den 25de faldt yderst ringe, blev der almindeligt Opbrud fra Tilholdsstederne, og endel af Almuen vendte hjem, imedens Andre holdt til omkring Vaagsøen indtil Fiskets fuldstændige Ophør 3die Marts.

Det samlede Nordfjords Fiske blev anslaaet til 18,000 Tønder.

Paa Søndmøre, hvortil der iaar søgte yderst ringe Almue fra Distrikterne søndenfor Stat, bemærkedes Vaarsild den 9de Februar ved Bjørnholmen paa Sandsøens Vestside, uden at der imidlertid paafulgte noget Fiske ved denne Ø før den 28de Februar og 1ste Marts, da der gjordes nogen, dog ikkuns ringe Fangst. Den 10de, 11te og 12te Februar fiskedes ret godt paa Nordvestsiden af Stat, dog kuns af Hjemfolket.

Fra 13de til 19de Februar var der dagligt lovende Udsigter fra Rundø sydover til Svinø, uden dog at Fangst gjordes. Sidstnævnte Dag begyndte et Garnfiske ved Kvalsvigen paa Nerlandsøens Nordostside, men uheldigvis blev det strax afbrudt af stormende Veir, som vedvarede til den 23de Februar, hvorefter det tog sig op igjen og faldt ganske godt til den 3die Marts, trækkende sig indimod Teignæsset, og med en stedse talrigere Almue, der i Begyndelsen indskrænkede sig til 30 Baade. Der sattes ikkuns en Laas, hvoraf optoges noget over 3,000 Tønder.

Samtidigt med Kvalsvigs-Fisket faldt ogsaa et ringe Garnfiske paa Sydsiden af Skorpen, ligesom dersteds blev sat en Laas, hvoraf bjergedes 500 Tønder, forinden Noten sprængtes ved Søgang og Storm.

I Bredsund og Gidskøund blev ogsaa Vaarsild fornummet, men Fangst gjordes ikke.

Med Fisket ved Kvalsvigen sluttede Søndmørfisket den 3die Marts. Haab om nyt Indsig i Bredsund eller Vanelvgabet holdt dog endnu endel Almue samlet til den 12te Marts, da Opbrud blev almindeligt.

Det samlede Udbytte af Søndmøre-Fisket var antagelig omtrent 25,000 Tønder, hvoraf 3,000 Tønder Notesild.

Som den foran givne Oversigt udviser, blev der under dette Aars i saa høi Grad mislykkede Vaarsildfiske intet Sted opfisket noget betydeligere Kvantum. Overalt var Fisket kortvarigt, flygtigt, uregelmæssigt og mindre lønnende end Tilfældet har været i lange Aar-Rækker. I Søndre Distrikt indskrænkede dette yderst mislige Fiske sig til Røvær og ved Nordkanten af Karmøen, medens der i Nordre Distrikt fiskedes paa større Strækninger, nemlig ved Bueland, Kinn og Nordfjord. Feiefisket, hvortil sattes store Forhaabninger, slog saagodtsom ganske feil. Paa Søndmøre var neppe Vaarsild under Land i nogen Mængde andetsteds end ved Kvalsvigen.

Veir-Forholdene vare i det Hele gunstigere end almindeligvis har pleiet at være Tilfælde, og at Fisket saa ganske mislykkedes, maa vel derfor være at tilskrive ringe Tilgang af Sild under Land, uagtet de sædvanlige Tegn paa Sildens Forekomst, nemlig Fugl og Hval, vare tilstede i ikke mindre Mængde end tidligere Aar.

Ligesom ifjor fulgtes Sildestimene af en overordentlig Mængde Sei og Torsk, hvoraf ikke lidet blev fisket saavel under Vaarsildfisket som under det tidligere Blandsild-Fiske.

Denne Vinter har i det Hele gjentaget sig de samme Omstændigheder, der i min forrige Aarsberetning anførtes at have vakt Frygt hos Almuen for, at det med det Første kan gjentage sig, hvad tidligere er skeet, nemlig at Vaarsilden for kortere eller længere Tid holder sig borte fra disse Kystegne. Og at Fisket saa totalt mislykkedes, kunde ikke Andet end i høi Grad bestyrke saadan Frygt.

Som allerede tidligere tilmeldt det Kongelige Departement kan det iaar opfiskede Kvantum Vaarsild ikke ansættes høiere end omtrent 160,000 Tønder, deraf 55,000 Tønder i Søndre Distrikt, 80,000 Tønder i Nordre Distrikt og 25,000 Tønder paa Søndmøre.

Efter forrige Aars Overslag skulde der neppe komme over 480,000 Tønder til Udskibning. Toldlisterne for 1869 udvise dog en Udskibning af 515,272 Tønder, altsaa nogle Tusinder Tønder mere end paaregnet, men dette tør nok have sin Grund deri, at endel af den til Hjemforbrug bestemte Sild som en Følge af stigende Priser paa saltet Vaarsild senere paa Aaret anbragtes som Handelsvare.

Med Hensyn til Kvaliteten synes det at fremgaa af hvad jeg derom har erfaret, at i Nordfjord og tildels paa Søndmøre faldt den bedste og jevneste Vaarsild, og at Ujevnheden i Søndre Distrikt var størst i Laasene, hvor der ikke sjelden forekom Sild, der endog var af saadan Størrelse og med saa finkornet Rogn, at det fandtes tvivlsomt, hvorvidt det var Storsild eller Vaarsild.

En stor Del af den ved Karmøen optagne Laasesild ansaaes for en langt ringere Vare end meget af Nysilden, hvis Afsætning paa fremmede Markeder som ovenanført ikke havde Vanskelighed.

Som en Følge af at Fisket allerede fra Begyndelsen viste sig saa misligt i begge Distrikter, kom Sildepri-
serne strax meget høiere end forrige Aar. I Søndre Distrikt begyndtes med 12½ Ort pr. Maaltønde Garnsild, som der-
1*

paa snart gik op til 15 à 16 Ort og sluttelig i Haugesund betaltes med 20 Ort. For Sild leveret efter Tal gaves forholdsvist mindre. Laasesild, der ogsaa blev solgt pr. Maaltønde istedetfor som tidligere pr. opsat Tønde, betaltes i Regelen med 15 à 16 Ort, hvad der maa regnes for meget høit i Forhold til Garnsildpriserne. For Søndre Distrikt kan formentlig Gjennemsnitsprisen regnes at have været omtrent 16 Ort pr. Tønde. Paa Kinn — Batalden begyndtes med 9½ à 10 Ort og sluttedes med 11 à 12 Ort pr. Tønde. Paa Bueland var Prisforskjellen noget større, idet laveste Pris var 8 Ort og høieste 15 Ort, hvilket blev end yderligere Tilfælde i Nordfjord, hvor der sluttelig gaves over 17 Ort pr. Tønde. Gjennemsnitsprisen for Nordre Distrikt er formentlig nærmest at ansætte til 11 Ort pr. Tønde. Paa Søndmøre betaltes fra Begyndelsen ved Stat 6 Ort pr. Tønde. Prisen steg imidlertid hurtigt og naaede paa Flaavær op til 13 Ort. Ved Kvalsvig varierede den imellem 7 og 13 Ort og i Sandshavn imellem 9 og 12½ Ort. Al Laasesild blev solgt til 11 Ort med 20 pCt. Rabat. Gjennemsnitsprisen var vel paa det Nærmeste 10 Ort pr. Tønde.

Uagtet Betænkeligheder vistnok i Begyndelsen viste sig hos Fiske-Almuen ved denne Leilighed, ligesom i Regelen Tilfældet er ved Indførelsen af hvilket som helst Nyt rørende dens Bedrift, mødte der dog ikke særdeles Vanskeligheder mod den i seneste Tider inden Handelsstanden almindeligt ønskede Overgang i Salgsmaade fra Salg efter Tal eller efter opsat Tønde til Salg efter Maals-Tønde, til hvis Istandkommen der — som det Kongelige Departement bekjendt — i forrige Aar blev truffet Overenskomst imellem et stort Antal Sildesaltere. Det Kvantum Garnsild, der solgtes efter Tal, var yderst ringe, og med Salg af Laasesild efter Opsæt vedholdtes der kun paa Søndmøre, hvor dog vistnok Forandring sker efter de andetstedsfra lydende Beretninger om dens Gavnlighed — for Sælger ligesaavel som for Kjøber.

Af Aars-Udbyttet faldt der paa Notebruget omtrent 30,000 Tønder, hvoraf 24,000 i Søndre og 3,000 i Nordre Distrikt samt 3,000 paa Søndmøre. Gjennemsnitsudbyttet for det samlede Antal Notefiskere i hvert af Distrikterne var saaledes mindst daarligt paa Søndmøre og antagelig omtrent lige for de tvende andre Distrikter.

For Garnfiskets Vedkommende var derimod Gjennemsnits-Udbyttet overveiende større for det samlede Antal Fiskere i Nordre Distrikt og ikke heller paa Søndmøre saa aldeles ubetydeligt som i Søndre Distrikt. Her, hvor Garnfisket ikke udgjorde mere end 55,000 Tønder, var Almuen endogsaa talrigere end forrige Aar, da nemlig Feilslag af Kinn-Fisket i flere foregaaende Aar havde haft til Følge, at langt færre Fiskere søndenfra søgte til Nordre Distrikt, hvor Almuen saaledes var mindre end tidligere, og hvor Udbyttet af Garnfisket dog naaede op til 80,000 Tønder. At Fortjenesten atter faldt overordentlig forskjellig for Almuen inden hvert af Distrikterne, er en Selvfølge. Bedst faldt nok Fisket for endel Sydlandinger, som fik Del i Kinn- og Buelandsfisket; flere af dem fiskede endogsaa ret godt.

For de sildeførende Fartøier maatte der under et saa ubetydeligt Fiske selvfølgelig blive saare lidet at udrette, og ofte var det dem endogsaa til Tab at have faaet Last, da Indkjøbspriserne paa Fiskepladsene holdt sig for høie til, at rimeligt Tillæg for Transport kunde opnaaes — det hændte, at Silden maatte sælges under Indkjøbspris.

At megen Nød og Trang maatte fremkomme hos den talrige Almue under et saa yderlig misligt Fiske, forstaar sig selv. Men til saadan Grad, som der en Tid syntes at være ikkuns altfor megen Grund til at befrygte, naaede dog Nøden ikke, og i det Hele blev den paa langt nær ikke som den i Aaret 1868 var, navnlig paa Kinn, i Nordfjord og paa Søndmøre. Af de flere Omstændigheder, som virkede heldigt i saa Henseende, tør være at fremhæve dels de i høj Grad lettede og forøgede Kommunikationer, som nu findes fremfor tidligere og Hjælp saaledes mere tilgængelig saavel fra Hjemstederne som ogsaa fra de i Fisket interesserede Byer, hvor Velvillighed ikke mangler, og dernæst at der iaar — rimeligvis nærmest som en Følge af at allerede forrige Aars Fiske gav et misligt Udbytte og liden Fortrøstning til dette Aars, hvorfor Midler til Udrustning vare vanskeligere at opdrive — var færre ganske fattige Fiskere, som søgte til Fisket fra fjernere Egne. Størst var Trangen i Regelen ikke hos Fiskerne, men derimod hos den Del af Befolkningen, som søger sin Næring ved Sildens Tilvirkning.

Naar undtages enkelte Uveirsdage, der uheldigvis kom til Hinder for Benyttelse af den ringe Anledning til Fiske, var Veiret den hele Tid saa roligt, som det yderst sjelden falder under Vaarsildfisket. I Regelen havdes koldere Veir end sædvanligt.

Efter hvad der er kommen til Opsynets Kundskab, omkom der intet Menneske under Fisket i Nordre Distrikt eller paa Søndmøre; 5 Mand omkom i Søndre Distrikt — 1 ved at falde overbord fra Fartøi tilankers og 4 ved Kulseiling, — to Garnbaade sænkedes i Nordre Distrikt ved Paaseiling, men forøvrigt vides ikke, at noget Forlis af Baad eller Fartøi har fundet Sted.

Aftryk af de i Bergens Adresseavis, Stavanger Amtstidende, Karmsundsposten og Aalesunds Avis indrykkede

og i vedkommende Distrikter omsendte Fortegnelser over efterliggende og bjergede Redskaber, der for Søndre Distrikt ere opbevarede paa Espevær, for Nordre Distrikt paa Florø og Moldøen, samt for Søndmøre paa Flaavær, tillader jeg mig at vedlægge.

Redskabstabet var som Følge af de omfklarede Omstændigheder i det Hele langt ringere dette Aar end sædvanligt har været. Opsynets Udgift for bjergede Redskaber beløber ikkun 926 Spd. 52 β. Som Indtægt ved bjergede Redskaber indgaa i dette Aars Regnskab 1,858 Spd 57 β. Senere end dettes Aflæggelse er indbetalt 144 Spd. 115 β, hvorefter der fra tidligere Aar henstaar fremdeles forskellige Auktionsbeløb, som ikke ere indbetalte af vedkommende Lensmænd, nemlig 270 Spd. 66 β for Aaret 1867, 516 Spd. 46 β for Aaret 1868, samt 108 Spd. 95 β og 102 Spd. 17 β for 1869, ialt altsaa 997 Spd. 104 β. Fra Lensmændene Lem i Sælø Herred og Steen paa Bremanger, hos hvem haves tilgode de nævnte Beløb af 270 Spd. 66 β og 108 Spd. 95 β, er forklaret, at de endnu ikke have seet sig istand til at faa dem indkasserede paa Grund af mislige Aaringer i Distrikterne. Med Hensyn til hvad der af mig er foretaget angaaende de andre to Beløb 516 Spd. 46 β og 102 Spd. 17 β —, der begge skulle tilsvares af Lensmand Stub i Føyens Herred, tør jeg tillade mig at henvise til min Skrivelse af 20de April desangaaende til det Kongelige Departement, med Tilføiende dog, at jeg har bragt i Erfaring, at af de 102 Spd. 17 β var heldigvis endnu Intet blevet indbetalt til Lensmanden, da han opgav sit Bo og derefter forlod Landet.

Den 30te December afseilede Expressebaadene fra Christianssand, og den 4de Januar de øvrige Opsynsfartøier, imedens jeg af Hensyn til det foregaaende Blandsild-Fiske lod Lieutenant Dannevig afgaa pr. Dampskib til Nordre Distrikt. Efter Departementets Bestemmelse var Dæksbaaden Skude udlaant fra Toldvæsenet til for nogen Del at erstatte det nye Opsynsfartøi, hvortil Midler ere bevilgede, men med hvis Anskaffelse det er fundet hensigtsmæssigt at udsætte. Den 8de Januar traadte Opsynet i Virksomhed.

I Søndre Distrikt fungerede som Opsynsbetjente: Lieutenanterne Egeberg, Schiøtt og Müller med Skøiterne Vaarsilden, Havhesten og Silden og dersteds havdes endvidere Dæksbaadene Alken, Kjælden og Skude samt Expressebaaden Svalen, de to førstrævnte kommanderede af Marine-Underofficerer.

I Nordre Distrikt var fra Begyndelsen Lieutenanterne Dannevig, Larsen og Bretteville med Skøiterne Seien, Falken og Ternen, samt med Dæksbaadene Lommen, Petrel og Anden, hvorhos Expressebaadene Stæggen og Expres, de to førstnævnte Dæksbaade ligeledes kommanderede af Marine-Underofficerer. Da det forlød om Udsigter til Fiske paa Søndmøre, begav Lieutenant Dannevig sig dertil med Seien, Petrel og Expres.

Efter et kort Ophold i Søndre Distrikt begav jeg mig til Kinnfisket og opholdt mig der en Ugestid. Senere krævede Forretninger min stadige Nærværelse i Søndre Distrikt, saa jeg maatte opgive en paatænkt anden Reise til Nordre Distrikt og Søndmøre.

Som ekstraordinære Dommere fungerede i Søndre Distrikt Dispachør Beyer, i Nordre Distrikt Sagfører Koefoed og paa Søndmøre Sorenskriver Tambs.

Eftersom Opsynsmandskaber eller Fartøier kunde afsees, afklareredes hine og hjemsendtes disse til Oplægning. Skøiterne Havhesten og Ternen bleve tilfølgende Anmodning fra Opmaalings-Contoret oplagte ved Marinens Værft i Bergen, imedens de øvrige Opsynsfartøier bleve sendte til Christianssand og Skude tilbageleveret i Skudsnæshavn. Robaadene bragtes til Opbevaring og Udbedring i Kopervig.

Den 20de Marts traadte Opsynet ud af Virksomhed.

Efter det Kongelige Departements Bestemmelse ere Skøiterne Vaarsilden, Ternen, Havhesten og Falken samt Dæksbaadene Petrel og Lommen for Sommeren stillede til Disposition af Opmaalings-, Fyrvæsenet og Toldvæsenet.

Der blev af Opsynet dekretet 24 Mulkter af Størrelse fra 1 til 500 Spd., nemlig 5 for ulovligt Søndagsfiske med Not, 9 for ulovligt Søndagsfiske med Garn, 2 for Kapning af Andenmands Redskab uden tilbørlig Sammenknobning, 2 for Forstyrrelse af den almindelige Rolighed, 2 for utilbørligt Forhold imod Opsynets Folk, 2 for ulovlig Brændevinshandel og 2 for ulovlig Brændevinsudskjænkning. Disse Mulkter bleve alle vedtagne ved Forelæggelsen.

Efter mindelig Overenskomst udenfor Retten i private Tvistigheder vedtoges 2 Mulkter til Augvaldsnæs Præstegjelds Fattigkasse, 2 til Haugesunds og 1 til Yttre Holmedals.

Samtlige vedtagne Mulkter bleve erlagte, hvorhos er indkommen gennem Romsdals Amt den i forrige Aars Beretning omhandlede, ikke erlagte Mulkt til Statskassen lydende paa 5 Spd. Det med denne samlede Mulkt-Beløb

udgjør 1,486 Spd., hvoraf 1,444 Spd. tilfaldt Statskassen, 26 Spd. 60 β , forskjellige Kommunekasser og 15 Spd. 60 β Underopsynsbetjente som Anmeldere af vedkommende Forseelser.

Der var ikkuns 3 offentlige Sager, nemlig 3 Forhør i Søndre Distrikt, hvoraf 1 angik Tyveri og Bedrageri, 1 Legemsfor nærmelse og 1 ovennævnte med Tab af Menneskeliv forbundne Ulykkestilfælde.

Af private Sager incamineredes 10, nemlig 6 i Søndre og 4 i Nordre Distrikt. Deraf angik 4 Deling af Notefangst, 1 Skadelidelse paa Not og 1 paa Garn, samt 3 Paaseiling og 1 andet Sammenstød af Fartøier. Den ene Paaseilingssag og den ene Skadelidelse paa Not paadømtes, imedens de øvrige Sager sluttedes ved Retsforlig.

Den de extraordinære Dommere tillagte Fogedmyndighed kom ikke i Anvendelse.

Af det under 12te Juni aflagte Regnskab vil det Kongelige Departement have erfaret, at Statskassens Udtællinger til Opsyn og extraordinær Retspleie ved afvigte Vinters Vaarsildfiske andrage 9,611 Spd. 84 β . Heraf er imidlertid udlagt for Telegrafering 1,127 Spd. 93 β , der igjen under anden Konto kommer Statskassen tilgode, ligesom de til denne erlagte Mulkter beløbende 1,444 Spd., hvorhos der atter henligger endel bjergede Redskaber til Bortsalg for Opsynets Regning. Hvad der for saadant Bortsalg haves udestaaende, er i det Foregaaende omhandlet.

Hvad enten det virkelig bliver Tilfælde eller ikke, at Vaarsilden i nærmeste Fremtid ikke søger ind under vort Lands Kyster eller i langt ringere Mængde end hidtil, er det dog vistnok at forudsætte, at Almuens Frygt i saa Henseende, der i saa høi Grad blev bestyrket ved denne Vinters Erfaringer, vil have tilfølgelse, at der næste Aar kommer langt færre Fiskere til Vaarsildfisket, end Tilfældet hidtil har været. Under disse Omstændigheder vil det vel ikke alene være tjenligt fremdeles at lade det henstaa med Anskaffelsen af den nye Skøite, hvortil Midler haves bevilgede, men efter min Formening bør der vel endogsaa være Spørgsmaal om til en Begyndelse idetmindste at indrette Opsynet med noget mindre Styrke end den sædvanlige, i hvilken Henseende jeg skal tillade mig senere at indkomme med Forslag til det Kongelige Departement.

Den ved Lov af 27de Marts 1869 gjorte Forandring i Bestemmelserne angaaende Helligdagsfiske, hvorved nemlig Notefiske blev tilladt ligetil Søndag Morgen Kl. 7 og Maximum af Bødestraffen forhøiedes til 1000 Spd., medens derimod den i ulovlig Tid satte Not skal give tidligere ikke havte Forret til Fangsten, viste sig under dette Fiske ikke at virke til en bedre Tilstand. Forgaaelse imod Helligdags-Forbudet skede fuldt saa vel som tilforn, og det er vel kanske nærmest at tilskrive Fiskets Ubetydelighed i det Hele, at de ikke endogsaa blev langt hyppigere, som en Følge af den skede Lov-Forandring. Hvorledes Sagen vilde have stillet sig, ifald Forandringen var bleven holdt indskrænket efter den Storthinget forelagte Kongelige Proposition af 28de November 1868, og i hvilken Grad i saa Tilfælde det skulde kommet til Opfyldelse af det Kongelige Departements i Sagens Anledning udtalte Forventning om, at Straffens Skjærpelse samtidigt med Indskrænkning af Tiden for Forbudet mod Notefiske vilde vise sig tilstrækkelig til Lovens tilfredsstillende Opretholdelse, derom har der ikke været Leilighed til at danne sig nogen paa Erfaring begrundet Mening. Lov-Forandringen var givet en i Propositionen ikke omnævnt Udvidelse af større Virkning, end man paa Forhaand lettelig kunde gjøre sig Rede for den skulde faa.

Da Bestemmelsen om at ved Stængning med Not i ulovlig Tid skulde ikke erhverves Forret til Fangsten, udkom ved Lov af 28de August 1854, blev den sikkerlig ikke anset for Andet, end hvad den i Virkeligheden var, nemlig en udtrykkelig Lovens Udtalelse af, hvad der efter den almindelige Bevidsthed hos Almuen var en ligefrem Følge af Vaarsildfiske-Lovens Forbud mod Helligdags-Fiske i Forbindelse med dens Regler om Erhvervelse af Fangstret, og den nu skede Ophævelse af bemeldte Bestemmelse maatte derfor faa ganske andre og videregaaende Følger, end om Bestemmelsen aldrig var bleven til. Forhøielsen af Bødernes Maximum, hvorom lidet blev Spørgsmaal i Praxis, heftede Almuen sig ikke synderligt ved, desmere derimod ved at det nu samtidigt med at Tiden for Helligdags-Forbudet nok engang indskrænkedes, blev dekretet, at den ulovlige Gjærning skulde give lovhjemlede Rettigheder. Paa ikkun altfor mange Hold opstod herved Forvirring i Begreberne om Helligdags-Forbudets Beskaffenhed og om Stats-Styrelsens Betragtning af samme, en Forvirring, som ikke kunde Andet end i høi Grad virke til yderligere at fremskynde den Forandring, som jeg allerede i tidligere Beretninger har haft Anledning til at omnævne som lidt efter lidt foregaaende i Almuens Tankesæt betræffende Helligdags-Fiske.

Saaledes som Forholdene nu have stillet sig, kan jeg ikke nære Tvivl om, at saafremt man vil vente sig Helligdags-Forbudet i tilfredsstillende Grad overholdt, bliver der ikke Andet for — og det uanseet hvor kort eller lang Tid af Døgnet man lader Forbudet omfatte — end at vælge et af de to Alternativer, enten at sætte Bødernes Maximum lige med Fangstens Beløb, eller i Overensstemmelse med et under Sagens Behandling i Odelstinget fremsat privat Forslag at gjøre Opsynet det til Pligt at optage de i ulovlig Tid satte Stængsler.

Men ligesaa lidt kan jeg betvivle, at saafremt Forholdene fremdeles komme til at udvikle sig under nærværende Lovregler uforandrede, vil det inden føie Tid blive et ganske almindeligt Ønske hos Almuen om, at Lovgivningen maa lade det blive en fri Sag, hvorvidt man vil gjøre sig Fisket nyttigt til alle Tider. Der skede allerede under dette Fiske Henvendelser til mig fra en stor Del af den fiskesøgende Almue om, at der af Opsynet maatte virkes til Ophævelse af Lovens § 6.

2. Beretning om Lofotfiskeriet i Opsynsdistriktet

(afgivet af Opsynschefen).

Under 19de September er for H. M. Kongen fremlagt følgende af Opsynschefen ved Lofotfiskeriet, Kapitain-lieutenant Olsen, afgivne Beretning om Lofotfiskeriet 1870.

Herved har jeg den Ære at afgive den i min Instrux paabudne samlede Beretning om afvigte Vinters Lofotfiske samt om Opsynets Virksomhed under samme.

Naar Veiret i Aarets sidste Maaneder falder roligt og med Kulde, ansees dette i Almindelighed blandt den fiskende Almue som Tegn paa, at Fisk i større Mængde vil støde under Land i Vestlofoten, og dersom Fisket skulde slaa til ogsaa i Østlofoten, at dette da vil tage sin Begyndelse senere end sædvanligt. Afvigte Vinter var østlig Vind med kuns faa og korte Afbrydelser med sydlig Vind og mildt Veir den fremherskende ligefra Slutningen af November og indtil henimod Midten af Februar, og som af det Efterfølgende vil erfares, indtraf det ogsaa, at Fisket i hele Østlofoten østenfor Hopen slog saagodtsom aldeles Feil, hvorimod det i Vestlofoten faldt rigere end Tilfældet har været de sidste 12 Aar.

Uagtet man allerede ved Nytaarstider og tildels ogsaa tidligere havde formærket Skrei ved de fleste Vær i Vestlofoten og ved Henningsvær, varede det dog til Midten af Januar inden man fik Fisk paa Redskaber, som udsattes østenfor sidstnævnte Sted. Omtrent til samme Tid formærkedes Skrei saavel i Østnæsfjorden og Raftsundet som — efter hvad der er mig berettet — ogsaa paa flere Steder mellem Aarstenen og Tjelsundet og navnlig i Kanstadsfjorden.

I den første Halvdel af Januar var der allerede fisket Noget af Hjemfolket i Vestlofoten og de enkelte fremmede Fiskere, som saa tidligt havde søgt derhen. Ved Januar Maanedes Udgang var det saaledes almindeligt i Moskenæs, Sørvaagen og Aa, at hver Mand havde et Udbytte af 1 Tønde Lever. For Værø fiskedes paa den Tid ogsaa godt og Flere havde der et Udbytte af indtil 2 Tønder Lever pr. Mand. Naar undtages ved Henningsvær, hvor Fiskere fra de nærmestliggende Distrikter tidligt pleiede at søge hen, blev der da i Østlofoten Irtet fisket.

Skjønt Veiret faldt gunstigt for Reisen til Lofoten, var det dog senere end almindeligt, at Almue fra fjernere Egne i noget større Mængde begyndte at indfinde sig i Distriktet. Hertil bidrog vel væsentligst de mod Slutningen af forrige Aar i Senjen, Vesteraalen og paa Helgeland faldende rige Sildefiskerier, hvilke — navnlig i Aasvær — ikke sluttede før ved Midten af Januar, og dels ogsaa det Torskefiskeri, som paa flere Steder indtraf efter Sildefiskeriets Ophør. Navnlig var det Tilfælde, at der i Berg og Torsken og ind paa Vaagsfjorden blev drevet et godt Torskefiske fra Juletider af. Ved Midten af Marts trak dette Fiske sig indover Solbergfjorden, og indtil Midten af April fiskedes der i det Hele taget meget godt. Endel Fiskere især fra Ibestad og Thronenæs begav sig atter hjem for at deltage i dette Fiske mod Slutningen af Februar. Det var ogsaa først ved denne Tid, at den fremmede Almue kunde siges nogenlunde at være samlet i Fiskedistriktet, og som sædvanligt vedbleve Efternølere at indfinde sig endnu meget senere.

Den Almue, som pleier at søge til Værene paa Flakstadsø og Moskenæsø, var tilstede noget før Midten af Februar og omkring den 20de vare Henningsvær, Stamsund, Ure og Balstad paa det Nærmeste fuldt belagte.

Nogle faa Kjøbefartøier ankom i Slutningen af Januar og Begyndelsen af Februar; Mængden indfandt sig som sædvanligt i Slutningen af Februar og i Begyndelsen af Marts og søgte da især til Henningsvær, Stamsund og Stene.

Til Skraaven og især til til Svolvevær og Østnæsfjorden søgte fra Fiskets Begyndelse ikke saa faa Baade, men da Fisket paa disse Steder var yderst misligt, var det kuns enkelte af dem som dreve Søen. Endel begav sig snart til de vestligere Vær, hvorfra der indløb gode Fisketidender, men Mange bleve i Paavente af Fiske liggende til først i Marts; omkring den 7de var hele Almuen flyttet fra Skraaven. Fra Svolvevær begave — som før anført — nogle Fiskere nordfra sig hjem i Slutningen af Februar for at deltage i Fisket paa Vaagsfjorden; under deres Ophold i Lofoten havde de ikke engang havt Redskaber i Søen. Først omkring 10de Marts og tildels endnu senere begav den i Østnæsfjorden og Svolvevær tilbageliggende Almue sig til de vestligere Vær, hvor den imidlertid kom for sent til at gjøre noget Fiske; for mange af dem, som vare bestemte paa at reise til Finmarksfisket, blev Opholdet i Vestlofoten kortvarigt, og de reiste hjem med et yderst ringe Udbytte.

Til Værene mellem Svolvevær og Henningsvær var den 21de Januar ankommet omtrent 180 Baade mest med Liner, hvilket Antal henimod Midten af Februar forøgedes til 800, ligesom henimod 70 Kjøbefartøier da havde søgt til Værene paa denne Strækning. Paa Grund af de slette Udsigter til Fiske i Østlofoten og da gode Efterretninger indløbe vestenfra, flyttede enkelte Fiskere allerede i Begyndelsen af Februar til Henningsvær, Stamsund og Stene. Nogen større Flytning foregik dog heller ikke fra disse Vær førend i Slutningen af Februar og Begyndelsen af Marts; dels hindrede nemlig stormende Veir Reisen vestover, dels næredes endnu Haab om Fiske østenfor Henningsvær og endelig frygtede ogsaa Mange for Mangel paa Husrum i de stærkt belagte Vær paa Vestvaagø. Den 10de Marts var der kuns omtrent 50 Baade tilbage østenfor Henningsvær, hvilket vistnok for en lang Aarrække er det mindste Baadantal, som i denne Fiskets bedste Tid har ligget i Værene paa den nævnte Strækning. Fisket var ogsaa yderst misligt eller for Intet at regne, saa kuns faa Fiskere udsatte deres Redskaber før henimod Midten af Marts, da en Forandring til det Bedre indtraadte navnlig ved Hopen og Ørsnæs. Endel Fiskere søgte ved Efterretningen herom tilbage til disse Vær, saa Baadenes Antal atter forøgedes til noget over 200. Den 24de Marts begyndte man at fiske godt ogsaa østenfor Hopen til henimod Svolvevær og enkelte Baade gjorde endog rig Fangst, men Fisket begyndte snart igjen at aftage; den 8de April var det atter meget ubetydeligt, og det ophørte ganske den 12te April.

Som sædvanligt havde Fiskere fra de nærmeste Distrikter allerede i Aarets første Uge søgt til Henningsvær og den 1ste Februar var der ankommet omtrent 600 Baade og 50 Kjøbefartøier. Paa de faa Garn, som udsattes før 5te Februar, var Fangsten ubetydelig, men fra denne Dag af forøgedes den, og Garnfisket fortsattes i Februar og det meste af Marts Maaned med en vistnok noget ujevn, men dog for de fleste Baades Vedkommende i Regelen meget god Fangst. Denne gik oftere op til 1,200 Stkr. Fisk og derover pr. Baad og varierede kanske for Størsteparten af Baadene i Almindelighed mellem 100 og 700 Stkr. Efter den 20de Marts aftog Garnfisket stærkt, imedens dog Fangsten enkeltvis ligetil den 7de April kunde være indtil 850 Stkr. pr. Baad. De først ankomne Baade begyndte tidligt i Januar at fiske med Natliner, men Fangsten var ubetydelig og dreiede sig i Regelen om 100 Fisk, sjeldnere gik den op til 250 Stkr. pr. Baad. Henimod Midten af Februar blev Linefisket noget bedre, men en høiere Fangst end 500 vides kunnaet af et Par Baade. For Mængden af Linefiskerne blev Udbyttet derfor mindre tilfredsstillende. Af væsentlig Betydning er selvfølgelig Agnets Beskaffenhed, men selv for dem, der var forsynet med de bedste Sorter, Skjæl og fersk Sild, var Fisket ingenlunde jevnt og godt. Da fersk Sild desuden var meget vanskelig at bekomme og Garnfisket — som ovenfor anført — slog godt til, søgte flere Linefiskere at skaffe sig Garn og ombyttede Linierne med disse. Nogle Fiskere fra Ibestad reiste endog hjem for at afhente deres Garnudrustning. I Ugen mellem 6te og 13de Februar begyndte Dybsagnfisket med en Fangst af indtil 100 Fisk, dog noget mindre for de fleste Baade. Et for dette Slags Brug meget hinderligt Veirlig i den øvrige Del af Februar og tildels i Begyndelsen af Marts foraarsagede, at det saagodtsom ganske ophørte indtil 9de Marts, fra hvilken Tid det atter blev drevet med en Fangst fra 20 Stkr. indtil henved 300 pr. Baad. I Slutningen af Marts tog det atter af og efterat det i den første Uge af April havde givet et gjennemsnitligt Udbytte af 50 Stkr. pr. Baad, ophørte det næsten aldeles. Dagliner bleve kuns forsøgsvis anvendte af enkelte Baade i Marts, men uden heldigt Resultat.

Som sædvanligt benyttede Linefiskerne i Regelen den østlige Del af Havstrækningen omkring Henningsvær, hvorimod Garnfiskerne holdt sig vestligere. Dette varierede dog meget, da der ved hvert af Redskaberne snart fiskedes bedst paa „Strømmen“, snart „op“, snart „ind“, og undertiden langt vestpaa Havet. Noget egentligt „Strømfiske“ blev der heller ikke i Vinter, hvorimod mange Garn og Dybsagnbaade i længere Tid fiskede godt paa Havstrækningen ud for Stamsund og Stene. Fisken syntes i det Hele taget ved Henningsvær at have været meget bevægelig under dette Fiske, thi det var sjældent, at der fiskedes godt paa samme Sted flere Dage efter hinanden. Redskaberne bleve tildels allerede tidligt i Fisket satte noget fra Bunden, hvilket tilsyneladende havde stor Indflydelse paa Dagsfangsten. Omkring 26de Marts ophørte den til Finmarken bestemte Almue at drive Søen, ligesom endel flyttede vestover. Ved April Maanedes Begyndelse var omtrent den halve Almue afreist. Den 12te laa kun ca. 50 Baade tilbage, men da man nogle Dage forinden var begyndt at fiske særdeles godt paa „Strømmen“, bleve endel Baade liggende tilbage efter Paaske, og disse vedbleve at fiske godt ligetil henimod Slutningen af April.

Til Finhavn og Øerne var den 22de Januar ankommet 10 Baade, til Stamsund 124, til Stene 34 og til Ure 70; de fleste vare hjemmehørende i de nærmestliggende Distrikter og havde tildels drevet Fiskeriet fra Nytaar med et Udbytte af indtil 1 Tønde Lever eller noget derover pr. Baad. I Begyndelsen af Februar indfandt mange fremmede Fiskere sig, og mod Slutningen af denne Maaned gik Baadenes Antal i de nævnte Vær op til henimod 700. I Begyndelsen af Marts, da den østenfor Henningsvær liggende Almue begyndte at opgive Haabet om Fiske der, strømmede en stor Mængde Baade derfra til de ovenfor nævnte Vær. Baadantallet i Stamsund alene gik da op til over 700 med 3500 Mands Besætning. Mod Slutningen af Marts begyndte Almuen at begive sig delst tilbage til Østlofoten og dels til Finmarken. Fra Fiskets Begyndelse var den almindelige Fangst 50 à 100 Stkr. pr. Linebaad, enkeltvis op til 300, og ved Stamsund og Stene var Fisket nogenlunde jævnt tiltagende, hvorimod det ved Ure paa denne Tid faldt mindre heldigt, saa at endog enkelte Baade flere Dage ikke satte deres Redskaber for at spare Agnsild. Henimod Slutningen af Februar blev Fisket bedre især med Garn, saa at det ikke saa sjældent indtraf, at Baadene ikke kunde rumme al den Fisk, som stod paa Redskaberne. Allerede tidligt gav Garnfisket ved Stamsund og Stene, der tog sin Begyndelse den 10de à 12te Februar, et godt Udbytte, og den hele Fisketid igjennem fiskedes godt med dette Slags Redskab, idet det gennemsnitlige Dagsudbytte i Regelen var fra 300 til 400 Fisk. I Begyndelsen af Marts blev Almuen overmaade talrig, men samtidigt faldt Garnfisket mindre, og mod Slutningen af Marts — eftersom Nætterne bleve kortere — indtraadte en kjendelig Tilbagegang i det daglige Udbytte. Sidst i Februar blev Fisket meget bedre ved Ure og i første Halvdel af Marts var det særdeles rigt saavel med Garn som Liner. I den sidste Tid var Fisket mere ujevnt, skjønt dog fremdeles meget godt, saa at Udbyttet for dette Værs Vedkommende iaar var langt bedre end i et Middelsaar; det antages endog, at et saa godt Fiske som iaar ikke er faldt ved Ure i de sidste 15 à 20 Aar. Ved Finhavn, Skokkelvigso og Valbergsø var Fisket mindre end ved Stamsund, hvortil ogsaa bidrog, at Fisken stod langt fra Land, saa at de derliggende Fiskere havde lang Vei til de bedre Fiskepladse. Den 7de eller 8de April var Garnfisket paa den heromhandlede Strækning saagodtsom ophørt, men saavel med Nat- som Dagliner vedblev man at fiske til Paaske, og enkelte Hjemfolk fortsatte vel endog efter denne Tid.

Ved Midten af Januar begyndte Hjemfolket at fiske paa Balstad og omkring den 22de var den fremmede Almue, som pleier at søge dertil — især Hadsel- og Vegøvæinger — for Størstedelen ankommet. Ved Maanedens Slutning henlaa i Balstad ca. 130, i Nufsfjord 80, i Brandsholmen og Sandsund 50 Baade; henimod Midten af Marts, da Fiskere østenfra kom tilflyttende, gik Baadantallet op til henimod det Dobbelte. Det var den almindelige Mening blandt Fiskerne, at der udenfor Nufsfjord og Balstad den hele Vinter stod en ganske usædvanlig stor Mængde Fisk under Land. Fiskemassen var næsten ligestor over hele Havet fra tæt under Land til en Mil og derover paa Søen, og der mærkedes ingen Forskjel paa Fangstens Størrelse enten man satte Redskaberne ved Bunden eller 20 Favne fra samme. Udbyttet af Fisket i Værene paa Strækningen fra Urebjerget til Nesland var meget godt, uagtet Veiret i det Hele taget ikke var synderligt gunstigt; i 33 Dage holdt det nemlig samtlige Baade iland og desuden var der 11 Dage, paa hvilke Trækning og Udsætning kun delvis kunde finde Sted. Da der paa denne Strækning hovedsagelig drives Linefiske, var Mangel paa god Agnsild en væsentlig Hindring for Bedriften, hvilket dog især gik ud over den senest tilflyttede Almue. Da Fisken var meget fed, havde det vistnok været fordelagtigere ogsaa her at ombytte Anglerredskaberne med Garn, thi de faa Garnfiskere, som vare tilstede paa Balstad, gjorde i Regelen rig Fangst. Da de ved Siden af Garnene ogsaa benyttede Liner og tildels vare Samfiskere med Linefiskere, kan imidlertid Garnfiskets Udbytte ikke nøiagtigen opgives. For de

Linefiskeres Vedkommende, som havde stadigt Tilhold i Balstad og Brandsholmen, kan Gjennemsnitsudbyttet antagelig ansættes til 15 Tønder Lever pr. Baad; for Nufsfjord og Sandsund kan det derimod neppe sættes høiere end til 12 Tønder. For de tilflyttende Fiskeres Vedkommende var Udbyttet meget forskjelligt og kan antageligt anslaaes til 4½ Tønder Lever pr. Baad. Ogsaa paa denne Strækning vedvarede Fisket ualmindelig længe, ligesom Fisken den hele Tid holdt sig jevn af Størrelse og leverholdig. Først i Begyndelsen af Mai ophørte Fisket ved Balstad; de fremmede Fiskere vare dog som sædvanligt allerede hjemreiste omkring den 14de April, efter hvilken Tid Fisket dreves af Hjemfolk.

Ved de vestligste Vær var Fisket i Begyndelsen ubetydeligt; 20 til 60 Stykker Fisk var den almindelige Fangst, medens der enkelte Søveirsdage naaedes 120 Stykker og derover; i Februar Maaned blev Fisket noget bedre. Da Fisken var usædvanlig fed og man frygtede for, at Linefisket af denne Aarsag vilde blive misligt, udrustede en stor Del af Hjemfolket, som nu i flere Aar udelukkende have benyttet Liner, sig med Garnbrug, og med dette Slags Redskab gjordes i sidste Halvdel af Februar og første Halvdel af Marts meget god og tildels rig Fangst, navnlig fiskedes godt den 11te, 23de og 26de Februar, 4de, 16de og 17de Marts, idet en Fangst fra 350 til 750 pr. Baad var almindelig. Fra Slutningen af Februar slog ogsaa Linefisket godt til og i hele Marts og April Maaned fiskedes jevnt godt og tildels rigt saavel med Garn som Natliner, saa ofte Veiret tillod Fiskerne at komme paa Søen, i den sidste Tid dog udelukkende med sidstnævnte Redskab. Store Fisketyngder antoges af Almuen at have staaet under Land til de fleste Tider af Fisket udenfor Flakstadø og Moskenæsø. Udbyttet for Almuen i Værene dersteds maa ansees for meget godt, og endnu større skulde det blevet, dersom der stadig havde været god Agnsild at erholde, men da Forsyningen fra Begyndelsen af var ringe og Tilførselen utilstrækkelig, var Mangelen til flere Tider meget følelig og til stor Hinder for Fiskeriets Drift. Istedetfor Sild benyttedes en ikke ubetydelig Del Kraakskjæl saavel som „Børtning“ eller Fiskemaver. Daglinefiske drives ikke saalangt Vest. De fleste fremmede Fiskere forlode Værene fra Reine og vestover i Ugen efter Paaske, dog bleve endel liggende tilbage i Sørvaagen, hvilke tilligemed Hjemfolket fiskede meget godt ligetil nogle Dage ud i Mai Maaned. Den 23de April var den almindelige Fangst endnu 150 à 250 pr. Baad, enkeltvis 500 Stykker, men den 4de Mai var den ved Sund kuns 60 Stykker.

Saavidt det kunde bemærkes var Antallet af de til Finmarken bestemte Fiskere i Vinter mindre end tidligere; den 22de Marts ophørte de Fleste af dem at drive Lofotfisket. I de nærmest paafølgende Dage begav en stor Del af den nordenfor hjemmehørende Almue sig fra de vestlige Vær tilbage til Østlofoten for efter der at have klareret at begive sig dels til Finmarken og dels til Hjemstederne. Henimod Paaske forlod Størstedelen af den søndenfor Lofoten hjemmehørende Almue Distriktet.

Af den her givne Fremstilling af Fiskets Gang fremgaar det, at Hovedfisket denne Vinter foregik foruden ved Henningsvær især i Vestlofoten og navnlig ved Stamsund og Stene, hvor den største Almue var samlet, hvorimod der saagodtsom intet Fiske faldt østenfor Hopen eller paa de Steder, hvor det nu i en længere Periode har slaaet bedst til. Uagtet Fisket ved Stamsund og Stene i det Hele taget var af langt større Betydenhed end paa mange Aar har været Tilfældet, faldt det dog ikke i Vinter saa jevnt rigt eller gav saa stor daglig Fangst som i den tidligere Periode i Aarene mellem 1844 og 1857, da Hovedfisket ligesom i Vinter faldt i Vestlofoten. Maaske har dette for nogen Del sin Grund i, at man var uforberedt paa, at Fisket skulde tage denne Vending, og derfor var mindre vel udrustet med Garn og større Baade, hvilket navnlig var Tilfældet med Hjemfolket, der efterat det tidligere store Garnfiske ophørte ikke har vedligeholdt sit Garnbrug, men foretrukket at bruge Liner og mindre Baade. En medvirkende Grund var vel ogsaa, at Flerheden af Fiskere som uvante til at ro Fisket paa denne Strækning ikke havde al ønskelig Erfaring til at finde til de bedste Fiskepladse. Det maa nemlig antages i Vinter at have været Tilfældet ligesom i den tidligere Vestlofotperiode, at de største Fiskemasser have standset sine Indsig ved Eggen udenfor Vestlofoten, istedetfor som ellers at følge denne videre østover. Ved Fiskets Begyndelse viste Fisken sig kuns meget sparsomt paa den sædvanlige Dybde af 40 à 50 Favne, medens nogle af de driftigere Fiskere i Begyndelsen af Februar, begunstigede af trygt Veir, søgte Egbakken og der gjorde rig Fangst. Imidlertid tiltog Fisket opover Bunden indtil 350 à 500 i Sættet, hvoraf man sluttede, at Fiskemassen nu havde søgt nærmere Land. Dette viste sig dog at være feilagtigt; thi ved videre Forsøg paa Eggen af Fiskere, som havde deltaget i det tidligere store Vestlofotfiske, gjorde disse en Fangst af 1000 à 1200, medens den større Flerhed vedblev at fiske nærmere Land med mindre og ujevne Fangst. Vestenfor Stene eller fra Urebjerget og vestover synes Fiskemassen at have fordelt sig mere, da dersteds overalt fiskedes bedre nærmere Land.

Ogsaa ved Henningsvær var det Tilfældet, at de Garnfiskere, som i Regelen gjorde det bedste Fiske, vare dem, der satte deres Redskaber paa Eggen. Først mod Slutningen af Fisket eller henimod Midten af April synes ikke ubetydeligt Fisk at have seget op paa Gimsøstrømmen, hvor der tidligere saagodtsom Intet var fisket.

For Østnæsfjordens Vedkommende blev der ligesom de foregaaende Aar fra Fiskets Begyndelse i Henhold til Fiskelovens § 11 udstedt Forbud imod at bruge Garn indenfor en Line tvers over Fjorden noget indenfor Vaterfjord og Følstad. Forbudet blev imidlertid ganske ørkesløst, da Fisket i Fjorden den hele Tid var saa ubetydeligt, at Garnbaade ikke søgte dertil.

Efter derom fremsat Begjering blev Havet ud for Ørsvaag, Ørsnæs og Hopen delt mellem Brugerne af Garn og Natline paa den sædvanlige Maade i Teiger ud fra Landet. Som Følge af det saagodtsom ganske feilslagne Fiske paa denne Strækning blev der ikke Anledning til Erfaring om, hvorvidt Delingen i Længden vilde af Fiskerne blevet anset for tjenlig, og da Almuen som meldt allerede i Begyndelsen af Marts for Størstedelen drog andetsteds hen, blev Delingen kort derefter ophævet.

Af endel Linefiskere i Stamsund blev ogsaa under dette Fiske fremsat Begjering om at faa udvist et Stykke af Havstrækningen ud for Været til udelukkende Brug for Natliner. For at komme til Kundskab om hvilket Havstykke der hensigtsmæssigst burde vælges samt om hvorvidt der fra Garnfiskernes Side gjordes lignende Fordringer, sammenkaldtes et Møde af 6 Hovedsmænd for Garnbaade og ligesaamange for Linebaade. Uagtet de tilstedeværende Garnfiskere paa det Bestemteste protesterede imod enhver Deling af Havet, fandt jeg mig dog, dels for at tilfredsstille Linefiskerne og dels for at man kunde faa Anledning til at forsøge, om den af Linefiskerne attraaede Forføining vilde bevirke nogen Forbedring for disses Vedkommende, beføiet til at bestemme, at der skulde udlægges et eget Havstykke til udelukkende Brug for Garn og et andet af omtrent samme Størrelse ved Siden at til udelukkende Brug for Natliner. Da det imidlertid rygtedes omkring i Været, at Havet skulde deles i Lighed med hvad der var Tilfælde i Østlofoten, fremmødte den paafølgende Morgen Garnfiskerne i Masse og frabade sig paa det Indstændigste enhver saadan Foranstaltning, idet de anførte, at der aldrig tidligere havde været nogen Deling af Havet ved Stamsund, uagtet Almuens Antal havde været større, og som Følge heraf bestemte jeg mig til idetmindste at vente noget med Delingen, indtil der maatte komme fornyet Begjæring derom. Alle Parter fiskede imidlertid godt, og da Linefiskerne ikke igjen bragte Spørgsmaalet paa Bane, blev ingen Deling foretaget, hvilket jeg har Grund til at antage ikke vakte Utilfredshed paa noget Hold.

Ogsaa fra Stene kom lignende Begjering og lignende Protest — endog af Fiskere, som dreve saavel Garn- som Linebrug, — og Udfaldet blev som for Stamsunds Vedkommende.

Endelig blev der ogsaa fra Ure, hvor Garnfiskernes Antal dog var forholdsvis ringe, begjert Deling af Havet, men til begge Parter Tilfredshed blev Sagen her ordnet ved frivillig Overenskomst, hvorefter Garnfiskerne vedtog at benytte den vestlige Del af Havstrækningen og Natlinefiskerne den østlige.

Fra andre eller flere Steder blev der under dette Fiske ikke fremsat Begjering om Havdeling.

Efterfølgende Tabeller udvise Resultaterne af Opsynets Optælling af Fiskere, Baade, Fartøier, o. s. v.*) (Se Pag. 12—16).

Ved at sammenligne Antallet af Fiskere efter nedenstaaende Tabeller med det forrige Aar fremgaar det, at der iaar skulde have været 436 Baadmandskaber eller tilsammen 1,831 Mand mindre end forrige Aar og at Garnfiskernes Antal skulde have aftaget med 975 Mand eller 162 Baadmandskaber, Linefiskernes med 625 Mand eller 149 Baadmandskaber og Dybsagnfiskernes med 231 Mand eller 125 Baadmandskaber. Formindskelsen falder med 49 Mand paa Nordre Thronhjems Amt, med 540 paa Nordlands og med 1,285 paa Tromsø Amt, hvorimod der fra Søndre Thronhjems Amt skulde have været 36 Mand flere end forrige Aar. Skjønt den Formindskelse, som Optællingen viser, er noget større end den i Virkeligheden har været, da endel Baade nordenfra havde begivet sig hjem for at deltage i Fisket i Senjen allerede før Optællingen foretoges, har dog en saa stor Aftagen i Fiskernes Antal fra et Aar til et andet ialfald i den senere Tid ikke fundet Sted. Den har fornemmelig sin Grund i de rige Sildefiskerier, som mod Slutningen af forrige Aar faldt saavel paa Helgeland som i Salten. Denne Omstændighed er imidlertid ikke enestaaende for Lofotfisket, thi en forholdsvis endnu større Aftagen har fundet Sted i den til Finmarkfisket søgende Almue, hvilket vel væsentligst skri-

*) Ved Tabellerne mærkes, at Sammendragene ere udførte i det statistiske Kontor, og at det Samme er Tilfældet med hele Tabel 3.

Tabel No. 1.

Fortegnelse

over Antallet af antegnede Baadmandskaber og Fiskere, ndvisende disses Hjemsteder og Fordeling ved de forskellige Slags Redskaber.

Hjemsteder.	Garn.				Line.			Dybsagn.			Samlet Antal.		
	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Garnbaade udrustede med Liner.	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Baade.		Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	
								med Liner.	uden Liner.				
Aalesunds By . . .	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1
Thronhjems By . . .	-	-	-	-	3	1	1	6	-	2	9	3	3
Ørkedalen	-	-	-	-	10	3	3	-	-	-	10	3	3
Selbu	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	3	1	1
Stadsbygden	70	14	14	-	3	1	1	7	-	2	80	17	17
Ørlandet	-	-	-	-	3	1	1	221	-	60	224	61	61
Bjugn	-	-	-	-	-	-	-	20	-	6	20	6	6
Aafjorden	6	1	1	-	6	2	2	80	1	22	92	26	26
Bjørnør	-	-	-	-	3	1	1	9	-	3	12	4	4
Søndre Thr. hjem Amt	76	15	15	-	28	9	9	346	2	95	450	121	121
Ytterøen	-	-	-	-	4	1	1	19	-	6	23	7	7
Inderøen	-	-	-	-	-	-	-	8	-	2	8	2	2
Beitstaden	-	-	-	-	10	3	3	7	1	1	17	5	5
Nære	23	4	4	-	-	-	-	125	1	46	148	51	51
Kolvereid og Leko .	70	12	12	-	10	2	2	169	-	78	249	92	92
Nordre Thr. hjem Amt	93	16	16	-	24	6	6	328	2	133	445	157	157
Bindalen	16	3	3	-	-	-	-	150	-	69	166	72	72
Brønø	135	24	24	3	66	18	18	499	7	219	700	268	268
Vegø	-	-	-	-	303	68	69	-	-	-	303	68	69
Tjøto	126	24	26	18	557	124	154	2	-	1	685	149	181
Alstahoug	369	64	78	10	143	32	35	39	-	14	551	110	127
Herø	52	9	13	3	177	41	42	36	-	14	265	64	69
Vefsen	489	84	87	5	6	2	2	2	-	1	497	87	90
Næsne	538	90	94	4	45	11	11	93	-	36	676	137	141
Hemnæs	363	63	63	-	15	3	3	9	-	4	387	70	70
Mo	168	28	29	-	-	-	-	-	-	-	168	28	29
Lurø	65	11	12	3	78	16	16	53	-	21	196	48	49
Rødø	276	46	47	-	235	53	53	107	1	41	618	141	142
Gildeskaal	183	30	48	23	315	70	85	12	-	6	510	106	139
Beieren	121	23	31	23	31	6	9	3	-	1	155	30	41
Skjærstad	486	82	94	13	224	57	67	8	-	3	718	142	164
Saltdalen	393	66	66	2	18	4	6	3	-	1	414	71	73
Bodø	81	13	19	9	293	66	78	16	-	6	390	85	103
Folden	97	17	28	23	377	84	90	21	-	9	495	110	127
Stegen	79	13	25	1	506	117	133	50	1	22	635	153	181
Hammerø	49	8	10	-	360	88	94	20	-	8	429	104	112
Lødingen	88	16	21	2	423	149	158	4	2	-	515	167	181
Tysfjorden	-	-	-	-	209	56	59	2	-	1	211	57	60
Ofoten	120	20	22	1	469	129	155	32	6	7	621	162	190
Vaagen	53	9	11	4	843	248	283	18	1	7	914	265	302
Borge	20	3	4	1	87	20	21	-	-	-	107	23	25
Buksnæs	77	14	26	11	893	199	232	3	-	1	973	214	259
Flakstad	124	21	29	21	464	106	142	-	-	-	588	127	171
Hadsel	5	1	1	-	696	183	206	-	-	-	701	184	207
Bø	-	-	-	-	6	2	2	-	-	-	6	2	2
Dverberg	-	-	-	-	8	3	3	24	2	6	32	11	11
Sortland	47	8	11	4	112	30	37	-	-	-	159	38	48
Nordlands Amt . . .	4620	790	922	184	7959	1985	2263	1206	20	498	13785	3293	3703
Trondenes	599	100	118	2	170	46	47	7	-	3	776	149	168
Kvædfjord	293	49	51	-	59	18	18	40	3	13	392	83	85
Ibestad	311	52	68	1	775	188	194	37	10	3	1123	253	275
Tranø	93	16	32	2	274	66	75	14	1	4	381	87	112
Lenvig	191	32	44	4	270	73	94	25	3	6	486	114	147
Maalselven	6	1	2	-	3	1	2	2	1	-	11	3	5
Balsfjorden	19	3	3	-	228	57	57	6	-	3	253	63	63
Lateris	1512	253	318	9	1779	449	487	131	18	32	2422	752	855

Hjemsteder.	Garn.				Line.			Dybsagn.			Samlet Antal.		
	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Garnbaade udrustede med Liner.	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Mand.	Baade		Mand.	Baadmandskaber.	Baade.
									med Liner.	uden Liner.			
Transport	1512	253	318	9	1779	449	487	131	18	32	3422	752	855
Malangen	-	-	-	-	20	5	5	3	1	-	23	6	6
Berg og Torsken	-	-	-	-	5	2	2	-	-	-	5	2	2
Tromsø	6	1	1	-	240	65	65	36	9	4	282	79	79
Tromsøundet	-	-	-	-	14	3	3	9	3	-	23	6	6
Karlsø	-	-	-	-	28	7	7	12	3	2	40	12	12
Lyngen	35	7	7	-	294	73	73	-	-	-	329	80	80
Skjervø	-	-	-	-	29	7	7	-	-	-	29	7	7
Tromsø Amt	1553	261	326	9	2409	611	649	191	34	38	4153	944	1047
Vadsø By	-	-	-	-	4	1	1	-	-	-	4	1	1
S a m m e n d r a g .													
I. Byer.*)													
Aalesund	-	-	-	-	-	-	-	3	-	1	3	1	1
Thronhjøm	-	-	-	-	3	1	1	6	-	2	9	3	3
Tromsø	6	1	1	-	240	65	65	36	9	4	282	79	79
Vadsø	-	-	-	-	4	1	1	-	-	-	4	1	1
II. Landdistrikter fogderivis.													
Ørkedalen	-	-	-	-	10	3	3	-	-	-	10	3	3
Strinden og Selbu	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	3	1	1
Fosen	76	15	15	-	15	5	5	337	1	93	428	114	114
Inderøen	-	-	-	-	14	4	4	34	1	9	48	14	14
Namdalen	93	16	16	-	10	2	2	294	1	124	397	143	143
Søndre Helgeland	1187	208	231	39	1252	285	320	728	7	318	3167	818	876
Nordre Helgeland	1410	238	245	7	373	83	83	262	1	102	2045	424	431
Salten	1697	288	364	97	3225	826	934	171	9	64	5093	1187	1371
Lofoten og Vester-aalen	326	56	82	41	3109	791	926	45	3	14	3480	864	1025
Senjen og Tromsø	1547	260	325	9	2169	546	584	155	25	34	3871	865	968
III. Landdistrikter amtsvis.													
Søndre Thronhjøm	76	15	15	-	25	8	8	340	2	93	441	118	118
Nordre Thronhjøm	93	16	16	-	24	6	6	328	2	133	445	157	157
Nordland	4620	790	922	184	7959	1985	2263	1206	20	498	13785	3293	3703
Tromsø	1547	260	325	9	2169	546	584	155	25	34	3871	865	968
IV. Byerne tilsammen													
	6	1	1	-	247	67	67	45	9	7	298	84	84
V. Landdistrikterne tilsammen													
	6336	1081	1278	193	10177	2545	2861	2029	49	758	18542	4433	4946
VI. By og Land tilsammen													
	6342	1082	1279	193	10424	2612	2928	2074	58	765	18840	4517	5030

ver sig fra de samme Aarsager. Skulde Sildefiskerierne fremdeles slaa til og Forholdene maatte blive ligesaa gunstige som i Vinter for Skreifiskerierne i Senjen, paa Lofotens Ydreside og i Namdalen, er det at antage, at de til Lofoten søgende Fiskeres Antal endnu i nogen Grad vil komme til at aftage. Naar Afkastningen af Fiskerierne udenfor Lofoten atter bliver mindre, ville Fiskerne igjen søge tilbage dertil og paa Havstrækningerne udenfor Lofotøerne er der Plads nok til en meget større Almue end den, som endnu nogensinde har drevet Fiske der. Som det af Optællingen vil sees har Garnfiskernes Antal — saaledes som i forrige Aarsberetning forudsat — aftaget stærkest, men heri foregik dog allerede under Fisket en Forandring, idet flere Linefiskere — som før anført — ombyttede deres Liner med Garn. Til næste Fiske vil der sandsynligvis indfinde sig forholdsvis flere Garnfiskere.

*) Bodø By er sammenslaet med Bodø Landdistrikt og saaledes henført til Landet.

Tabel No. 2.

Fortegnelse

over Antallet af de i de forskellige Vær antegnede Baadmandskaber og Fiskere samt disses Fordeling ved de forskellige Slags Redskaber.

Fiskevær.	Garn.				Line.			Dybsagn.			Samlet Antal.		
	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Garnbaade udrustede med Liner.	Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	Baade.		Mand.	Baadmandskaber.	Baade.	
								med Liner.	uden Liner.				
Brettesnæs	4	1	2	1	30	11	17	-	-	-	34	12	19
Skraaven og Guldbrandsø	439	73	88	1	516	132	138	218	5	89	1173	299	320
Skjoldvær	12	2	2	-	4	2	3	-	-	-	16	4	5
Østnæs fjorden, Odvær og Helle	34	6	9	3	1083	406	442	18	1	5	1135	418	457
Svolvær med Osan	340	58	73	-	354	113	121	99	20	19	793	210	233
Kabelvaag	812	138	140	-	364	97	102	109	13	33	1285	281	288
Storvaagen	749	126	128	1	162	44	44	456	6	200	1367	376	378
Ørsvaag	230	39	44	9	259	62	64	86	-	38	575	139	146
Ørsnæs	118	20	31	3	371	89	129	12	3	1	501	113	164
Hopen og Kalle	327	56	81	9	504	112	164	8	-	4	839	172	249
Henningsvær, Festvaag og Guldvik	1460	248	306	45	1925	427	435	599	1	193	3984	869	935
Finhavn og Øerne	195	33	39	2	243	62	66	3	-	1	441	96	106
Svarholt, Stamsund og Æsøen	768	131	139	8	1113	267	280	149	6	49	2030	453	474
Stene (nedre og øvre)	295	50	61	6	413	100	113	237	2	102	945	254	278
Ure	90	16	29	26	467	112	118	60	-	25	617	153	172
Mortsund, Brandsholmen og Sandsund	36	7	13	5	258	58	72	-	-	-	294	65	85
Balstad	5	1	1	-	734	163	171	13	-	4	752	168	176
Strømø og Nufsfjord	12	2	2	1	411	89	90	4	-	2	427	93	94
Sund og Nesland	130	22	28	22	139	33	40	-	-	-	269	55	68
Reine, Havnø og Olenilse	84	14	17	12	552	123	154	3	1	-	639	138	172
Moskenæs	154	29	31	29	23	5	7	-	-	-	177	34	38
Sørvaagen	42	9	13	9	190	40	59	-	-	-	232	49	72
Aa, Tind, Evenstad og Tun	6	1	2	1	309	65	99	-	-	-	315	66	101
S a m m e n d r a g .													
Østlofoten (Brettesnæs—Hopen)	3065	519	598	27	3647	1068	1224	1006	48	389	7718	2024	2259
Henningsvær m. m.	1460	248	306	45	1925	427	435	599	1	193	3984	869	935
Vestlofoten (Finhavn og Øerne— Aa, Tind m. Fl.)	1817	315	375	121	4852	1117	1269	469	9	183	7138	1624	1836
Ialt	6342	1082	1279	193	10424	2612	2928	2074	58	765	18840	4517	5030

De til Lofotfisket søgende Fartøiers Antal er ifølge Optællingen ligeledes formindsket med 26 Stkr. mod Antallet i forrige Aar.

Det samlede Antal Fiskere og Fartøifolk, som søgte til Lofotfisket dette Aar, skulde efter de foretagne Tællinger have udgjort i det Hele 20,387 Mand mod 22,492 Mand forrige Aar. Det er imidlertid herved at erindre, at de foretagne Optegnelser især paa Grund af Almuens Flytning fra Sted til andet nødvendigvis ikke kunne blive aldeles nøiagtige.

Som det Kongelige Departement meddelt under 14de April kan det i Lofoten til den Tid opfiskede Kvantum Fisk anslaaes til omtrent 21½ Millioner, hvoraf omtrent 11 Millioner vare bragte i Salt for at virkes til Klipfisk, og omtrent 10 Millioner vare hængte til Rundfisk samt at Resten eller omtrent ½ Million antages at være forbrugt til Fortæring under Fisket af den fiskende Almue samt til Forsendelse til Husbrug omkring i Distrikterne. Det Parti Fisk, der blev opfisket efter Paaske, da Opsynet var traadt ud af Virksomhed, og som ikke er medregnet i foranstaaende Op-gaver, maa formentlig kunne anslaaes til mindst ¼ Million, og af dette Parti er der antagelig virket omtrent ligemeget til Klipfisk som til Rundfisk.

Med Hensyn til at alle Talstørrelser her ere anførte alene efter den almindelige Regningsmaade uden Anførsel ogsaa af hvad de vilde udgjøre i store Tusinder, skal jeg tillade mig Bemærkning om, at saa er skeet fordi den dobbelte Regningsmaade har vist sig oftere at føre til Feiltagelse af Læsere udenfor Fiskedistriktet.

Tabel No. 3.

O p g a v e

over de i de forskjellige Vær antegnede Fiskere, fordelte efter deres Hjemsteder.

Fiskevær.	Fiskere fra Byerne.	Fiskere fra Søndre Thronhjems Amts Landdistrikter.			Fiskere fra Nordre Thronhjems Amts Landdistrikter.		Fiskere fra Nordlands Amts Landdistrikter.				Ialt fra Søndre Thronhjems Amts Landdistrikter.	Ialt fra Nordre Thronhjems Amts Landdistrikter.	Ialt fra Nordlands Amts Landdistrikter.	Ialt fra Tromsø Amts Landdistrikter.
		Ørkedalen.	Selbu og Strinden.	Fosen.	Inderøen.	Namdalen.	Søndre Helgeland.	Nordre Helgeland.	Salten.	Lofotenen og Vester aalen.				
Brettesnæs	-	-	-	-	-	-	-	6	28	-	-	34	-	
Skraaven og Guldbrandsø	-	-	4	-	2	141	-	461	78	4	2	680	487	
Skjoldvær	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	4	12	
Østnæsfjorden, Odvær og Helle	30	5	-	-	-	-	-	598	413	5	-	1011	89	
Svolvær med Osan	11	-	3	14	3	128	3	51	47	17	3	229	533	
Kabelvaag	164	-	3	-	-	106	556	67	75	3	9	804	305	
Storvaagen	12	-	19	-	38	394	218	554	84	19	38	1250	48	
Ørsvaag	-	-	4	-	9	55	237	-	230	4	9	522	40	
Ørsnæs	-	-	-	-	-	-	6	213	101	-	-	320	181	
Hopen og Kalle	26	-	-	-	-	157	4	234	143	-	-	538	275	
Henningsvær, Festvaag og Guldvig	19	-	359	21	67	815	399	1158	466	359	88	2838	680	
Finhavn og Øerne	4	-	-	-	-	-	3	38	84	-	-	125	312	
Svarholt, Stamsund og Æsøen	9	-	10	17	68	407	218	395	295	-	85	1315	611	
Stene (nedre og øvre)	6	5	15	-	192	85	54	220	129	10	192	488	239	
Ure	-	-	-	-	-	7	16	62	392	20	7	595	15	
Mortsund, Brandsholmen og Sandsund	-	-	-	-	-	-	5	60	229	-	-	294	-	
Balstad	10	-	-	7	5	313	-	80	307	-	12	700	30	
Strømø og Nufsfjord	-	-	-	-	-	-	275	52	100	-	-	427	-	
Sund og Nesland	-	-	-	-	-	-	12	10	247	-	-	269	-	
Reine, Havnø og Olenilso	7	-	-	-	-	296	-	189	133	-	-	618	14	
Moskenæs	-	-	-	-	-	111	-	43	23	-	-	177	-	
Sørvaagen	-	-	-	-	-	99	5	75	53	-	-	232	-	
Aa, Tind, Evenstad og Tun	-	-	-	-	-	32	-	197	86	-	-	315	-	
S a m m e n d r a g .														
Østlofoten	243	5	3	44	3	58	981	1024	2184	1203	52	61	5392	1970
Henningsvær	19	-	359	21	67	815	399	1158	466	359	88	2838	680	
Vestlofoten	36	5	-	25	24	272	1371	622	1751	1811	30	296	5555	1221
Ialt	298	10	3	428	48	397	3167	2045	5093	3480	441	445	13785	3871

Tabel No. 4.

F o r t e g n e l s e

over Kjøbefartøier og Bygdefarsjægter, forsamlede i Lofoten den 16de Marts 1870, disses Hjemsteder, Drægtighed, Antal af Besætning m. m.

Hjemsteder.	Skonnert eller Galeas.	Slup.	Jagt.	Jagt-galeas eller Jægt.		Skøite.	Samtlige Far-tøiers		Samlet Drægtig-hed i Tønder.	Gjennemsnit af	
				Kjøber.	Bygdefars.		Antal.	Besætning.		Besætning pr. Fartøi.	Drægtig-hed i Tønder.
Bergen	-	2	22	-	-	-	24	134	11750	5,6	490
Aalesund	1	-	6	1	-	-	8	39	3650	4,9	460
Christianssund	3	1	16	2	-	2	24	120	9780	5,0	410
Thronhjems	5	2	6	51	-	-	64	312	31610	4,9	480
Bodø	-	1	6	2	-	1	10	41	3370	4,1	340
Indherred	-	-	1	6	-	-	7	28	3000	4,0	430
Ørlandet og Fosen	1	-	6	11	-	1	19	75	7900	3,9	420
Namdalen	-	-	1	4	-	-	5	26	2250	5,2	450
Helgeland	1	-	16	22	19	2	60	210	32950	3,5	550
Salten	5	2	42	14	7	5	75	331	34100	4,4	450
Lofoten og Vester aalen	3	-	12	14	-	1	30	125	14550	4,1	480
Senjen og Tromsø	2	-	14	4	-	5	25	106	8850	4,2	350
Tilsammen	21	8	148	131	26	17	351	1547	163760	4,4	467

Tabel No. 5.

Kjøbefartøernes Fordeling i Fiskedistriktet den 16de Marts 1870.

Slags Fartøi.	Skraa- ven.	Svol- vær.	Stor- vaa- gen.	Ørs- vaag.	Ørs- næs.	Hen- nings- vær.	Stam- sund, Hart- vaag og Øerne.	Stene.	Ure.	Mort- sund.	Bal- stad.	Nufs- fjord.	Sund.	Reine.	Havnø	Sør- vaa- gen.	Tilsam- men.
Skonnert eller Galeas	-	1	-	1	-	1	8	5	-	-	3	-	2	-	-	-	21
Slup	-	-	-	2	-	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	1	8
Jagt	2	1	-	3	1	28	37	25	11	5	15	3	4	5	1	7	148
Kjøbejægt	-	1	-	-	-	33	31	31	8	2	12	3	3	-	1	6	131
Bygdefarsjægt	-	-	3	2	-	7	1	6	-	-	3	2	-	-	-	2	26
Skøite	-	-	-	1	-	1	3	4	1	-	2	2	-	1	-	2	17
Tilsammen	2	3	3	9	1	71	83	72	20	7	35	10	9	6	2	18	351

Uagtet det samlede Udbytte af dette Aars Lofotfiske ikkuns er lidet større end hvad Opsynet opgav for forrige Fiskes Vedkommende, vil Udbyttet dog ved Udslibningen komme til at vise sig ikke ubetydeligt større paa Grund af Fiskens jævne Størrelse og bedre Kvalitet. Under hele Fisket var nemlig Fisken ualmindelig stor og leverholdig, saa at i Begyndelsen af Fisket 200 indtil 250 Stkr. Garnfisk og 300 à 350 Stkr. Linefisk gave en Tønde Lever. Mod Fiskets Slutning, da Fisken altid bliver noget magrere og mindre leverholdig, kan det antages, at 400 à 500 Stkr. Garnfisk, 550 à 600 Stkr. Linefisk og 650 à 700 Stkr. Snørefisk have givet 1 Tønde Lever. Efter Salteres Formening var Antallet af Fisk paa en Ladning iaar paa de fleste Steder omtrent 10 pCt. mindre end i de nærmest foregaaende Aar. Det kan antages, at 350 Stkr. Fisk gennemsnitligt have givet 1 Tønde Lever, at 18 à 21 Stkr. ville give en Vog Klipfisk og 24 à 26 Stkr. en Vog Rundfisk. Det udbragte Tranparti kan formentlig anslaaes til omtrent 30,000 Tønder og Rognpartiet til omtrent 20,000 Tønder. Der blev virket noget over 200 Tønder Medicintran og indsamlet 5 à 6 Millioner Fiskehoveder til Guano.

Af Udbyttet af 1869 Aars Lofotfiske, der samlet ansloges til omtrent 20 $\frac{1}{2}$ Millioner, blev det antaget, at omtrent 12 Millioner vare virkede til Klipfisk og omtrent 8 Millioner vare hjældhængte. Gjennem Medicinalfondets Kasserer er modtaget følgende:

O p g a v e

over Medicinalafgift til Nordlands og Tromsø Amtskommuner for Aaret 1869.

Efter de fra Toldstederne modtagne Fortegnelser med Bilage har Afgifterne i det Hele udgjort

17,750 Spd. 47 β

som falder paa efternævnte Produkter omtrent saaledes:

351,990 Tønder Sild à 2 β pr. Tønde	5,866 Spd. 60 β
8,736,000 eller 87,360 store Hundreder Klipfisk à 4 β pr. Hundrede	2,912 — 24 -
63 Tønder saltet Fisk à 2 β pr. Tønde	1 — 6 -
12,000 Voger anden i Fartøi saltet Fisk à $\frac{1}{3}$ β pr. Vog	33 — 40 -
34,600 Tønder Tran à 12 β pr. Tønde	3,460 — - -
20,020 Tønder Rogn à 1 $\frac{1}{2}$ β pr. Tønde	250 — 30 -
627,247 Voger Tørfisk à 1 β pr. Vog	5,227 — 7 -

Balance 17,750 Spd. 47 β

Ifølge denne Opgave skulde Klipfiskpartiet have udgjort 10 $\frac{1}{2}$ Millioner. Antages det, at 27 à 28 Stkr. Fisk gennemsnitligt have givet en Vog Rundfisk, skulde der i det Hele været virket omtrent 17 $\frac{1}{4}$ Millioner af den Slags Vare. Udbyttet af de Fiskerier, der drives andetsteds i Nordlands og Tromsø Amter, og hvilket hovedsagelig virkes til Rundfisk, kan vistnok efter hvad jeg har Grund til at antage under ingen Omstændighed have oversteget 8 Millioner, og efter

Opgaven skulde der altsaa paa Opsynsdistriktet i Lofoten falde mindst $9\frac{1}{4}$ Millioner. Udbyttet af forrige Aars Lofotfiske skulde altsaa, naar derfra fraregnes hvad der er medgaaet til Fortæring under Fisket, have udgjort omtrent $19\frac{3}{4}$ Millioner, og af de gjorte Overslag skulde Klipfiskpartiet have været omtrent $1\frac{1}{2}$ Million for stort, hvorimod Rundfiskpartiet skulde have været omtrent $1\frac{1}{4}$ Million for lidet, og altsaa det samlede Udbytte af forrige Aars Fiske paa $\frac{1}{4}$ Million nær rigtig.

At Overslag over Fiskepartierne vanskelig kunne blive ganske nøiagtige har væsentligst sin Forklaringsgrund i de særegne Forholde, hvorunder Fisket foregaar, og de deraf følgende store Vanskeligheder, som ere forbundne med at tilveiebringe en endog nogenlunde paalidelig Opgave over Rundfiskpartiet, idet Fisket drives paa en større Strækning og Fiskehælder ofte anbringes paa meget afsidesliggende Steder, og det hænder endog, at Fisk af Mangel paa Hjældbrug i Fiskedistriktet udføres til Steder udenfor samme og hældhænges der. Da som Følge heraf Rundfiskpartierne i Regelen have været for lavt anslaaede, er det ogsaa antaget, at større Partier ere saltede, end virkelig har været Tilfældet, idet det ikke vel lader sig forudsætte, at det altid skulde lykkes at komme efter alle de Partier, som saltes dels i Fartøier og dels paa Land.

Paa de fleste Steder var Fiskeprisen i Begyndelsen af Fisket 20 Ort eller noget derover pr. 120 Stkr. I Henningsvær var den allerede i Januar Maaned oppe i 30 Ort og inden Udgangen af Maaneden stod Garnfisker i 33 Ort. Mange Kjøbefartøiers Ankomst dertil først i Februar bragte Fiskeprisen endmere i Veiret, saaledes at der den 9de betaltes 33—34 Ort for Linefisk og 35 Ort for Garnfisk. Den steg fremdeles indtil i Begyndelsen af Marts, da Linefisk betaltes med $36\frac{1}{2}$ Ort, Garnfisk med $38\frac{1}{2}$ og Snørefisk med 33 Ort. Fra Midten af Marts faldt den igjen noget. Østenfor Henningsvær holdt Prisen paa det ubetydelige Parti, som der blev opfisket, sig stadig omkring 30 Ort. I Vestlofoten var den noget lavere end i Henningsvær, og kun undtagelsesvis gik den i Stamsund og Stene over 30 Ort for Snørefisk, 32 for Linefisk og 34 Ort for Garnfisk. Vestenfor Ure holdt den sig endnu lavere. Gjennemsnitsprisen kan for dette Fiske antagelig sættes til 30 Ort eller maaske noget derover. For fersk Lever af Linefisk til Medicintran betaltes 6 à $6\frac{1}{2}$ Spd. og af Garnfisk 7 à $7\frac{1}{2}$ Spd. pr. Tønde. For almindelig Lever, hvoraf der især af Almue hjemmehørende nordenfor Lofoten forinden dens Afreise sælges endel, betaltes $5\frac{1}{2}$ til $6\frac{2}{3}$ Spd. eller gjennemsnitlig 6 Spd. pr. Tønde; Rogn betaltes med 8 indtil $10\frac{1}{2}$ Spd. eller gjennemsnitlig 9 Spd. pr. Tønde og Fiskehoveder med 12 à 14 β pr. 120 Stykker.

Efter foranstaaende Opgaver over de iaar opfiskede Kvanta er dette Aars Lofotfiske at ansee som et godt Middelsfiske, men naar der videre tages Hensyn til de usædvanlig høie Priser især paa Fisk og Rogn, til det ubetydelige Redskabstab samt til at Almuen var noget faatalligere, bliver Fisket for dennes Vedkommende et mere end almindeligt lønnende. Efter Fiskets Gang og Beskaffenhed var det en Selvfølge, at Udbyttet maatte falde mere ujevnt end sædvanligt. For den Almue, som havde søgt til Østlofoten og forblev liggende der indtil Midten af Marts, blev Udbyttet kuns misligt, ligesom ogsaa for de Linefiskere, som havde vanskeligt ved at skaffe sig Agn, og for de til Finmarken bestemte Fiskere, hvis Ophold i Vestlofoten kun blev af kort Varighed. Enkelte Fiskere fra Senjen forlode endog Lofoten uden at have gjort noget Fiske. Udbyttet var bedst for dem, som stadig havde havt Tilhold i Vestlofoten, især Garnfiskerne. Ligesom de Linefiskere, som havde begyndt Fisket tidligt, i Regelen havde gode Lodder, saaledes var der paa den anden Side vistnok Mange, som sluttede Fisket med direkte Tab. Af de dygtigere Snørefiskere i Henningsvær vides mange, hvis Netto-Udbytte var fra 37 til 52 Spd. pr. Mand. Blandt Garnfiskerne er der ikke saa faa, hvis Fortjeneste gaar op til 100 Spd. pr. Mand og derover. For de Fiskeres Vedkommende, som havde havt stadigt Tilhold i Stamsund og Stene, kan Gjennemsnitslodden for Garnbrugere sættes til 70 Spd. og for Linebrugere til 45 Spd. I Værene paa Strækningen fra Stene til Sund, hvor Fiskerens Fortjeneste i Vinter vistnok faldt større end andetsteds i Lofoten, var der flere Garnfiskere, hvis Lodder gik op til ikke langt fra 200 Spd. og for Linefiskerens Vedkommende var Fortjenesten fra 125 til 140 Spd. pr. Mand. For de Fiskere, som roede i de vestlige Vær, kan Gjennemsnitsudbyttet ansættes til 85 Spd. pr. Mand. Som en Undtagelse kan anføres, at de største Lodder her iaar faldt paa Hjemfolk.

I en stor Del af Februar Maaned, nemlig fra 12te til 25de, var Veiret meget hinderligt for Fisket, hvorimod det i den øvrige Fisketid maa siges i det Hele taget at have været temmelig roligt og gunstigt for Bedriften. Nogen voldsom Storm, som foraarsagede Ulykker paa Fartøier eller Baade, indtraf ikke, ligesom de Storme, som fandt Sted, heller ikke vare langvarige. Ved Henningsvær indtraf under hele Fisket ikkuns 14 Dage, paa hvilke ingen Baade kunde

komme paa Søen, ved Stamsund 15 og ved Reine 24, men forøvrigt var der jo ogsaa mange Dage, paa hvilke ikkuns Linefiskere og de bedre bemandede Garnbaade kunde trække Redskaber.

Uagtet det i Sammenligning med tidligere Vintres rolige Veir indtraf dog mange Ulykkestilfælde, hvoraf de fleste desværre vare forbundne med Tab af Menneskeliv. Efter hvad der kom til Opsynets Kundskab omkom der ved Henningsvær 14 Mand, ved Stamsund 7, ved Ure 1 og ved Balstad 21, tilsammen 43 Mand. En Jagt fra Bodø forliste totalt under Opseiling til Henningsvær, men Besætningen reddedes ved Hjælp fra Land.

Tab af Fiskeredskaber var paa Grund af det rolige Veir under dette Fiske meget mindre end sædvanligt. Efter Stormdagene mellem 4de og 10de samt 29de og 30te Marts, da der var stærk Strømsætning, fandt større Sammenviklinger af Liner Sted ved de vestligste Vær, men da Redskaberne kunde bringes paa Land og samtlige Eiere vare tilstede, blev Tabet uden synderlig Betydning. Det blev i forrige Aarsberetning anført, at der vilde blive gjort Forsøg til Forandring i den Mislighed ved Bedriften, at der benyttedes for lette Ilestene paa Garnsætningerne, og i Vinter blev der blandt Garnfiskerne i Stamsund, saaledes som vedlagte Aftryk udviser, dannet en Forening, hvis Medlemmer forpligtede sig til at benytte jernbeslagne Ilestene af en vis Vægt. Da Medlemmernes Antal ikke er saa lidet, og da der efter Foreningens Istandkommen var Mange, som udtalte sig for at ville tiltræde den, er det at antage, at den vil blive af Varighed og komme til at virke gavnligt.

De Redskaber, der ikke bleve afhentede af vedkommende Eiere ved Fiskets Slutning og som ere beroende i Opsynets Varetægt, er ganske faa. De ere opbevarede paa de sædvanlige Steder, ligesom den paabudne Fortegnelse, af hvilken Aftryk vedlægges, er omsendt til Omdeling paa den almindelige Maade. Fra forrige Aar henligger ogsaa endel bjergede Redskaber, da Antallet nemlig var saa ubetydeligt, at deres Udbringende antageligt ikke vilde være tilstrækkeligt til at dække Auktionsomkostningerne. Regnskabet udviser en Udgift ved bjergede Fiskeredskaber af 70 Spd. 103 β samt en Indtægt af 157 Spd. 65 β .

Ligesom forrige Vinter var det ogsaa iaar Tilfældet, at en temmelig smitsom og tildels ondartet Nervefeber herskede i de vestligste Fiskevær, men med Undtagelse heraf var Sundhedstilstanden blandt den fiskende Almue i det Hele taget tilfredsstillende. Jeg skal forøvrigt i denne Henseende tillade mig at henvise til de af vedkommende Læger gennem Nordlands Amt indsendte Beretninger.

Opsynet var i Virksomhed fra 17de Januar til 14de April. Da der endnu laa endel fremmede Fiskere tilbage i de vestligste Vær, forblev en Opsynsbetjent dersteds indtil 23de April. Af Opsynsbetjentene blev Lensmand Kjelsberg overdraget Opsynet i Skraaven og Skjoldvær, Lensmand Opsjøn i Svolvær og Østnæsfjorden; Løitnant Juel overtog med Skøiten „Maasen“ Opsynet i Kabelvaag, Storvaagen, Ørsvaag, Ørsnæs, Hopen og Kalle og havde til Assistance Dæksbaaden „Lunnen“; Løitnant Horn med Skøiten „Sommersilden“ udførte Opsynstjenesten i Henningsvær, Løitnant Brodkorb med Skøiten „Skreien“ paa Strækningen fra Gimsøstrømmen til Urebjerget, indbefattende Fiskeværerne Finhavn, Skokkelvig, Valbergsø, Stamsund, Stene og Ure; Lensmand H. Olsen overtog Opsynet i Balstad og Nufsfjord samt Lensmand Bentzen paa Strækningen derfra til Lofotoden. Da — som foran oplyst — saagodtsom hele Almuen fra Værene østenfor Henningsvær flyttede vestover, blev det nødvendigt at forstærke Opsynet i Vestlofoten, hvorfor Lensmand Opsjøn blev overdraget Opsynet i Ure og Dæksbaaden „Lunnen“ blev stationeret i Valbergsø til Assistance for Opsynsbetjenten i Stamsund. Da denne Opsynsstyrke fremdeles viste sig utilstrækkelig, idet Forretningernes Mængde i Stamsund ikke tillod Opsynsbetjenten dersteds at føre det fornødne Tilsyn i Stene, blev Lensmand C. Olsen engageret som Opsynsbetjent og overdraget Opsynet i Stene. Endvidere blev Lensmand Kjelsberg fra henimod Slutningen af Marts overdraget Opsynet i Sund og Nesland, efterat han tidligere gennem nogen Tid havde været stationeret vekselvis i Skraaven og Svolvær.

Af de extraordinære Dommere forrettede Cand. jur. Mathiesen i Østlofoten og Cand. jur. Theisen i Vestlofoten. Da der i Vestlofoten faldt mange Forretninger for Dommeren, maatte Dommer Mathiesen i nogen Tid give Assistance i Vestlofoten.

Af Opsynet blev der decreteret ialt 45 Mulker, nemlig: 1 for at have fisket uden Baadmærker, 8 for Forstyrrelse af den almindelige Rolighed, 25 for at have i ulovlig Tid begivet sig paa Søen til Udsætning eller Trækning, 3 for utilbørlig Behandling af Andenmands Redskab, 1 for Overstaaen af Redskab om Søndagen, 1 for utilbørlig Sætning af Redskab, 4 for Undladelse af at efterkomme Opsynets Bestemmelser med Hensyn til Orden i Havn, 1 for urigtig Anbringelse af Ilemærket og 1 for ulovlig Handel. Af disse Mulker bleve 43 vedtagne ved Forelæggelsen, 1 efterat

Politisag mod Vedkommende var paabegyndt og 1 Mulkt blev ilagt ved Politiretsdom, der af Indstevnte er begjært appelleret. For 1 Mulkt, der angik Forstyrrelse af den almindelige Rolighed, blev Exekution afholdt uden at Udlæg beholdtes, hvorfor Decretet blev oversendt Nordlands Amt.

Dels efter Overenskomst i private Tvistigheder og dels efter Retsforlig blev der endvidere erlagt 4 Mulkter, hvoraf 2 tilfaldt Statskassen, 1 Vaagens og 1 til lige Deling mellem Buksnæs og Vegø Fattigkasse.

De erlagte Mulkters Beløb udgjorde 113 Spd., hvoraf 105 Spd. tilfaldt Statskassen; af de øvrige 8 Spd. tilfaldt 6 Spd. Buksnæs, 1 Vaagens og 1 Vegø Fattigkasse.

Der blev i det Hele optaget 22 Forhører, af hvilke 13 angik Tyveri, 7 Bedrageri, 1 Overtrædelse af Criminallovens Cap. 18 § 21 og 1 Ildspaesættelse. Af de optagne Forhører overgik 5 til Sagsbehandling overensstemmende med Lov af 6te September 1845 og paadømtes under Fisket.

Som ovenfor nævnt blev af Dommerne behandlet 2 Politisager, hvorhos der blev noteret 2 Søprotester, optaget 2 Søfarklaringer samt afholdt 1 Skjøn- og Taxtforretning.

Statskassens Udgifter ved Opsyn og extraordinair Retspleie under Lofotfisket har i 1869—70 udgjort 7,122 Spd. 25 β, der er noget over 300 Spd. mere end der er bevilget til Dækkelse af de aarlige Udgifter ved Opsynet. Denne Overskridelse er imidlertid ikkuns nominel, idet der nemlig — ikke at tale om det til Statskassen faldne Mulktbeløb 105 Spd. — er udbetalt til Telegrafering 832 Spd. 19 β, som igjen komme Statskassen tilgode under en anden Konto. Telegrafiniens Udstrækning til Tromsø maatte — som allerede i forrige Beretning anført — medføre betydelig Stigning i Telegraferings-Udgifterne. Forøvrigt gav det ogsaa nogen forøget Udgift ved Opsynet, at Fisket faldt i Vestlofoten, hvorved det blev aldeles nødvendigt at ansætte en Opsynsbetjent mere end paaregnet.

Ligesom tidligere blev der ogsaa i Vinter underholdt Dampskibsfart mellem Svolvevær og Moskenæs samt mellem Svolvevær og Stene i Bø, hvorhos Dampskibet anløb Være 4 Gange og Røst 1 Gang. I forrige Aarsberetning blev det antydnet, at det sandsynligvis snart vilde vise sig nødvendigt at indskrænke den lokale Dampskibsfart udelukkende til Lofoten, og for dette Fiske blev den Forandring i Routen foretaget, at Lofotdampskibet fra Midten af Marts udelukkende anvendtes i Lofoten og udførte 2de Toure ugentlig mellem Svolvevær og Vestlofoten i Forbindelse med de nord- og sydfra kommende Dampskibe i Hovedrouten. Hvad Godstrafikken angaar, vare Forholdene i Vinter temmelig exceptionelle paa Grund af den store Forsendelse af Agnsild til Lofoten saavel nord- som sydfra, og uagtet Lofotdampskibet gjorde et Par Extratoure mellem Svolvevær og Stamsund, kunde det dog ikke undgaaes, at endel Pakgods blev opløst i Svolvevær. Da Godsforsendelsen til og fra Vesteraalen derimod i Regelen er ubetydelig i Sammenligning med hvad den er i Lofoten, skulde jeg anse det nødvendigt, at det til at underholde Fart i Lofoten under Fisket bestemte Dampskib for Eftertiden bliver at anvende udelukkende i Lofoten, med Undtagelse af i Fiskets første Tid, da der uden væsentlig Ulempe vil kunne udføres enkelte Toure til Vesteraalen.

Saafernt Tilfældet bliver som der synes Grund til at antage, at Fisket i den nærmeste Aarrække kommer til hovedsagelig at falde i Vestlofoten og saagodtsom hele Almuen ligesom i Vinter søge dertil, vil det blive af stor Interesse at faa anbragt en Telegrafstation paa Strækningen mellem Stamsund og Balstad, og jeg skulde ansee Ure for at være det hensigtsmæssigste Sted hertil. Da Skraavens Station for en stor Del af Fisketiden viste sig at være overflødig, vilde det maaske være hensigtsmæssigt, naar Fisket foregaar i Vestlofoten at ombytte den derværende Station med et Feldtapparat, saaledes at det Feldtapparat, som allerede haves, mere udelukkende kunde anvendes i Vestlofoten.

For den til Lofotfisket søgende Almue vilde det være af stor Interesse at faa oprettet en Telegrafstation i Grøtø. Paa dette Sted ansamles nemlig i Begyndelsen af Vinteren oftere flere Hundrede Baade, der af Frygt for, at der under Lofotvæggen er Storm, skjönt dette ofte ikke er Tilfældet, uden Nødvendighed kunne blive liggende over i længere Tid i Paavente af bedre Veir. Omvendt hænder det ogsaa ofte, at Fiskerne, naar de skulle reise hjem, ikke tør tage over Fjorden af Frygt for, at der er Storm under Indlandet. Og hvad der er end værre, al Venten uagtet, hænder det ikke saa ganske sjældent, at Fiskere under Reisen fra en af Kanterne blive overfaldte af Uveir, naar de nærme sig Land paa den anden Side af Fjorden. Telegrafstationen i Grøtø vilde ikke alene give megen Tidsbesparelse, men ogsaa bidrage til, at færre Menneskeliv kom til at gaa tabt.

Naar Hovedfisket falder i Østlofoten, maa der selvfølgelig blive et uforholdsmæssigt stort Belæg af Fiskere paa Fiskehavet fremfor hvad nogensinde kan blive Tilfælde i Vestlofoten, hvor Fiskehavet er af langt større Udstrækning og hvor der er langt færre Steder skikkede til Fiskevær. Det var derfor ogsaa fornemmelig i Østlofoten, at de

mangfoldige, Almuens Bedrift hemmende, Indskrænkninger have udviklet sig, og at der af de i disse, idetmindste efter egen Opfatning, interesserede Landeiere og Rorbodeiere stræbtes med til nogen Grad at opretholde den tidligere Ordning, indtil den endelig blev ophævet ved Loven af 1857. Og saaledes maatte det ogsaa være i Østlofoten, at denne Lov, som gaar ud paa at sikre Almuen den frie Benyttelse af Havet og til den Ende maatte tilsidesætte hvad der gennem flere Slægtled havde været betragtet som velerhvervede Rettigheder, maatte finde sin, ved Lovens Affattelse ikke uforudseede Modstand, der ganske naturligen søgte og fandt Støtte i Almuens ubevidste Frygt for, hvad den nye Ordning kunde medføre, imedens Mængdens mindre Uafhængighed i økonomisk Henseende ikke blev uden Indflydelse paa den Maade, hvorpaa Enkeltes Misnøie kunde faa lade sig tilsyne. Og jo mere indskrænket Havet var, des vanskeligere blev det at finde sig tilrette under Overgangen til en friere Tilstand, desmere maatte vistnok ogsaa endel Ulemper, der under en Bedrift som Fiskeriet ligesaa lidt kunde undgaaes ved denne nye Ordning som ved nogensomhelst anden, komme til at føles, imedens de langt større Ulemper, Fiskerne tidligere havde været udsat for, meget snart som sædvanligt gik i Forglemmelse.

Imedens Almuen ikke desto mindre, som anført i mine tidligere Aarsberetninger, efterhaanden alt mere og mere forsonede sig med den skeede Forandring og kom til Erkjendelse af Fordelene ved, endogsaa Nødvendigheden af de i den nye Lov gjældende Frihedsprinciper, kunde det saaledes ikke Andet end blive til Hemmelse heraf, at i 1859, det Aar da Loven først sattes i Kraft, faldt Hovedfisket, efter i en Række af Aar at have været i Vestlofoten, atter i Østlofoten, og er vedblevet der alle de følgende Aar indtil dette. Efter hvad Erfaring tilsiger, er det imidlertid at antage, at Fisket nu igjen i en Aarrække vil falde hovedsagelig i Vestlofoten, og jeg nærer ikke ringeste Tvivl om, at under de derværende Forholde ville Meningerne udvikle sig saaledes, at ikke alene der vil blive lidet eller intet hørt i den nærmeste Fremtid af Fiskeres Klager over Loven, men ogsaa at den Uvillie imod denne, som endnu for nogen Del findes hos Almuen, vil komme til at forsvinde under Erkjendelse af de store Fordele, som Havets frie Benyttelse giver, og ikke igjen lettelig vil kunne kaldes tillive, naar atter den Tid kommer tilbage, da Fisket bliver at søge fornemmelig i Østlofoten.

3. Beretning om Fiskerierne i Nedenæs Amt

(afgivet af Føgden i Nedenæs Føgderi).

Fiskeriet drives paa samme Maade, og omtrentlig med samme Antal Baade og Mænd som oplyst i mine foregaaende Indberetninger.

Gjennemsnitsværdien af Udbyttet af neden anførte Fiskerier opgives for følgende Herreder at have udgjort:

	Østers.	Makrel.	Hummer.	Lax.	Revtorsk.
Høivaag*).	- Spd.	5,600 Spd.	500 Spd.	- Spd.	- Spd.
Vestre Molandd**).	- —	1,200 —	210 —	- —	- —
Eide.	- —	700 —	500 —	150 —	- —
Landvik og Fjære . . .	60 —	1,880 —	1,450 —	644 —	- —
Øiestad	- —	1,050 —	- —	300 —	900 —
Tromø	- —	3,400 —	300 —	300 —	650 —
Dybvaag og Flaugstad .	200 —	3,600 —	2,200 —	- —	- —
Søndeled	20 —	60 —	400 —	200 —	- —
Tilsammen	280 Spd.	17,490 Spd.	5,560 Spd.	1,594 Spd.	1,550 Spd.

*) Østersfiskeriet og Laxefisket er i dette Herred aftaget saaledes, at intet Udbytte er anført.

**) Samme Bemærkning med Hensyn til Østers- og Laxefiskeriet som ved Høivaag.

Kystfiskeriernes samlede Udbytte, med Undtagelse af det daglige Fiske, beløber sig saaledes til omtrent 26,500 Spd., et Udbytte der visselig er ringe, naar hensees til Distriktets vidtløftige Kyststrækning.

Det kan imidlertid bemærkes, at det daglige Fiske visselig opløber til et langt betydeligere Beløb, at Faa befatte sig med Fiskeri, da Befolkningens arbejdsføre Mænd hovedsagelig ere beskjæftigede i Søfart og med Skibsbyggeri, samt at Kyststrækningen ansees for at være lidet fiskerig.

Af det for Laxefiskerierne opførte Udbytte falder en ikke ringe Del paa Nidelven og Søndeledselven, jeg antager omtrent $\frac{1}{4}$ Part.

4. Beretning om Fiskerierne i Lister og Mandals Amt og om dets Deltagelse i Vaarsildfisket

(afgivet af Amtmanden).

Om Udbyttet af dette Aars Fiskerier skal Amtet meddele Følgende:

I. Makrelfiskeriet.

Ifølge de modtagne Beretninger er der fisket af Makrel:

Distrikter.	Antal Baade*).	Bruttoudbytte i Spd.	Brutto pr. Baad i Spd.
Tveit	6	1,220	203
Oddernæs	192	39,700	207
Kristianssand	10	2,000	200
Søgne	34	5,100	150
Mandals Præstegjeld	31	2,490	80
Spangereid	12	600	50
Vanse med Farsund	186	40,596	218
Lyngdal	6	900	150
Herod og Spind	32	4,766	149
Næs og Hitterø	54	8,905	165
Ialt 1870	563	106,277	189
1869	581	90,618	156
1868	604	78,003	129
1867	623	131,243	211

Fra Flekkefjord By foreligger ingen Opgave**).

Fra Toldstederne i Amtet er til Udlandet udskibet af fersk Makrel:

Toldsteder.	Mængde i Tusinder.	Mængde reduceret til Centner.	Værdi i Spd.
Kristianssand	1,795	26,925	51,391
Mandal	24	360	646
Farsund	1,453	21,795	38,739
Flekkefjord	337	5,055	5,544
Ialt 1870	3,609	54,135	96,320
1869		53,332	82,525
1868		36,581	61,339
1867		62,144	93,217

*) Heraf Baade med Dæk: i Oddernæs 22, hvoriblandt en Dampbaad, Søgne 13, Mandals Præstegjeld 9, Spangereid 4, Vanse med Farsund Størstedelen, Næs og Hitterø 23.

**) Herfra var i 1870 kun 1 Baad.

Dette er det udskibede Kvantum fra Fiskernes Hænder, for den største Del uden Tillæg af hvad Isen, Kasserne og Arbeidet ved Nedlægningen koster. Lægges dette til, maa der for at udbringe Makrelens Værdi i Udskibningsstand antagelig tillægges omtrent 15,000 Spd.

II. Laxefiskeriet.

Af Lax skal der iaar efter de modtagne Opgaver være fisket:

Distrikter.	Værdi i Spd.	Distrikter.	Værdi i Spd.	Distrikter.	Værdi i Spd.	Distrikter.	Værdi i Spd.
Tveit	4,800	Mandals Præstegjeld	9,000*)	Valle	850	Herod.	250
Oddernæs	5,200	Holme.	850	Vanse	2,750	Kvinesdal	1,530
Søgne	500	Spangereid	1,200	Lyngdal	120	Næs og Hitterø	2,600

Ialt fisket i 1870 til en Værdi af 29,650 Spd.

—	1869	—	31,520	—
—	1868	—	20,800	—
—	1867	—	35,048	—

Til Udlandet er iaar udskibet af Lax:

fra Kristianssand 149,838 Pund til Værdi 26,739 Spd. 60 β

- Mandal	7,612	—	—	1,559	—	-
- Farsund	14,351	—	—	2,033	—	7
- Flekkefjord	135 Kasser	—	—	1,332	—	-

31,663 Spd. 67 β

Tillæg for Is, Kasser og Nedlægningsarbeide anslaaes til 1,500 — -

Tilsammen 33,163 Spd. 67 β

I 1869 udskibedes for 33,744 Spd.

- 1868	—	18,684	—
- 1867	—	29,292	—

I de to sidste Summer er imidlertid ikke Nedlægningsomkostninger iberegnete. Fra Christianssands Toldsted er der formodentlig iaar som sædvanligt udskibet en Del Lax fra de nordligere Byer.

Fleresteds ere Laxefiskeriet delvis (f. Ex. Fiske med Stang, ikke med Not og Garn) eller idethele bortforpagtet til Englændere.

Vandmassen i Elvene har iaar været mindre end sædvanlig, hvorfor Laxen ikke har søgt op. Fisket er derfor falden bedre ved Elvemundingerne og langs Kysten. I Mandal er iaar anskaffet et lidet Dampskib med den hovedsagelige Bestemmelse under Fisket at bringe fersk Makrel og Lax, nedlagt i Is, til England, ligesom ogsaa Sild under Sildefisket.

III. Revtorskfiskeriet.

har fremdeles liden Betydning for Amtet. Der har dog fra Mandals Fogderi (Oddernæs, Mandals Landsogn samt især Spangereid) iaar været udrustet nogle og tredive Dæksfartøier. Fangsten overstiger neppe 21,000 Stkr. Torsk og tildels Lange, der har været solgt dels fersk til 15 à 24 β pr. Stk., dels virket til Klipfisk, paa hvilken Prisen har været 1 Spd. à 1 Spd. 24 β pr. Vog.

*) Lavt ansat.

IV. Hummerfiskeriet.

I Skrivelse af 2den August d. A. henvendte Amtet sig til Kassererne ved Distriktets 4 Toldsteder angaaende Hummerudskibningen. Man bad ved samme Leilighed udtalt, om der fiskedes megen Yngel, og hvilken Indflydelse dette antoges at have paa Udbyttet af Hummerfiskeriet overhovedet. De derefter modtagne Meddelelser kunde naturlig kun indeholde, hvad der da var udskibet i indeværende Aar, og de levere idethele Materialier, der mindre egne sig til at behandles her. Det synes imidlertid at gaa derhen, at her nu fiskes med et langt større Antal Teiner end før, medens det samlede Udbytte er i Aftagende. Hertil kommer, at en stor Del af den Hummer, som fanges, er ganske smaa. Paa Grund af den stærke Konkurrence mellem Kjøberne tages den undermaals — paa 5 à 6 Tommer — ogsaa med. Hummerfiskeriet har været en væsentlig Erhvervskilde for Kyststrækningen, og Amtet har Grund til at tro, at mange Fiskere se dets Aftagen med Bekymring. Amtet gjør derfor denne Sag til Gjenstand for særskilt Forhandling.

V. Vaarsildfiskeriet.

Efter indhentede Oplysninger skal Fiskernes Antal for dette Amt have været omtrent 1,650, Garnbaadenes omtrent 400 samt Bruttoindtægten noget over 22,000 Spd. Naturligen ledsages dette af Bemærkninger, om at mange eller de fleste herefter rimeligvis vil ophøre med at reise paa Vaarsildfiskeriet. Logisfartøier og sildeførende Fartøier havde selvfølgelig ogsaa Tab, da Fiskerne ikke tjente saa, at de kunde betale Logiet, og Fartøierne ikke fik Sild at seile med.

5. Beretning om Sommerfiskerierne i Stavanger Amt og om dets Deltagelse i Vaarsildfisket.

(afgivet af Amtmanden).

For Jæderens og Dalernes Vedkommende har Føgden givet følgende Indberetning, til hvilken jeg henholder mig:

I. Hummerfisket.

Af levende Hummer er fra Egersunds Toldsted udskibet til England 106,600 Stykker, der, ansatte til $5\frac{1}{2}$ β pr. Stk., repræsenterer en Pengeværdi af 4,885 Spd. 100 β. Heraf kom Halvdelen fra Egersund selv, medens den anden Halvdel blev sendt did fra Soggendal og Ogne. Værdien af det opfiskede Kvantum bliver for de forskjellige Sogne:

Egersund	ca. 2,500 Spd.
Soggendal.	- 1,100 —
Haa og Ogne	- 3,300 —
Haalund	- 2,800 —
Hetland	- 1,300 —
Klep	- 1,200 —
	<hr/>
	ca. 12,200 Spd.

I 1869 udskibedes fra Egersund 132,989 Stkr.

C. No. 9.

II. Makrelfisket.

Dette var adskilligt bedre i 1870 end i 1869. En stor Del af den opfiskede Makrel nedlægges i Is og sendes til England. Dette er Tilfældet næsten med al Makrel fra Egersund og Soggendal. Fra Egersund udskibedes i 1870 372,607 Stkr. til en Værdi af ca. 7,340 Spd., hvoraf endel didsendtes fra Ogne. I 1870 gav dette Fiske et Udbytte af ca. 21,600 Spd., fordelt saaledes paa de forskjellige Sogne.

Haa og Ogne . . . . ca.	2,500 Spd.
Soggendal . . . . -	12,000 —
Egersund . . . . -	7,000 —
Haaland . . . . -	100 —

Tilsammen ca. 21,600 Spd.

Udbyttet i 1869 var ca. 11,000 Spd.

III. Laxefiskeriet.

Fra Egersund udskibedes der i 1869 Lax til en Værdi af ca. 3,000 Spd., i 1870 derimod kun for 1,289 Spd. Iforrigt Aar opfiskedes Lax til en Værdi af ca. 4,300 Spd., fordelt saaledes paa de forskjellige Sogne:

Egersund . . . . ca.	1,300 Spd.
Klep . . . . -	1,200 —
Soggendal . . . . -	1,100 —
Hetland . . . . -	200 —
Haa . . . . -	500 —

Tilsammen ca. 4,300 Spd.

IV. Sommersildfisket.

Dette Fiskeri drives blot i Hetland og Høiland og Udbyttet har i forrige Aar været ikke ubetydeligt.

I Hetland fiskedes 4,437 Tønder til en Værdi ca. 13,300 Spd.

I Høiland — 250 — - - - - 600 —

ca. 13,900 Spd.

Af det i Høiland opfiskede Kvantum var ogsaa endel Brisling og Blandsild.

Det samlede Udbytte af Fiskerierne i forrige Aar har altsaa været:

af Hummerfisket . . . . ca.	12,200 Spd.
- Makrelfisket . . . . -	21,600 —
- Laxefiskeriet . . . . -	4,300 —
- Sommersildfisket . . . -	13,900 —

Tilsammen ca. 52,000 Spd.

I 1869 ansattes det samlede Udbytte til ca. 44,200 Spd.

For Ryfylkes Fogderies Vedkommende meddeles det Væsentligste i vedlagte schematiske Forklaring (Bilag No. 1 nedenfor), der er udarbejdet efter de fra Fogden og Lensmændene indkomne Beretninger.

For Sand og Jelse Herreder har Sommerfiskerierne været aldeles mislykkede, ligesom det for Aardals Vedkommende efter Lensmandens Opgave ikke har givet mere af sig end til Distriktets Behov og neppe det engang. Af Opgaverne viser det sig endvidere, at Sommersildfisket har slaaet bedst til for Avaldsnæs, Torvestad, Rennesø, Høle og Tysvær Herreder, men forøvrigt enten har slaaet aldeles fejl eller kun givet et ubetydeligt Udbytte. Hummerfisket har været bedst for Torvestad, Skudesnæs og Rennesø, ligesom Makrelfisket for Skudesnæs og Avaldsnæs. Laxefisket har været ubetydeligt. Naar man sammenlægger Udbyttet af samtlige Sommerfiskerier for de enkelte Herreder, falder det største Udbytte paa Torvestad, Avaldsnæs, Skudesnæs, Rennesø og Vigedal.

Det vil endvidere sees, at **Indtægten af Sommerfiskerierne udgjør:**

for Jæderen og Dalerne	52,000 Spd.
- Ryfylke	36,196 —
	Tilsammen 88,196 Spd.
	(1869 102,715 Spd.)

Af Udbyttet for 1870 falder paa:

1. Sommersildfisket:

for Jæderen og Dalerne	13,900 Spd.
- Ryfylke	18,005 —
	31,905 Spd.

hvortil svarer for 1869 54,934 Spd.

2. Hummerfisket.

for Jæderen og Dalerne	12,200 Spd.
- Ryfylke	14,524 —
	26,724 Spd.

mod et Beløb af 20,315 Spd. for 1869.

3. Makrelfisket.

for Jæderen og Dalerne	21,600 Spd.
- Ryfylke	2,527 —
	24,127 Spd.

mod 19,553 Spd. for 1869.

4. Laxefiskeriet.

for Jæderen og Dalerne	4,300 Spd.
- Ryfylke	1,140 —
	5,440 Spd.

mod 6,962 Spd. for 1869.

Hummer og Makrelfisket har altsaa været noget bedre end i 1869; hvorimod Sommersildfisket har været betydeligt mindre.

Til Slutning skal jeg bemærke, at Fogden i Ryfylke har gjort opmærksom paa, at det til Opnaaelse af saavidt mulig Enhed og Fuldstændighed i Lensmændenes Opgaver vilde være hensigtsmæssigt, om man kunde erholde trykte Blanketter til Udfyldning af Lensmændene.

Da jeg har troet, at det kunde være af Interesse at erholde en noget detaljeret Opgave over Vaarsildfiskeriet her i Distriktet for 1870, tillader jeg mig at vedlægge et i denne Hensigt udfyldt Schema, bearbejdet efter Lensmændenes Opgaver (Bilag No. 2 nedenfor).

Bilag No. 1.

O p g a v e
over Udbyttet af Sommerfiskerierne i Ryfylke Fogderi.

Herredets Navn.	Sommersildfisket.		Hummerfisket.		Makrelfisket.	
	Tønder.	Spd.	Antal.	Spd.	Antal.	Spd.
Torvestad	-	3,600	80,000	5,000	-	-
Skudesnæs	-	-	50,022	4,090	56,900	1,541
Avaldsnæs	-	6,016	-	338	-	839
Tysvær	-	1,615	-	1,008	-	-
Strand	100	ca. 300	-	-	-	-
Rennesø	900	2,700	42,484	ca. 2,305	-	-
Finne	70	224	9,600	560	-	-
Høle	-	2,200	-	-	-	-
Nærstrand	-	-	18,000	1,000	-	-
Søvde	130	390	-	-	-	-
Vigedal	-	300	-	-	4,000	60
Skjold	20	60	-	-	-	50
Hjelmeland	200	600	4,000	223	1,500	37
Tilsammen		18,005		14,524		2,527

C. No. 9.

Bilag No. 2.

O p g a v e

over Stavanger Amts Udbytte af Vaarsildfisket.

Hjemsteder.	Garnfiskere.	Garnbaade.	Notefiskere.	Notelag.	Arbejdere ved Tilvirkningen.	Logisfartøier.	Sildførende Fartøier.	Mandskab paa sildeførende Fartøier.	Udbyttet i Brutto for Herredet i Penge.		Den omtrentlige Tid Fisket, Forberedelse indbefattede, medtager for en Fisker.	Udrustningsomkostninger for Fiskerne.	Gevinst + eller Tab ÷ for Fiskerne, uberegnet Redskabs- tab og Forringelse.
									For Garnbaade.	For Notefiskere.			
									Spd.	Spd.	Uger.	Spd.	Spd.
Suledal	93	5	3	-	-	5	-	1	270	9	9	1338	÷ 1059
Søvde	280	-	8	-	-	-	-	-	840	50	12	4016	÷ 3126
Sand	178	41	20	-	14	20	5	20	1025	170	10	2732	÷ 1537
Jelse	300	60	-	-	10	30	10	30	1800	-	12	4200	÷ 2400
Vigedal	149	23	90	-	4	9	9	32	893	1104	8	3166	÷ 1169
Hinderaa	328	86	4	-	-	18	2	7	2580	220	8	4640	÷ 1840
Stjernerø	286	82	-	-	-	5	2	7	3690	-	15	4004	÷ 314
Skjold	284	39	63	-	18	6	6	21	1544	461	14	4732	÷ 2727
Hjelmedal	282	44	-	-	4	24	-	2	3080	-	12	3948	÷ 868
Aardal	37	2	-	-	1	2	-	-	144	-	12	518	÷ 374
Finne	323	71	-	-	20	23	9	30	2365	-	8	4522	÷ 2157
Rennese	600	142	-	-	15	51	9	25	2400	-	8	8400	÷ 6000
Strand	316	63	-	-	-	20	1	3	1700	-	9	4424	÷ 2724
Høle	675	135	21	1	-	5	1	4	4050	588	10	9702	÷ 5064
Skudesnæs	2184	419	192	8	12	42	3	14	13646	5690	7	32880	÷ 13544
Avaldsnæs	746	182	390	23	145	40	23	70	4550	3900	9	15124	÷ 6674
Torvestad	650	155	570	44	250	20	32	96	1600	19000	9	15940	+ 4660
Tysvær	315	70	-	-	-	12	4	16	1050	-	7	4410	+ 3360
Bukken	338	73	-	-	11	25	15	40	1460	-	7	4732	÷ 3272
Hetland	629	134	104	4	150	12	6	21	2010	5200	10	11728	÷ 4518
Haaland	400	83	24	1	10	8	3	10	1300	400	9	6784	÷ 5084
Høiland	94	19	-	-	45	7	4	16	1140	-	12	1504	÷ 364
Gjesdal	6	-	4	-	-	-	-	-	-	-	10	160	-
Klep	132	25	18	-	19	-	1	6	1360	310	10	2400	÷ 730
Haa	550	25	20	-	100	-	-	5	1800	123	9	9120	÷ 7197
Ogne	108	18	-	-	5	1	-	-	1800	-	9	1728	+ 72
Egersunds Herred	320	50	-	-	10	10	3	3	12500	-	12	5120	+ 7380
Helleland	20	1	-	-	2	-	-	-	120	-	10	320	÷ 200
Birkrem	22	-	-	-	10	-	-	-	225	-	9	352	÷ 127
Hækestad	28	-	4	-	1	-	-	-	200	96	9	448	÷ 152
Lunde	98	5	3	-	10	-	-	-	700	18	11	1616	÷ 898
Soggendals Herred	265	62	-	-	-	12	2	5	3538	-	12	4240	÷ 702
Stavanger	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Haugesund	201	75	15	7	251	12	55	85	2237	4000	12	3456	+ 2781
Kopervik	154	37	-	-	108	15	27	76	915	-	9	2464	÷ 1549
Skudesnæshavn	262	61	127	4	199	11	27	105	1676	2125	7	6224	÷ 2423
Sandnæs	100	20	-	-	60	12	3	12	1200	-	11	1600	÷ 400
Egersunds By	26	10	-	-	22	11	12	12	2500	-	12	416	+ 2084
Soggendals By	55	12	-	-	-	7	4	12	886	-	12	880	+ 6
S a m m e n d r a g .													
Ryfylke Fogderi	8364	1692	1361	76	504	357	131	418	48687	31192	186	133428	÷ 53549
Jæderens og Daler- nes Fogderi	2672	422	177	5	362	50	19	66	56693	6147	132	45520	÷ 12520
Kjøb- og Ladesteder	798	215	142	11	640	68	128	302	9414	6125	63	15040	+ 499
Tilsammen	11834	2329	1680	92	1506	475	278	786	114794	43464	381	193988	÷ 65570

Det bemærkes, at Udrustningsomkostningerne pr. Fisker ifølge Opgaverne skulde udgjøre gjennemsnittvis for Ryfylke Fogderi for en Garnfisker 14 og for en Notefisker 12 Spd., for Jæderen og Dalernes Fogderi samt Kjøbstaden Haugesund og Ladestederne 16 Spd. for hver Fisker, hvad enten han er Garnfisker eller Notefisker. Garnbaadens Gjennemsnittspris skulde efter Opgaverne udgjøre 141 Spd. for Ryfylke, 157 for Jæderen og Dalerne samt 147 for Haugesund og Ladestederne.

Tallene i den sidste Rubrik udvisende Gevinst eller Tab for Fiskerne er, da Redskabstab, Slitage o. s. v. ikke er medregnet, fremkommet ved at multiplicere de ovenfor nævnte Udrustningsomkostninger med Antallet af Fiskere fra de forskjellige Herreder og trække det derved udkomne Beløb fra Bruttoudbyttet.

For Stavanger har ingen Oplysninger kunnet skaffes, da de Udgifter, en Optælling vilde medføre, ikke bleve bevilgede.

6. Beretning om Fiskerierne i Søndre Bergenhus Amt

(afgiven af Amtmanden).

Tilfølg det kongelige Departements Cirkulære af 12te Marts 1867 afgives herved, efter fra Lensmændene modtagne Opgaver, samlet Indberetning angaaende afvigte Aars væsentligere Fiskerier for dette Amtsdistrikts Vedkommende.

Betræffende **Vaarsildfisket**, med Hensyn til hvilket forresten henvises til Opsynschefens Hovedindberetning, ville de væsentligste Oplysninger findes sammendragne i nedenstaaende tabellariske Oversigt, der udviser fogderivis og thinglagsvis Antallet af de i Fisket deltagende Personer m. v., opgivet Bruttoudbytte samt antagelig Nettofortjeneste eller Tab (Se Tabellen Side 28).

Maaden, hvorpaa Udgifterne ved heromhandlede Fiske i Lensmændenes Opgaver ere beregnede, vil erfares ved at sammenholde vedlagte Schema for disse Opgaver, Bilag No. 1, (det samme Schema, der for nærmest foregaaende Aar er benyttet) med ligeledes vedlagte Sammendrag, Bilag No. 2. Den gjennomsnitlige Værdi af en Garnbaad (uden Garn) er ifølge bemeldte Opgaver for Nordhordlands og Søndhordlands Fogderiers Vedkommende ca. Spd. 37, og for Hardanger og Vos Fogderiers Vedkommende ca. Spd. 50. Slitage og tilfældig Beskadigelse m. v. er ansat gjennemsnitlig til ca. 9 pCt. af Værdien. Vaarsildgarnenes Værdi er ansat gjennemsnitlig til ca. 3 Spd. pr. Stk. Forringelse og Tab af disse Redskaber stiller sig naturligvis meget forskjelligt efter Fiskepladsenes Beskaffenhed og andre tilfældige Omstændigheder, men er for Massen af Garnenes Vedkommende anslaaet mellem 30 à 40 pCt. af Værdien. Værdi af Baade, Nøter og andre Redskaber pr. Notelag bliver efter Opgaverne gjennemsnitlig 700 à 800 Spd., men varierer forresten lige fra 200 Spd. til 1,500 Spd., medens Forringelse og Tab er anslaaet gjennemsnitlig mellem 10 og 15 pCt. af Værdien. For Logisfartøiers og sildeførende Fartøiers Vedkommende er Udrustning, Forringelse, Risiko og Renter anslaaet underet gjennemsnitlig til 8 à 10 pCt. af Værdien. Fiskernes Udrustning er anslaaet gjennemsnitlig mellem 10 à 15 Spd. — i Regelen høiest for de Fiskeres Vedkommende, der have søgt nordre Fiskedistrikt.

Disse Ansættelser falde i alt Væsentligt sammen med dem, der ligge til Grund for Udgifternes Beregning i Indberetningen om Vaarsildfisket i 1869 og maa vistnok ansees i det Hovedsagelige ret tilforladelige. Som bemærket i sidstnævnte Indberetning kunne dog muligens Renter af Fiskernes Baade og Redskaber siges at være vel høit ansatte, idet de ere beregnede for helt Aar, medens Vaarsildfisket kun varer ca. 2 Maaneder, og medens bemeldte Baade og Redskaber dog ogsaa, ialfald tildels, benyttes udenfor denne Tid. Da imidlertid Brugen under Vaarsildfisket i det Hele taget er den aldeles overveiende, kan ommeldte Beregningsmaade ikke ansees saa urigtig, at Opgjøret derigjennem skulde blive i nogen merkbar Grad unøjagtigt. Vil man forresten reducere herommeldte Rentebeløb, f. Ex. til $\frac{2}{3}$, bliver Forskjellen idetheletaget ca. 3,800 Spd.

Thinglag.	Garn- baade.	Garn- fiskere.	Notelag.	Note- fiskere.	Arbejdere ved Tilvirk- ningen.	Logis- fartøier.	Silde- førende Fartøier.	Mand- skaber med silde- førende Fartøier.	Brutto- fortjeneste. Spd.	Netto- fortjeneste + eller Tab ÷ Spd.
1. Hosanger	15	107	-	-	8	3	-	-	1789 ÷	328
2. Lindaas	68	340	-	-	-	3	-	-	1200 ÷	5151
3. Manger	251	1260	-	-	-	1	-	-	11550 ÷	6184
4. Hammer	39	284	-	-	17	-	-	-	3202 ÷	327
5. Haus	?	18	?	55	-	-	-	-	469	?
6. Fane	14	49	4	77	-	2	-	-	3335 +	1130
7. Aarstad	40	200	-	-	3	-	1	4	706 ÷	491
8. Os. . . .	66	364	3	125	12	11	5	18	5158 ÷	5790
9. Fuse	110	500	3	60	15	18	10	36	6381 ÷	7480
10. Fjeld	?	310	11	190	?	-	1	3	8600 +	5000
11. Sund	135	430	64	1032	11	7	16	54	52257 +	11584
12. Tysnæs	79	379	1	77	10	17	24	96	5900 ÷	2920
13. Fitje	181	709	5	180	22	18	6	18	6050 ÷	15245
14. Føyen	196	784	32	445	200	11	20	60	7460 ÷	8413
15. Fjære. . . .	162	648	2	80	84	5	8	24	1838 ÷	11909
16. Fjældberg	37	148	7	175	40	24	16	58	3541 ÷	4431
17. Etne	-	-	5	227	-	1	4	16	3947 +	127
18. Skonevik	4	16	3	440	-	35	10	40	9800 +	2646
19. Kvindherred	30	120	9	202	50	9	48	192	6708 ÷	3877
20. Strandebarm	1	28	-	55	3	13	18	88	4009 +	658
21. Jondal	-	-	-	98	4	9	12	46	4447 +	1620
22. Vikør. . . .	22	110	-	35	-	24	5	15	4270 ÷	773
23. Ullensvang	6	25	-	200*	-	5	35	140	4450 ÷	4955
24. Røldal	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
25. Ulvik. . . .	-	24	2	111	-	5	6	18	1636 ÷	1450
26. Vossestranden	-	-	-	6	-	-	-	-	55 ÷	17
27. Vos	-	21	-	30	-	-	-	-	343 ÷	293
28. Evanger	1	12	-	10	-	-	-	-	411 +	98

S a m m e n d r a g .

1-11. Nordhordlands Fogderi . . .	738	3862	85	1539	66	45	33	115	94647 ÷	8037
12-20. Søndhordlands Fogderi . . .	690	2832	64	1881	409	133	154	592	49253 ÷	43364
21-28. Hardanger og Vos Fogderi .	29	192	2	490	4	43	58	219	15612 ÷	5770
Tilsammen for Søndre Bergenhus Amt .	1457	6886	151	3910	479	221	245	926	159512 ÷	57171
(1869	1765	8204	94	2832	463	258	210	807	270556 +	17969

*) Endel af dette Antal Fiskere vare Garnfiskere.!

Efter ovenstaaende Oversigt skulde Bruttoudbyttet af 1870 Aars Vaarsildfiske udgjøre:

for Nordhordlands Fogderis Vedkommende	94,647	Spd.
- Søndhordlands — —	49,253	—
- Hardanger og Vos — —	15,612	—
Tilsammen	159,512	Spd.

og Deltagernes samlede Tab (efter Fradrag af samlede anførte Overskud) ved bemeldte Fiske:

for Nordhordlands Fogderis Vedkommende	8,037	Spd.
- Søndhordlands — —	43,364	—
- Hardanger og Vos — —	5,770	—
Tilsammen	57,171	Spd.

Da Opgave over Tab mangler for Haus Thinglag, fra hvilket Thinglag 63 Mand sees at have deltaget i Fisket med et samlet Bruttoudbytte af kun 469 Spd., bliver imidlertid det virkelige Tab for Nordhordlands Fogderis Vedkommende lidt større end her anført. At Opgave mangler for Rødal er uden Betydning, da derfra kun ganske faa Personer deltagte i Fisket. I Lensmændenes Opgaver — og ovenfor — er, ialfald i alt Væsentligt medtaget Udbyttet ikke blot af det egentlige Vaarsildfiske, men tillige af det samme forudgaaede saakaldte Blandsildfiske, der begyndte medio December og vedvarede indtil Udgangen af Januar (konferer Opsynschefens Indberetning). Dette Fiske faldt hovedsagelig inden Sunds Thinglag, og anslaa vedkommende Lensmand det dersteds opfiskede Kvantum til ca. 110,000 Tønder. (Opsynschefen anslaa det hele Udbytte af Blandsildfisket til omtrent 150,000 Tønder). Prisen var imidlertid saa yderlig lav (almindeligst fra omkring 60 β lige ned til 12 β pr. Tønde), at Pengeudbyttet for Fiskerne kun blev forholdsvis ubetydeligt, og tilsidst kunde — bemærker Lensmanden — Silden tildels aldeles ikke afhændes. Om dette ikke havde været Tilfældet, antages der, at et ikke uvæsentlig større Kvantum kunde været optaget. Grunden til, at denne Sort Sild blev saa lidet efterspurgt, var, som allerede af Opsynschefen bemærket, den, at der paa Grund af dens Ujevnhed og tildels mindre gode Kvalitet næredes Betænkelighed med Hensyn til dens Afsætlighed i Udlandet, navnlig om det egentlige Vaarsildfiske skulde, som man dengang haabede, komme til at slaa godt til.

Sammenlignet med Forholdet ved Vaarsildfisket i 1869 viser det sig, at Garnfiskernes Antal er aftaget

for Nordhordlands Fogderis Vedkommende med	814	Mand.
- Søndhordlands — —	273	—
- Hardanger og Vos — —	141	—
Tilsammen	1,228	Mand.*)

medens Notefiskernes Antal er tiltaget:

for Nordhordlands Fogderis Vedkommende med	660	Mand.
- Søndhordlands — —	190	—
- Hardanger og Vos — —	74	—
Tilsammen	924	Mand.*)

(Herved er dog at mærke, at en Del af de 200 Fiskere fra Ullensvang, der i Oversigten ere opførte som Notefiskere, ifølge vedkommende Lensmands Indberetning maa antages at have været Garnfiskere, uden at det nøiagtige Forhold i saa Henseende havde kunnet oplyses).

Et noget tilsvarende Forhold viste sig ved Opgjøret betræffende Vaarsildfisket i 1869, idet Garnfiskernes Antal for dette Amtsdistrikts Vedkommende dengang var aftaget fra næst foregaaende Aar med ialt 638 Mand, medens Notefiskernes Antal samtidigt var steget med ialt 633 Mand.

Af ovenævnte Forøgelse af Notefiskernes Antal for Nordhordlands Fogderis Vedkommende ved afvigte Aars Vaarsildfiske, 660 Mand, falder der 474 Mand alene paa Sunds Thinglag. Grunden til, at et saa betydelig større Antal Notefiskere fra Sunds Thinglag deltog i Vinterfisket i afvigte Aar, hidrører formentlig hovedsagelig fra, at bemeldte Fiske, som allerede nævnt, for en stor Del (nemlig forsaavidt angaar det saakaldte Blandsildfiske) faldt inden Herredets egne Grændser.

Ved det anførte Resultat af afvigte Aars Vaarsildfiske for de forskjellige Fogderies og Thinglages Vedkommende er, som fremgaar af selve Oversigten, tillige taget Hensyn til, hvad der er fortjent eller tabt ved Arbeide med

*) Cfr. hermed Fiskeristatistiken for 1869, Side VII nederst.

C. No. 9.

Sildens Tilvirkning, ved Saltning samt ved ved sildeførende Fartøier og Logisfartøier. Seet bort herfra stiller Resultatet af det egentlige Fiskeri (Garnbrug og Notebrug) ifølge Lensmændenes Opgaver sig saaledes:

Thinglage.	Garnbrug.						Notebrug.					
	Søndre Fiske- distrikt.		Nordre Fiske- distrikt.		Tilsammen.		Søndre Fiske- distrikt.		Nordre Fiske- distrikt.		Tilsammen.	
	Antal Fiskere.	Nettofor- tjeneste + eller Tab ÷	Antal Fiskere.	Nettofor- tjeneste + eller Tab ÷	Antal Fiskere.	Nettofor- tjeneste + eller Tab ÷	Antal Fiskere.	Nettofor- tjeneste + eller Tab ÷	Antal Fiskere.	Nettofor- tjeneste + eller Tab ÷	Antal Fiskere.	Nettofor- tjeneste + eller Tab ÷
	Spd.		Spd.		Spd.		Spd.		Spd.		Spd.	
1. Hosanger	30 ÷ 60	77 ÷ 409	107 ÷ 469	-	-	-	-	-	-	-	-	
2. Lindaas	-	340 ÷ 5319	340 ÷ 5319	-	-	-	-	-	-	-	-	
3. Manger	80 ÷ 109	1180 ÷ 6090	1260 ÷ 6199	-	-	-	-	-	-	-	-	
4. Hammer	109 ÷ 594	175 ÷ 5	284 ÷ 599	-	-	-	-	-	-	-	-	
5. Haus	-	-	18 ?	-	-	-	-	-	-	55	?	
6. Fane	45 ÷ 514	4 ÷ 38	49 ÷ 552	77 + 1626	-	-	-	-	-	77 + 1626	-	
7. Aarstad	200 ÷ 750	-	200 ÷ 750	-	-	-	-	-	-	-	-	
8. Os	140 ÷ 1985	224 ÷ 3606	364 ÷ 5591	125 ÷ 742	-	-	-	-	-	125 ÷ 742	-	
9. Fuse	280 ÷ 2674	220 ÷ 4664	500 ÷ 7338	66 ÷ 640	-	-	-	-	-	60 ÷ 640	-	
10. Fjeld	260 + 800	50 + 250	310 + 1050	190 + 3780	-	-	-	-	-	190 + 3780	-	
11. Sund	411 ÷ 5436	19 + 287	430 ÷ 5149	997 + 11186	35 + 832	1032 + 10354	-	-	-	-	-	
12. Tysnæs	369 ÷ 4461	10 ÷ 6	379 ÷ 4467	77 ÷ 725	-	-	-	-	-	77 ÷ 725	-	
13. Fitje	709 ÷ 14228	-	709 ÷ 14228	180 ÷ 2990	-	-	-	-	-	180 ÷ 2990	-	
14. Føyen	784 ÷ 9388	-	784 ÷ 9388	445 + 770	-	-	-	-	-	445 + 770	-	
15. Fjære	648 + 10660	-	648 ÷ 10660	80 ÷ 990	-	-	-	-	-	80 ÷ 990	-	
16. Fjældberg	148 ÷ 2287	-	148 ÷ 2287	175 ÷ 2243	-	-	-	-	-	175 ÷ 2243	-	
17. Etne	-	-	-	227 + 280	-	-	-	-	-	227 + 280	-	
18. Skonevik	16 ÷ 144	-	16 ÷ 144	440 ÷ 10	-	-	-	-	-	440 ÷ 10	-	
19. Kvindherred	120 ÷ 1851	-	120 ÷ 1851	176 ÷ 1962	26 + 390	202 ÷ 1572	-	-	-	-	-	
20. Strandebarm	28 ÷ 303	-	28 ÷ 303	4 + 2	51 ÷ 221	55 ÷ 219	-	-	-	-	-	
21. Jondal	-	-	-	64 ÷ 316	34 + 243	98 ÷ 73	-	-	-	-	-	
22. Vikør	35 ÷ 550	75 ÷ 579	110 ÷ 1129	35 + 10	-	-	-	-	-	35 + 10	-	
23. Ullensvang	25 ÷ 75	-	25 ÷ 75	-	-	-	-	-	-	-	-	
24. Røldal	? ÷ ?	? ÷ ?	? ÷ ?	? ÷ ?	? ÷ ?	? ÷ ?	-	-	-	-	-	
25. Ulvik	19 ÷ 182	5 ÷ 20	24 ÷ 202	111 ÷ 968	-	-	-	-	-	111 ÷ 968	-	
26. Vossestranden	-	-	-	6 ÷ 17	-	-	-	-	-	6 ÷ 17	-	
27. Vos	21 ÷ 134	-	21 ÷ 134	30 ÷ 160	-	-	-	-	-	30 ÷ 160	-	
28. Evanger	10 ÷ 75	2 ÷ 13	12 ÷ 88	9 + 180	1 + 5	10 + 185	-	-	-	-	-	
Sammendrag af foranstaaende Opgaver.												
1—11. Nordhordlands Fogderi	1555 ÷ 11322	2289 ÷ 19594	3862 ÷ 30916	1449 + 15210	35 ÷ 832	1539 + 14378	-	-	-	-	-	
12—20. Søndhordlands Fogderi	2822 ÷ 43322	10 ÷ 6	2832 ÷ 43328	1804 ÷ 7868	77 + 169	1881 ÷ 7699	-	-	-	-	-	
21—28. Hardanger og Vos Fogderi	110 ÷ 1016	82 ÷ 612	192 ÷ 1628	255 ÷ 1271	35 + 248	490 ÷ 2223	-	-	-	-	-	
Tilsammen for Søndre Bergenhus Amt . (1869)	4487 ÷ 55660 4870 ÷ 22867	2381 ÷ 20212 3334 ÷ 23980	6886 ÷ 75872 8204 ÷ 46847	3508 + 6071 2688 + 47292	147 ÷ 415 144 + 2663	3910 + 4456 2832 + 49255	-	-	-	-	-	

Efter dette skulde altsaa ved afvigte Aars Vaarsildefiske 6,886 Garnfiskere have havt et Tab af tilsammen 75,872 Spd. eller gennemsnitlig ca. 11 Spd. pr. Mand og 3,910 Notefiskere en Nettofortjeneste af tilsammen 4,456 Spd. eller gennemsnitlig ca. 1½ Spd. pr. Mand. Den Omstændighed, at der, som ovenfor forklaret, mangler Opgave over Tab for Haus Thinglags Vedkommende, kan ingen mærkelig Indflydelse have paa Hovedresultatet. At dette stiller sig forholdsvis saa meget mindre ugunstigt for Notefiskernes Vedkommende, hidrører for en væsentlig Del fra det førnævnte inden

Sunds og tildels Fjelds Thinglag faldne betydelige Blandsildefiske, der hovedsagelig kom disse Thinglags Notefiskere tilgode. Sættes disse Thinglag ud af Betragtning, bliver Resultatet for samtlige øvrige Notefiskeres Vedkommende et gennemsnitligt Tab pr. Mand af noget over $3\frac{1}{2}$ Spd.

Ved Arbeide med Sildens Tilvirkning er opgivet at være fortjent netto af 245 Mand tilsammen ca. 950 Spd., ved Logisfartøier ca. 6,500 Spd. og ved sildeførende Fartøier samt Saltning ca. 6,100 Spd. Den inden Amtsdistriktet faldne Landslod er opgivet til ca. 700 Spd.

Ifølge Lensmændenes Opgave kan den samlede Værdi af de ved afvigte Aars Vaarsildefiske (og Blandsildefiske) benyttede Baade og Redskaber ansættes omtrent saaledes:

A. Ved Garnbruget;

for Nordhordlands Fogderies Vedkommende til	78,055 Spd.
- Søndhordlands — — —	55,581 —
- Hardanger og Vos — — —	3,641 —
	<hr/>
	137,277 Spd.

(deraf Garnenes Værdi 85,446 Spd. og Baadenes 51,831 Spd.)

B. Ved Notebruget:

for Nordhordlands Fogderies Vedkommende til	63,100 Spd.
- Søndhordlands — — —	24,573 —
- Hardanger og Vos — — —	1,200 —
	<hr/>
	88,873 Spd.

Tilsammen 226,150 Spd.

Efter samme Opgave kan den samlede Værdi af Logisfartøier og sildeførende Fartøier ansættes omtrent saaledes:

A. Af Logisfartøier:

for Nordhordlands Fogderies Vedkommende til	17,065 Spd.
- Søndhordlands — — —	42,675 —
- Hardanger og Vos — — —	23,000 —
	<hr/>
	82,740 Spd.

B. Af sildeførende Fartøier:

for Nordhordlands Fogderies Vedkommende til	23,600 Spd.
- Søndhordlands — — —	120,400 —
- Hardanger og Vos — — —	53,100 —
	<hr/>
	197,100 Spd.

Tilsammen 279.840 Spd.

Sommersildfisket begyndte i afvigte Aar tildels allerede i Mai Maaned og vedvarede med forskjellige Afbrydelser indtil ud i August. Pris pr. Td. fersk Sild var i det Hele ikke uvæsentlig lavere end i 1869. Den varierede i Regelen mellem $1\frac{1}{2}$ og 3 Spd., men gik mod Fiskets Slutning, efterat Krigen mellem Frankrige og Nordtyskland var udbrudt, ned tildels lige til 3 à 4 Mk. Gjennemsnitsprisen tør maaske ansættes til omkring 2 Spd pr. Td.

Fiskets Brutto-Udbytte er opgivet saaledes:

Lindaas	ca. 1500 Spd.
Fjeld (46 Notelag med 300 Mand) —	15,000 —
Sund (102 — med 1,530 Mand) —	42,000 —
Os	1,000 —
	<hr/>

Lateris 59,500 Spd.

C. No. 9.

	Transport	59,500 Spd.
Fane	ca.	300 —
Fitje	-	13,000 —
Skonevik	-	600 —
Etne	-	700 —
Fjælberg	-	700 —
Tysnæs	-	500 —

Tilsammen ca. 75,300 Spd.

(1869 ca. 300,000 Spd., 1868 ca. 70,000 Spd.)

Hvad der i afvigte Aar af Sommersild er opfisket i andre Distrikter af Amtet, end de her nævnte, er formentlig ganske ubetydeligt.

Udbyttet af afvigte Aars Sommersildfiske for dette Amtsdistrikts Vedkommende svarer omtrent til Udbyttet af samme Fiske i 1868 (anslaaes til ca. 70,000 Spd.) hvilket sidstnævnte Fiske er antaget at maatte regnes for noget over et middels Sommersildfiske. Det staar derimod betydelig tilbage for Udbyttet af 1869 Aars Sommersildfiske, der for dette Amtsdistrikts Vedkommende blev anslaaet til omkring 300,000 Spd.

Over Udgifterne ved Sommersildfisket lader der sig efter Omstændighederne vanskelig opstille nogensomhelst tilforladelig Beregning. Da imidlertid dette Fiske drives hovedsagelig i Nærheden af Fiskernes Hjem, hvorved kostbar Udrustning undgaaes, og da Tab af Redskaber under samme er af mindre Betydning, afgiver det for Fiskerne i Regelen et forholdsvis temmelig stort Nettoudbytte.

Af Smaasild er i afvigte Aar i dette Amtsdistrikt, saavidt indberettet, kun fisket ganske ubetydeligt, ligesaa af Makrel.

Af Hummer er i Løbet af afvigte Aar udskibet fra Bergens Toldsted ialt 174,685 Stk., medens derfra ialt blev udskibet i 1869 176,643 Stkr., i 1868 197,104 Stkr., i 1867 236,564 Stkr. og i 1866 215,398 Stkr. Af det i afvigte Aar udskibede Antal Hummer ere ca. 139,000 Stkr. udskibede fra forskellige Steder i søndre Bergenhus Amt, og omtrent paa samme Maade stiller rimeligvis Forholdet mellem Toldstedets hele Udførsel og Udførselen særlig fra dette Amtsdistrikt sig ogsaa for de øvrige nævnte Aars Vedkommende.

Laxefisket inden dette Amtsdistrikt har, saavidt indberettet, i afvigte Aar i det Hele været af saare liden Betydning, og nogen væsentlig Forandring til det Bedre i saa Henseende kan vel neppe haabes uden som Frugt af en videregaaende Fredning, end den nu stedfindende. Utvivlsomt vilde allerede overmaade meget være vundet, om Brugen af selvfangende Redskaber blev indskrænket i den Grad, hvortil Loven af 17de Juni 1869 aabner Adgang, om end dette for enkelte Steders Vedkommende ikke maatte være fuldt tilstrækkeligt.

Af Sei, Torsk, Kveite, Lange o. l. er i afvigte Aar paa enkelte Steder fisket ret godt, navnlig i Sunds Thinglag, medens dette Fiske, hvorom forresten for en stor Del savnes Oplysning, paa andre Steder kun skal have givet mindre Udbytte.

Om det egentlige Daglig-Fiske til Almuens egen Forsyning kan selvfølgelig vanskelig tilveiebringes nogensomhelst tilforladelig Oplysning. I nogle Thinglage synes Udbyttet i afvigte Aar at have været under det sædvanlige, medens det igjen i enkelte andre Thinglage, navnlig i Sund, snarere skal have været adskilligt derover.

Bilag No. 1.

O p g a v e

for N. N. Thinglag over Deltagerne i Vaarsildfisket og dets antagelige Udbytte.

A. Garnbruget.

1. I nordre Distrikt:

Indtægt: Ialt	12,500 Spd.
Udgift: 250 Baade à 30 Spd. 7,500 Spd., hvoraf 5 pCt. Renter og 10 pCt. Slitage	1,125 Spd.
	Lateris 1,125 Spd. 12,500 Spd.

	Transport	1,125 Spd.	12,500 Spd
3,000 Garn med Tougværk, Kagger etc. à 3 Spd.,		9,000 Spd.,	hvoraf 5 pCt.
Renter og 50 pCt. Tab og Slitage		4,950	—
1,000 Fiskere: Udrustning, nemlig Slitage paa Klæder, Proviant, Logisfartøier, Smaaudgifter, Mulcter og Andet à 12 Spd.		12,000	—
			<u>18,075 —</u>
	Tab	5,575 Spd.	

2. I søndre Distrikt: Som i nordre Distrikt.

B. Notebruget.

1. I nordre Distrikt:

Indtægt: ialt		6,000 Spd.
Udgift: 6 Notelag, bestaaende af 24 Baade og 18 Nøter, af Værdi 4,000 Spd., hvoraf 5 pCt. Renter og 15 pCt. Tab og Slitage		800 Spd.
120 Fiskere: Udrustning, nemlig Slitage paa Klæder, Proviant med Videre à 10 Spd.		1,200 —
		<u>2,000 —</u>
	I Behold	4,000 Spd.

2. I søndre Distrikt: Som i nordre Distrikt.

C. Arbeidere ved Sildens Tilvirkning.

1. I nordre Distrikt:

Indtægt: 80 Fruentimmer à 60 β daglig for 20 Arbejdsdage		800 Spd.
Udgifter: Udrustning: Proviant og Logispenge o. s. v.		240 —
		<u>I Behold 560 Spd.</u>

2. I søndre Distrikt: Som i nordre Distrikt.

D. Logisfartøier.

1. I nordre Distrikt:

Indtægt: 4 Fartøier med en samlet Fragt af		448 Spd.
Udgift: Fartøiernes Værdi 1,200 Spd., hvoraf 8 pCt. til Udrustning, Renter og Slitage samt Risiko 96 Spd. 4 Mand ombord, Udrustning		32 —
		<u>128 —</u>
	I Behold	320 Spd.

2. I søndre Distrikt:

Indtægt: 1 Fartøi.		150 Spd.
o. s. v. som for nordre Distrikt.		

E. Sildeførende Fartøier.

1. I nordre Distrikt:

Indtægt: 9 Fartøier med samlet Fragt ialt		1,134 Spd.
Udgift: Fartøiernes Værdi 3,600 Spd., hvoraf 8 pCt. til Udrustning, Renter, Slitage, Risiko o. A. 27 Mand, Udrustning o. s. v.		378 —
		<u>666 —</u>
	I Behold	468 Spd.

2. I søndre Distrikt: Som for nordre Distrikt.

F. Saltene.

1. I nordre Distrikt:

Indtægt: 18 Saltene		1,600 Spd.
Udgift: For Fartøier at føre Sild til Salterierne, Renter, Garn og Tilslagspenge m. V.		1,000 —
		<u>Fortjent 600 Spd.</u>

G. Landslod tilfalden Distriktets Grundeiere med 280 Spd.

C. No. 9.

Bilag No. 2.

Opgave

over de Skjøn og Værdsættelser m. m. hvorefter Udgifterne ved 1870 Aars Vaarsildfiske ere beregnede for forskellige Thinglase i Søndre Bergenhus Amt.

I.

Thinglag.	Garnbaade.		Garn.		Garnfiskernes personlige Udrustning pr. Fisker.	Notelag.		
	Værdi pr. Baad.	Slitage m. m.	Værdi pr. Garn.	Tab, Slitage m. m.		Værdi pr. Notelag.	Slitage m. m.	Fiskernes personlige Udrustning pr. Fisker.
	Spd.	pCt. af Værdien.	Spd.	pCt. af Værdien.	Spd.	Spd.	pCt. af Værdien.	Spd.
Fjelberg	35	8	3	30	12	333	9	12
Etne	-	-	-	-	-	700	15	10
Skonevik	38	10	3	5	10	600	15	10
Kvindherred	40	10	3	10	12	380	10	12
Føien	20	7	2½	30	10 ^s	200	10	6
Fjære	30	10	3	40	10	725	15	10
Fitje	45	8	4	35	15	700-1500	10	15
Tysnæs	30	10	3	30	10	700	15	10
Ulvik	-	-	-	-	13-14	600	20	13
Ullensvang	50	10	3	35	12	-	-	-
Vikør	60	10	3	50	14	-	-	14
Jondal	-	-	-	-	-	-	-	15
Evanger	50	-	3½	40	12½	-	-	12½
Vos	-	-	-	-	10-12	-	-	12-15
Vossestranden	-	-	-	-	-	-	-	12
Os	35 ^s -45 ⁿ	10	3½	30 ^s -35 ⁿ	12 ^s -14 ⁿ	870	12	12
Fuse	20 ^s -70 ⁿ	10	4	25 ^s -40 ⁿ	10 ^s -15 ⁿ	1000	10	11½
Fane	28	10	2	25	10	800	15	12
Sund	25 ^s -50 ⁿ	7	4	25	12 ^s -15 ⁿ	745	10 ^s -25 ⁿ	12 ^s -16 ⁿ
Hammer	40	8	3	10	10	-	-	-
Hosanger	40	10	3	50	12	-	-	-
Lindaas	35	10	3	40	12	-	-	-
Manger	40	5	3	40	8	-	-	-

II.

Thinglag.	Dagfortjeneste for Arbejdere ved Tilvirkningen.	Logisfartøier.			Sildeførende Fartøier.		
		Værdi pr. Fartøi.	Renter, Udrustning, Slitage og Risiko.	Mandslyre pr. Uge.	Værdi pr. Fartøi.	Renter, Udrustning, Slitage og Risiko.	Mandslyre pr. Uge.
	Skil.	Spd.	pCt. af Værdien.	Spd.	Spd.	pCt. af Værdien.	Spd.
Fjelberg	48	235	10	-	800	10	2-2½
Etne	-	-	-	-	1200	10	2½
Skonevik	-	90	10	-	1500	10	2½
Kvindherred	60	1100	8	2	1000	8	2
Føien	24 ^f	270	10	2½	300	10	2
Fjære	36 ^f -48 ^m	320	10	2½	700	10	2½
Fitje	40-60 ^m	360	9	-	440	12	2½
Tysnæs	60	260	10	2	500-1125 ⁿ	10	2
Ulvik	-	720	12	-	500	12	-
Ullensvang	-	500	10	-	1100-1400	8	-
Vikør	-	600	8	-	800	8	-
Jondal	60	-	-	-	-	-	2½
Os	60	400	10	-	830 ⁿ -1000 ⁿ	10	3
Fuse	60	325 ^s -400 ⁿ	10	-	430 ^s -1050 ⁿ	10	3
Sund	48	450-600	10	-	600 ^s -1000 ⁿ	12	2½
Hammer	60	-	-	-	-	-	-
Hosanger	60	533	8	2	-	-	-
Lindaas	-	184	8	3	-	-	-
Manger	-	125	6	2	-	-	-

Foruden ovenstaaende Udgifter er der af Garnbaadens, Garnenes og Notlagenes Værdi overalt beregnet 5 Procent Renter. — s ved et Tal betegner, at Opgaverne gjælder Søndre Distrikts Fiske, n Nordre Distrikts. — f ved et Tal betegner, at Opgaven vedkommer Fruentimmer, m Mænd. — Forsaavidt Rubrikkerne ikke ere udfyldte, savnes enten Oplysning om Forholdene eller give de ingen Anledning til Opgave.

7. Beretninger om Fiskerierne i Nordre Bergenhus Amt

(afgivne for Sogns Fogderi af Amtmanden, for Sønd- og Nordfjords Fogderi af Fogden sammesteds).

a. Sogns Fogderi.

Under 4de April 1870 har Amtmanden indberettet:

„I Begyndelsen af dette Aar har der i Gulens og Utværs Thinglage af den nye Sort Sild været fisket et temmelig betydeligt Kvantum, hvor stort kan der ikke for Tiden nærmere angives, men det antages alene for Utvær, hvor Fisket formentlig har været størst, at gaa op til omkring 20,000 Tønder. Prisen har været fra 24 til 60 β pr. Tønde, undtagelsesvis ogsaa høiere, og har dette Fiskeri, især da Vaarsildfisket er bleven saa mislig, vistnok været til stor Velsignelse for A'muen paa disse Kanter, om end ikke Fiskerne have tjent synderlig derved.

I sin Beretning om Udfaldet af Høsten 1870 har Amtmanden videre yttret: „Der er ikke faldt noget Sommersildefiske af Betydenhed. I Utvær og Gulen er dog fisket noget, i Utvær til en Værdi af omtrent 6,000 Spd. I Sogndal er fisket endel Brisling.“

(I 1869 fiskedes i Utvær for 20,600 Spd. og i Gulen for 10,000 Spd., desuden i Utvær af fremmede Fiskere for 5,000 Spd.)

b. Sønd- og Nordfjords Fogderi.

Med Hensyn til Blandsildfisket i Begyndelsen af 1870 henvises til Fiskeristatistiken (C. No. 9) for 1869 Side 48.

Om Sommer- og Høstfiskerierne har Fogden i Henhold til Meddelelser fra Lensmændene indberettet: „Af Sommersild angives at være fisket:

Thinglag.	Kvantum i Tdr.	Gjennemsnitlig Pris pr. Td. i Spd.	Altsaa Værdi i Spd.
Askevold	1,500	1.60	2,400
Stat	3,000	1.20	3,600
Brandse	7,000	1.60	11,200
Bremanger	900	1.60	1,440
Davik.	2,500	1.70	4,250
Yttre Dale	100	0.80	80
Eid	200	1.80	360
Ialt	15,200	1.53	23,330
1869	23,680	1.49	35,265
1868	5,405	2.77	14,995

Af andre Fiskesorter er i Askevolds, Stats og Daviks Thinglage, medens Opgave fra de øvrige Thinglage mangle, opgivet at være fanget og tildels tilvirket 32,000 Stkr. Hummer, 450 Tønder saltet Fisk (Torsk, Brasmer, Lange, Qveite) 3,000 Voger Klipfisk, 400 Voger Sei og 25 à 30 Tønder Tran, foruden alene i Stat Thinglag ca. 300 Voger Lax, hvoraf imidlertid den største Del er kommen fremmede Fiskere tilgode, der mod en ringe Afgift til vedkommende Eiere have forpagtet de derværende Laxefiskerier. Værdien heraf er anslaaet til ca. 11,700 Spd., hvori efter vedkommende Lensmands Opgave tillige er indbefattet 4,000 Spd. som Udbytte i Stats Thinglag af det saakaldte Daglig-Fiske, hvoraf en stor Del afsattes i Nabadistrikterne og til Landhandlerne. Det i Fogderiets øvrige Distrikter — Indvigen, Stryen, Indre Dale og Førde — drevne Sommerfiske er af forholdsvis ringe Betydning, kuns lidt til Husbrug og intet til Afsætning.

8. Beretninger om Fiskerierne i Romsdals Amt.

A. Beretning om Vaartorskfiskeriet paa Søndmøre

(afgiven af Opsynschef H. Gade).

Ved Dampkanonbaaden (Lougens) Ankomst til Aalesund den 2den Februar var Fisket endnu ikke begyndt, ihvorvel den paa Øerne hjemmehørende Almue som sædvanlig, ligefra Midten af Januar havde brugt Søen til Torskefiske, naar dette paa Grund af Veiret havde ladet sig gjøre; men Udbyttet havde hidtil været saare ringe. De fremmede Fiskere — Fjordalmuen og Leiefolkene — havde som almindelig begyndt at samles ved Kyndelmessetid (2 Febr.), og det kan antages, at den overveiende større Del af Baadene havde indfundet sig over hele Distriktet paa deres sædvanlige Udroningssteder, da det egentlige Fiske tog sin Begyndelse, hvilket for Bankerne paa begge Sider af Bredsundsdybet kan ansættes til den 8de Februar, medens det ved de saakaldte Nordøer i Harhams Præstegjeld var begyndt nogle Dage tidligere.

For at tydeliggjøre nedenstaaende Fremstilling af Fiskets Gang vil det være nødvendigt at gjenkalde sig den i forrige Aars Indberetning indtagne Beskrivelse af de søndmørske Fiskegrundes Beliggenhed, af hvilken det fremgaar, at disse danne tre Hovedgrupper, hvoraf den vigtigste, Hjembanken, udenfor Aalesundsøernes Udløb, ligger i Midten, med Søndre-Søndmøres Fiskebanker paa Sydsiden og Nordøernes paa Nordsiden. Medens Hjembanken som det vil erindres, strækker sig omtrent 3 Mil tilhavs, inden den delvis faar sin Begrænsning mod Vest af Stordybet, udenfor hvilket den betydelige ydre Fiskebanke, Mebotten, danner Fortsættelsen, der naar henimod Storeggen, ligge Søndre-Søndmøres og Nordøernes hidtil benyttede Fiskegrunde meget nærmere Land, paa ganske enkelte Undtagelser nær, i ikke over 1 Mils Afstand fra de yderste Skjær. Af Søndre-Søndmøres Banker, som paa Sydsiden af Bredsundsdybet strækker sig fra Valleboen, nordenfor Rondø, i sydvestlig Retning til noget forbi Svinø, hvor de begrænses af et fra Nordvest til henimod Staalet paa Stadtland indstikkende Havdyb ere Godødybet, Skjærgrunden og Kaverevet de vigtigste og eneste for mig navngivne; medens Fiskepladsene udenfor Nordøerne ere rigere paa særskilte Benævnelser, idet der for Strækningen fra Harøen til Viggeren er bleven mig opgivet ikke mindre end 20 forskellige Navne, af hvilke i Retning fra Nord mod Syd Rygeggen, Lillebakken, Rognedybet, Haasetgrunden, Ullamarken, Staburmarken, Nordre- og Søndre-Skjæringsbakken, Udgrunden og Vaarskallen synes at være de hyppigst nævnte.

Uagtet der allerede den 4de Februar var mærket et betydeligt Indsig af Torsk paa Hjembanken, temmelig langs tilhavs, fandt der dog paa Grund af den mellemliggende Søndag ingen almindelig Garnudsætning Sted førend den 7de. Den 8de viste der sig at være et jævnt og tildels endog meget godt Garnfiske ved de ydre Fiskepladse paa Soreggen 2: Hjembankens bratte Affald mod Bredsundsdybet. De følgende Dage trak Fisket sig nærmere indunder Land fra Soreggens yderste Fiskepladse, Børaa og Hoggane, over Kjeipseggen og Taana til Klakken og Klanderen indtil i omtrent $\frac{3}{4}$ Mils Afstand fra Lestaskjær, og Fiskemassen opfyldte nu hele Hjembankens østlige, for nordlige Vinde beskyttede Del indenfor Lilledybet, mellem Fausken og Faldgaren i Nord og Bredsundsdybet i Syd. Under disse heldige Omstændigheder kunde Fisket drives uhindret, uagtet den temmelig stærke Nordostkuling, som af og til blæste, og det gav ogsaa i det Hele taget jævnt godt, enkelte Dage endog rigt Udbytte ligetil den 19de Februar, da stormende Veir for lang Tid afbrød Fisket. Denne Fiskets heldige Begyndelse havde hidtil hovedsagelig kommet Garnfisket tilgode, og det tør antages, at for de Garnbaade, som havde deltaget i Fisket paa Hjembanken ligefra Begyndelsen, var Udbyttet allerede bleven et Middelsaars. Line- og Snørefisket havde derimod i det Hele taget indtil da været mindre heldigt, og havde det hidtil udeblevne Vaarsildfiske paa Søndre-Søndmøre, hvorved den bedste Adgang til Erholdelse af tjenlig Agn stoppedes, rimeligvis hertil været en medvirkende Aarsag.

Under den lange Uveirsperiode, som nu begyndte med stadig haard Kuling fra Sydvest og Nordvest, og som med kun enkelte Dages Afbrydelse vedvarede i 5 Uger, var der for Fiskerne paa Hjembanken, hvor Fisken ved denne Tid trækker længere fra Land til henimod og tildels udenfor Stordybet, paa Grund af det oprørte og den lange Udroning kun yderst faa Søveirsdage. Ifølge mine Optegnelser fandt Udroning i større eller mindre Udstrækning 12 Gange Sted i dette Tidsrum fra Øerne ved Aalesunds Udløb, men de fleste Gange maatte Baadene paa Grund af Uveir, som oftest i Forbindelse med Snetykke, vende om med uforrettet Sag, saa at der for Garnbaadene i al denne Tid, som under gunstigere Veirforholde pleier at afgive Udbyttets rigeste Del, kun kan regnes 4 ordentlige Trækningsdage, hvis Afkastning

derhos i høi Grad formindskedes, da Fisken var mere eller mindre bedærvet, eftersom den havde staaet over paa Garnene i flere Dage, ja indtil en Uge og derover. Med Line- og Snørefisket var det selvfølgelig ogsaa i disse 5 Uger kun smaat bevent, men da dette Slags Fiske paa Grund af Redskabets større Haandterlighed til Nød kan drives under mindre gunstige Forholde end Garnbruget, kan det antages, at dets Udbytte har været forholdsvis noget bedre.

Indtil i de første Dage af Marts var der, som sædvanligt i Fiskets første Halvdel, kun fanget „Sildetorsk“, saaledes benævnt, fordi den følger med de Sildestim, som søge til Land i Retning af Bredsundsdybet for senere at fordele sig paa Grundene ved Dybets begge Sider, dog fornemlig Sydsiden. Denne Torsk, der paa Grund af sin Rigdom paa Lever og Rogn er den mest værdifulde, efterfølges af „Skreien“, som i Begyndelsen af Marts søger ind over Mebotten i Færd, der fornemlig søge sine Gydepladse langs Stordybets begge Sider og et Stykke ind paa Hjembanken, hvorpaa de senere gaa i nordlig og nordvestlig Retning som Viggrasjøen (Havet ret Vest af Viggeren) og ud tilhavs.

Skjønt det ikke med absolut Sikkerhed lader sig afgjøre, hvorvidt Skreien under den lange Tid, som Uveiret varede, søgte under Land i nogen stor Mængde, er dog dette høist sandsynligt, da de Garnsætninger, som blev trukne, altid havde ret god Fangst, og Line- og Snørefisket i Regelen gav saa godt Udbytte, som det under de herskende ugunstige Veirforholde kunde ventes. Da Veiret endelig den 24de Marts for Alvor bedagedes, stod Fisken paa Mebotten og paa begge Sider af Stordybet ligefra dets sydlige Del ved Fiskegrunden Hammeren indtil Strøget vestenfor Storcholmene, men foruden at den nu ikke længer var tilstede i synderlig Mængde, var der desuden andre af Fiskerne velkendte Tegn forhaanden, hvilke lod formode, at Fisket snart vilde være forbi. Dette stadfæstede sig ogsaa i Løbet af de paafølgende Dage; Fisken trak da nordover, og medens der endnu den 25de og 26de fandt et ret godt Snørefiske Sted paa Viggrasjøen, var Udbyttet meget ujevnt og for det meste misligt ved Stordybets sydlige Del, ligesom der heller ikke udenfor, paa Mebotten, viste sig Tegn til, at nye Skreifærd var under Indsig. Den 28de gav ogsaa Viggrafisket ringe Udbytte, og da samtlige de Baade, som den Dag havde søgt ud omkring Stordybet, vendte tilbage uden nogen Fangst, ansaaes Fisket for sluttet, Rognen afleveredes og Afklarering af Leiefolkene fandt Sted i de nærmest paafølgende Dage. Inden Maanedens Slutning vare alle fremmede Fiskere hjemreiste, og af den Almue, som havde brugt Søen paa Hjembanken, var det nu fornemlig kun Hjemmealmuen paa Viggeren, som endnu i nogle Dage fortsatte med Snørefisket, hvilket dog i den første Uge af April Maaned fuldstændig ophørte.

Paa Søndre-Søndmøre tog ogsaa Fisket sin Begyndelse den 8de Februar, og det indtil den 19de herskende gunstige Veir i Forbindelse med Fiskepladsenes kortere Afstand fra Land gjorde, at ogsaa Udbyttet her var meget godt, skjønt ikke saa rigt og jevnt som paa Hjembanken, efter Fiskernes Mening formentlig fordi at Fisketyngden iaar var noget mindre end sædvanlig søndenfor Bredsund. Da den lange Uveirstid begyndte, ophørte Torskefisket næsten ganske for Søndre-Søndmøres Vedkommende, ikke fordi at der aldeles ingen Søveirs-dage gaves, men fordi at Almuen, der ogsaa medfører Udrustning for at deltage i Vaarsildfisket, i Paavente af dette for en stor Del undlod at benytte sig af de faa Godveirs-dage, da Torskefisket kunde have været drevet. Bedst synes Fisket at have været paa Strækningen mellem Svinø og Sandø, hvor det imidlertid kan ansees ophørt den 19de Marts, medens det fra Nerlandsø, Skorpø og Flaavær endnu fortsattes nogle Dage, efterat Sildefisket ganske var opgivet, saa at det for disse Øers Vedkommende først fuldkommen var sluttet den 24de.

Som tidligere meldt begyndte Fisket fra de saakaldte Nordøer, Lepsø, Harhamsø, Flemso og Fjertoftø, den sydlige Del af Harø samt Oxenø i Harhams Thinglag, nogle Dage tidligere end paa Hjembanken og i Søndre-Søndmøre, og dreves herfra særdeles heldigt, saalænge det gode Veir i Begyndelsen af Fisket varede. Senere, da ogsaa her satte sig ind med stormende Veir, lagde det vistnok store Hindringer iveien, men paa Grund af Fiskepladsenes forholdsvis nære Beliggenhed fra Udroningsstederne gaves dog her langt flere Fangstdage end for Hjembankens Vedkommende, og det er ingen Tvivl underkastet, at de Baade — omtrent 170 i Tallet — som dreve Fisket herfra, gjennemsnitlig have erholdt det største Udbytte. Fisket sluttede her paa samme Tid som paa Hjembanken, og havde al fremmed Almue forladt Øerne ved Slutningen af Marts Maaned.

Med Hensyn til Skøitefisket, da har naturligvis ogsaa dets Drift og Udbytte været paavirket af de ugunstige Veirforholde, der, som ovenfor vist, har foraarsaget et saa betydeligt Afbræk for Baadfiskets Vedkommende. End føleligere er dette bleven for Skøiterne, da de kun for endel havde Anledning til at høste Fordel af Fiskets heldige Begyndelse, eftersom de norske Skøiter, som alene havde Ret til at fiske indenfor Stordybet, dels havde Vanskelighed for at skaffe sig god Agn, og dels endnu ikke havde faaet deres svenske Mandskab ombord, medens de svenske Skøiter enten

ikke havde naaet frem før henimod den Tid, da det gode Veir ophørte, eller ogsaa, da de vare henviste til Strækningen udenfor Stordybte, hvor Fiskemængden i Begyndelsen af Fisket er ringere, under denne Tid kun gjorde ubetydelig Fangst. Saavidt mig bekjendt, har neppe nogen Skøite under dette Fiske gjort mere end 4 à 5 Ture ud til Bankerne, og for de flestes Vedkommende kan kun enkelte af disse Reiser, der i Regelen have medført ikke ubetydeligt Havari paa Redskabet, siges at have været heldige. Endnu inden Vaartorskefiskeriet ganske havde taget Slut, opgave derfor flere saavel svenske som norske Skøiter Skreifisket paa Mebotten og begyndte med Sommerfisket paa Storeggen. Naar undtages et enkelt Tilfælde, da en norsk Skøite en Dagstid forsøgte Fisket indenfor Svinø, have samtlige andre Skøiter holdt sig nordenfor Bredsundsdybet uden dog paa nogen Maade at trænge sig ind paa de af Nordøernes Fiskere benyttede Banker.

Med Hensyn til Fiskens Indsig og Fordeling paa de forskjellige Fiskebanker er der ingen Grund til at antage, at der iaar har fundet væsentlige Afvigelser Sted fra Fiskets almindelige Gang i de sidste Decennier, efterat Borgundsfisket eller det indre Fjordfiske ophørte. Dog fortjener det at bemærkes, at medens Fisken synes at have været tilstede i sædvanlig Mængde paa Hjembanken og udenfor Nordøerne, har Fiskemængden, som tidligere anført, rimeligvis faldt noget mindre jevn end i de nærmest foregaaende Aar. Endvidere synes Fisket iaar at have ophørt nogle Dage tidligere end almindelig, da det har pleiet at vare til nogle Dage ind i April Maaned og Hjemmealmuens Snørefiske som oftest endnu længere.

Af ovenstaaende Fremstilling af Fiskets Gang og Veirforholdene under samme vil det fremgaa, at Fiske-dagenes Antal har været saare lidet, og at Veiret, selv med tilbørligt Hensyn til Aarstiden og Kystens veirhaarde Beskaffenhed, har lagt større Hindringer iveien for Fiskets Drift, end det kan forudsættes almindelig at ville blive Tilfældet. Naar Udbyttet desuagtet naar op til et Middelsaars eller meget nær derved, maa dette udelukkende tilskrives den rige Fangst, som blev gjort i Fiskets Begyndelse, fra 8de til 19de Februar, idet det tør antages, at omtrent $\frac{3}{4}$ af det hele Kvantum da opfiskedes.

I min Indberetning til det Kongelige Departement for det Indre ved Fiskets Ophør blev Udbyttet foreløbig angivet til henimod 3 Millioner Fisk, der antoges at ville give til Udskibning omtrent 190,000 Voger Klipfisk. Efter de Oplysninger, jeg senere har indhentet, er der al Grund til at antage, at mit Opgivende med Hensyn til Antallet af fanget Fisk kommer Sandheden meget nær, medens det nok kan hænde, at der bør gjøres et Afdrag i det Kvantum, som forudsattes udskibet, fornemlig paa Grund af de ugunstige Veirforholde, under hvilke Fisken blev tørret, og hvorved den har tabt noget i Vægt. Lavere end omkring 175,000 Voger bør dog formentlig Udskibningskvantummet ikke sættes, hvilket giver omtrent 17 Fisk pr. Vog.

Udbyttet af Vaartorskefiskeriet for 1869, der blev anseet som særdeles heldigt, blev i forrige Aars Indberetning opgivet til 4 Millioner Fisk med et Udskibningskvantum af 230,000 Voger; denne Opgave har vist sig at være paa det Allernærmeste rigtig, idet der af forrige Aars Udbytte ifølge Toldlisterne er bragt 231,000 Voger til Udskibning. Jeg tror her at burde bemærke, at en saadan Nøiagtighed i Angivelsen af det opfiskede Kvantum mere er at anse som et Held, end som noget, der i Almindelighed tør paaregnes at kunne opnaaes; thi om man end ved uafbrudt at have Opmærksomheden henvendt paa Fiskets Gang og Udbytte tør forudsætte, at væsentlige Feil i Regelen vil kunne undgaaes, vil dog altid, naar et saa udstrakt Fiskedistrikt er sat under een Mands Opsigt, saameget blive overladt til Gissningen, at det neppe er antageligt, at man oftere vil komme Sandheden saa nær som paa nærmeste Tusinde Vog, hvilket ogsaa er uden nogensomhelst Betydning for Opnaaelsen af det Maal, som med Opsynets Opgaver tilsigtes.

Hvad Udbyttets Fordeling over Distriktet betræffer, da vil dette efter de fremkomne Oplysninger omtrent stille sig saaledes:

Hjembanken . . .	3000 Fisk pr. Baad,
Søndre-Søndmøre .	1500 — - —
Nordøerne	3500 — - —

hvorved dog er at bemærke, at Line- og Snørebaadene kun yderst sjældent have naaet et saa høit Tal, idet de gennemsnitlig neppe kunne anføres høiere end $\frac{2}{3}$ af Garnbaadenes Udbytte.

I de ovennævnte 3 Millioner Fisk er ogsaa iberegnet Skøiternes Udbytte, som dog ikke andrager til mere end ca. 100,000, hvilket, fordelt paa Skøiternes Antal, ikke giver et større gennemsnitligt Udbytte for dem end for Baadene, og altsaa maa ansees som yderst misligt. Forresten har Skøiternes Udbytte faldt temmelig ujevnt; den heldigste har faaet omtrent 7000 Fisk, medens andre kun have faaet nogle faa Hundrede. Som i Skrivelse tidligere meddelt, har

Udbyttet gennemsnitlig stillet sig bedst for de svenske Skoiter, hvis Middeludbytte er henved 4000 Fisk, medens det for de norske Skoiter, uanseet at disse saagodtsom uhindret have drevet Fiske indenfor Stordybet, kun høist ubetydeligt overstiger 2400.

Hvad Fiskens Kvalitet angaar, da maa Forholdene under dette Aars Fiske siges at stille sig meget heldige, fornemlig fordi at det er hovedsagelig Sildetorsk, som er bleven opfisket, og denne udmærker sig, som tidligere omtalt, ved sin Rigdom paa Lever og Rogn. Gennemsnitlig kan der regnes, at der for Garnfisk, som iaar udgjør den overveiende større Del, udfordres 3 a 400 Stkr. paa en Tønde Lever og 4 a 500 paa en Tønde Rogn. For Line- og Snørefisk er Forholdet vistnok mindre gunstigt, ligesom ogsaa for den mere udgydte Fisk, som fanges i Slutningen af Fisket, men da de herved fremkomne Kvanta ere forholdsvis ubetydelige, opstaar der herved ingen væsentlig Formindskelse af ovennævnte Gennemsnitstal, efter hvilke Levermængden altsaa skulde kunde ansættes til ca. 7000 Tønder og Rognen til 5 a 6000 Tønder.

Ved min Afreise fra Distriktet var Fiskeprisen endnu ikke sat; denne bestemmes først ud paa Sommeren, og er i væsentlig Grad afhængig af Konjunkturerne paa de udenlandske Fiskemarkeder. Almuens Forventning om, at Prisen iaar vilde blive temmelig høi, synes at have stadfæstet sig, idet der i Slutningen af Juni udklaredes Ladninger efter Kjøbepnis af 6 Ort pr. Vog, hvilket omtrent er 50 pCt. mere end forrige Aar, og Priserne synes fremdeles at have en stigende Tendents. Naar hertil kommer, at Leverprisen kan ansættes til 9 a 10 Spd. pr. Tønde mod 6 a 7 Spd. forrige Aar, og Rognprisen har naaet den usædvanlige Høide af indtil $11\frac{1}{2}$ Spd., maa det ansees som givet, at de høie Priser fuldkommen have bødet paa det mindre Kvantum, saa at Fiskets Udbytte, ialfald for Almuens Vedkommende, maa ansees som et meget godt Middelsaars.

For Skøiternes Fangst har Prisen iaar ogsaa været ikke ubetydeligt høiere, idet den runde Fisk af Aalesunds Kjøbmænd ifjor betaltes med 7 Skill. og igaar med 9 Skill., hvilket forresten, naar Hensyn tages til, at Lever og Rogn med de for iaar gjældende Priser udbringes til 5 a 6 Skill. pr. Fisk, maa ansees som meget fordelagtigt for vedkommende Handlende. Paa andre Steder i Distriktet, f. Ex. paa Hareidland er for den ferske Fisk betalt indtil 12 Skill. pr. Stk.

En Virksomhed, som i de senere Aar er bleven grundlagt, og som i den korte Tid har erholdt en betydelig Udvikling, er Tilberedningen af damprenset Medicintran, hvilken nu foregaar ved ikke færre end 22 Brænderier, hvis Eiere for en stor Del ere bosatte i Aalesund. Den samlede Produktion, som navnlig siden forrige Aar er betydelig i Tiltagende, antages iaar at ville gaa op til omtrent 2300 Tønder, og er Gennemsnitsproduktionen for hvert Brænderi omtrent 100 Tønder, medens enkelte drive Tilvirkningen op til 250 Tønder. Den Lever, som ikke benyttes til Medicintran, brændes efter den gammeldags lidet økonomiske Proces til blank og brunblank Tran, og gaar det hele Kvantum af disse Sorter antagelig op til henved 2000 Tønder, hvorved den hele Tranmængde vil andrage til noget over 4000 Tønder. Prisen for Medicintran er opgivet til 26 a 28 Spd.

Som et Forsøg paa at tilveiebringe et nyt Produkt af Vaartorskefisket fortjener ogsaa at nævnes, at et mindre Kvantum Fisk iaar er udskibet i saltet Tilstand, og det tør antages, at denne Vare, naar den fremdeles bliver underkastet samme omhyggelige Behandling, paa Grund af Fiskens gode Kvalitet, vil finde et fordelagtigt Marked.

Paa Grund af det stormfulde Veir, som i saa lang Tid herskede, kunde det synes rimeligt, at Redskabstabet iaar var blevet særdeles stort, men heldigvis er dette ikke Tilfældet. Aarsagen hertil maa fornemlig søges deri, at Fiskerne, da Uveiret den 19de Februar udbrød, paa Grund af at det var en Lørdag, ikke paany udsatte noget Redskab, for at det ikke skulde blive staaende i Søen Søndagen over, og senere, da det stormfulde Veir vedblev, vare de blevne forsigtige. Hertil kommer endnu, at Søndmøre, hvormeget end Fisket der hindredes ved det langvarige Uveir, dog iaar ikke hjemsogetes af saa svære Storme, at Havet oprørtes i den Grad paa det dybere Vand, hvor Fisket da foregik, at Garnsætningerne løsreves fra Bunden og siden bleve fordrevne af Strømmen. At ogsaa de iaar trufne Forfoininger saavel med Hensyn til de svenske Skøiters Henvisning til Fiske udenfor Stordybet, som de norske Skøiters Afvisning fra de Steder, hvor de kunde være til Hinder for Garnbruget, i høi Grad har bidraget til at formindske Skaden paa Redskab, er hævet over al Tvivl, og jeg antager derfor, at denne iaar kun gaar op til en ringe Del af, hvad der i Almindelighed finder Sted, hvilket ogsaa har bidraget væsentligt til, at Fiskerne i det Hele taget ingen Grund have til at klage over Udfaldet af indeværende Aars Fiske.

Angaaende Udbyttet af ethvert Redskabsslags særskilt ser jeg mig ikke istand til at levere nogen nøiagtig

Opgave. Det er allerede tidligere fremhævet, at Garnbruget, der nu som tidligere repræsenterer Fiskets væsentligste Driftsgren, har frembragt den overveiende større Del af Udbyttet, og det er at antage, at det i Fremtiden vil erholde en end større Udvikling, og atter blive indført paa de Øer, hvor man i de senere Aar paa Grund af den store Risiko, der er forbunden med Benyttelsen af det kostbare Garnredskab, næsten havde forladt det for udelukkende at beskæftige sig med Snørefisket. Dette var saaledes iaar i temmelig stor Udstrækning Tilfældet paa den for Fisket vigtigste Ø, Viggeren, hvor Garnene atter iaar kom frem efter i lange Tider ikke at have været benyttede. I det Hele taget synes den Anskuelse mere og mere at gjøre sig gjældende, at det ikke er hensigtsmæssigt under hele Fisket at holde sig til et og samme Redskab. Det rige Udbytte i Begyndelsen af Fisket, der, som før nævnt, hovedsagelig kom Garnfiskerne tilgode, gav hertil den bedste Anvisning for Line- og Snørefiskernes Vedkommende, medens paa den anden Side Garnfiskerne uden Tvivl vilde gjøre vel i mod Slutningen af Fisket fornemlig at benytte Snøre, eftersom det altid er forbunden med større Risiko for det kostbare Garnredskab, naar dette skal anvendes paa den yderste Del af Bankerne, hvor Sætningerne ere mere udsatte for at fordrives af Sø og Strøm, og hvor Fiskerne paa Grund af den betydelige Afstand fra Land kun paa rigtig gode Søveirdage kunne komme ud og faa Anledning til Garnenes Trækning og Udsætning. Linefisket synes paa Søndmøre at have mindst Fremtid for sig, og tør Usikkerheden af altid at have Adgang til god Agn ansees som en af de vigtigste Aarsager hertil. Navnlig vil denne Vanskelighed fremstille sig stærkest i Fiskets første Del, før Sildefisket paa Søndre-Søndmøre endnu er begyndt, og medens Sildetorsken, der i Søen har Overflod paa fersk og levende Sild, synes at vrage al den Agn, som ikke er fuldkommen frisk. Vistnok falder der ikke saa ganske sjældent noget Smaasildfiske i Fjordene omkring Aalesund i Begyndelsen af Februar Maaned; men denne Hjælp kan dog ikke altid med Sikkerhed paaregnes.

Allerede forrige Aar søgte jeg at bringe istand en Opgave over Størrelsen af den ved Søndmørsfisket beskæftigede Almue samt dens Fordeling ved de forskjellige Erhvervsgrene, men som venteligt kunde være ved et første Forsøg, opnaaedes ikke saadan Fuldstændighed, at de turde forudsættes at være af synderlig Interesse at optage den i min Indberetning. Støttet til de ifjor vundne Erfaringer om den hensigtsmæssigste Maade, hvorpaa saadanne Opgaver kunne erhverves, haaber jeg, at det, tildels ved Hjælp af Fiskere, som med Interesse have taget sig af Sagen, iaar er lykkedes mig at tilveiebringe paa det Nærmeste fuldstændige Oplysninger, forsaavidt Baadenes og Fiskernes Antal, deres Tilholdssted under Fisket samt Redskabsforsyningen angaar. Med Hensyn til den fiskende Almues Hjemsteder ser jeg mig derimod ikke istand til at give saa fuldstændige Oplysninger, som ønskeligt kunde være, eftersom der paa flere af de Lister, som der ei levnedes mig Tid til under Optagningen at underkaste fornøden Kontrol, kun er opført Baadenes eller Hovedsmandens Hjemsted, medens de ingen Oplysninger give for den øvrige Baadbesætnings Vedkommende, hvoraf navnlig Leiefolkene som oftest høre hjemme i Egne, som ikke kunne henregnes til det egentlige Fiskedistrikt. Saaledes som Oplysningerne nu foreligge, vil der altsaa ikke være Anledning til at se i hvilken Grad Vaartorskefisket bidrager til at sprede Virksomhed og skaffe Arbejdsfortjeneste udenfor de Herreder, der ved Udrustning af Fiskebaade direkte deltage i Bedriften.

Da, som nævnt, de i forrige Aar erholdte Opgaver langtfra havde den ønskelige Fuldstændighed, lader det sig selvfølgelig ikke gjøre fra forrige til dette Aars Optegnelser at slutte sig til, hvorvidt og i hvilken Grad Baadantallet til dette Aars Fiske er bleven forøget eller formindsket. At nogen Forandring af Betydenhed skulde have fundet Sted, synes dog neppe troligt, eftersom de iaar tilkomne nye Baades Antal kan antages omtrent at ville slaa til for at erstatte afvigte Aars betydelige Baadtab. Det fortjener maaske her at bringes i Erindring, at Resultatet af indeværende Aars Optegnelser for Baadfiskets Vedkommende med temmelig Nøiagtighed svarer til, saavel hvad Baadantallet som Mandskabsstyrken betræffer, hvad de efter erfarne Fiskeres Udsagn ifjor blev anslaaet til, nemlig „til mindst 1100 for Baadene og 7500 à 8000 Mand for deres Besætninger.“ (Se til Sammenligning de paa omstaaende Side af Tabel I udledede Talstørrelser). Endelig tror jeg at burde henlede Opmærksomheden paa, at Linebaadenes Antal uden Tvivl er noget for stort, og at det tør forudsættes, at disse paa Specialisterne undertiden ere forvexlede med Snørebaadene, hvis Antal rimeligvis er opgivet noget for lavt.

Hvad Forholdet mellem de forskjellige Redskaber angaar, da vil dette, naar der regnes efter Baadenes Antal, stille sig overveiende gunstigt for Garnbruget, der forholder sig til Line- og Snørebruget som 6,3 til 2,5 og 1,2. Det er tidligere bemærket, at en blandet Anvendelse af de forskjellige Redskaber i Fremtiden antages at ville blive mere almindelig, og det vil for kommende Fiskerier være interessant at se, i hvilken Grad Garnbruget, som har den største Udsigt til fremtidig Udvikling, vil formaa at fortrænge de to andre Brugsmaader. Som det af Tabel I vil sees, finder

Tabel I.

Fortegnelse

over Antallet af Baade, disses Slags og Hjemsteder, Fiskernes Antal samt Forsyning med Redskab.

Hjemsteder.	Garnbaade.							Linebaade.						Snørebaade.				
	Baadenes Slags.			Mand.	Garn.	Garn- baade udrus- tede med Liner.	Antal Lineangler	Antal Haand- snører.	Baadenes Slags.			Mand.	Antal Lineangler	Antal Haand- snører.	Baadenes Slags.		Mand.	Antal Haand- snører.
	Ottring	Sex- ring.	Tre- røring.						Ottring	Sex- ring.	Tre- røring.				Ottring	Sex- ring.		
Sælø og Van- elven	-	36	-	207	2484	-	-	207	-	17	-	97	-	97	-	-	-	-
Sandø	9	59	-	475	8630	-	-	475	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Herø	79	74	4	1035	16858	20	20600	1035	-	-	7	35	7000	35	-	-	-	
Ulfsten	45	26	1	476	8762	2	1200	476	20	1	-	147	27400	147	13	-	98 98	
Volden	3	11	-	87	2204	-	-	87	18	-	-	128	22500	128	21	-	148 148	
Hjørundfjord	5	-	-	37	695	2	1500	37	3	-	-	23	3400	23	9	-	69 69	
Hørningdalen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	7 7	
Sunelven	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	7 7	
Norddalen	-	1	-	6	140	1	600	6	26	-	-	186	15800	186	-	-	-	
Strand	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	21	4200	21	1	-	7 7	
Ørskoug	12	-	-	79	1975	-	-	79	29	2	-	219	35300	219	1	-	8 8	
Borgund	120	41	2	1087	26534	16	12700	1087	73	17	1	626	82120	626	24	-	176 176	
Aalesunds By	4	1	-	35	755	-	-	35	14	14	-	188	26740	188	4	-	28 28	
Harham	176	-	-	1331	27760	4	4300	1331	45	-	-	309	46350	309	52	-	390 390	
Skoue	12	-	-	88	1782	-	-	88	1	-	-	7	1000	7	-	-	-	
Vestnæs	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	15	2100	15	1	-	12 12	
Gryten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	7 7	
Veø	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	16 16	
Akerø	3	-	-	22	430	-	-	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Frænen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4 4	

S a m m e n d r a g .**A. Baade.**

	Garnbaade.	Linebaade.	Snørebaade.	Baade af alle Slags.
Ottringer	468	234	130	832
Sexringer	249	51	1	301
Trerøringer	7	8	3	18
Ialt	724	293	134	1151

B. Fiskere.

Garnfiskere	4,965
Linefiskere	2,001
Snørefiskere	977
Ialt	7,943

C. Redskaber.

Samlet Antal Garn 99,009
 Antal Lineangler . 314,810, deraf paa Garnbaade 40,900, paa Linebaade 273,910.
 Antal Haandsnører. 7,943, deraf paa Garnbaade 4,965, paa Linebaade 2,001, paa Snørebaade 977.

en saadan blandet Brugsmaade allerede nu Sted i ikke ringe Udstrækning; thi foruden at hver Mand saavel paa Garn- som Linebaadene er forsynet med Haandsnøre, er der desuden af de 724 optegnede Garnbaade 45, som ere forsynede med Liner.

Med Hensyn til Redskabsforsyningen fra de forskjellige Dele af Distriktet, da er denne temmelig variabel; for Garnenes Vedkommende er den størst i den nordlige Del, hvor et veludrustet Baadlag er forsynet med indtil 30 Garn pr. Mand, medens den paa Søndre Søndmøre ei overstiger 12 à 16 Garn. Gjennemsnitlig vil Forsyningen efter de paa Tabellen opførte Tal udgjøre 137 Garn pr. Baad, hvilket, naar Besætningen i Middeltal regnes til 6,9 Mand, giver 19,9 Garn pr. Mand. Lineforsyningen, som efter Tabellen skulde andrage til 930 Lineangler pr. Baad, skulde efter en Middelsbesætning af 6,8 Mand pr. Linebaad give 136 Angler pr. Mand; paa Grund af forskjellige Omstændigheder antages dog Opgaverne for Lineudstyret ikke at være saa nøiagtige, som de ved senere Optællinger kunne paaregnes, rimeligvis ere de noget for lavt ansatte.

I min Indberetning om forrige Aars Fiske blev Værdien af Garnudrustningen til Vaartorskefiskeriet ansat til ca. 400,000 Spd., hvilket efter de Oplysninger, jeg iaar har indhentet, med Sikkerhed kan antages at være betydelig høiere, end den i Virkeligheden er. Saavidt jeg iaar har kunnet udfinde, bliver Værdien neppe synderlig over Halvdelen af ovennævnte Sum eller ca. 230,000 Spd., og maa Grunden til denne store Forskjel dels søges i, at jeg ifjor ikke var vidende om, at Garnforsyningen var betydelig mindre paa Søndre Søndmøre, men fornemmelig deri, at Gjennemsnitsprisen var sat efter nye Garns Værdi og i det Hele taget altfor høi. Forholdet mellem Værdien af Garnene, sammenlignet med Linerne og Haandsnørerne, skulde efter de Data, som have staaet til min Raadighed, være som 9,0, 0,6 og 0,4. Værdien af samtlige ved Vaartorskefiskeriet benyttede Redskaber, Baade med Tilbehør deri medregnet, antages at ville andrage til henved en halv Million Spd.

Med Hensyn til Almuens Fordeling over Distriktet vil nedenstaaende Fortegnelse give en nøiagtig Fremstilling af Forholdet nordenfor Bredsund.

Aalesund med Omliggende,	
Hessen og Sulsø	67 Baade.
Godø	159 —
Gidskø	81 —
Valderhougø	100 —
Viggeren	215 —
Lepsø	31 —
Harhamsø	60 —
Flemsø	48 —
Fjertoftø	26 —
Harø og Oxenø	6 —
	Summa 793 Baade.

Naar dette Antal fratrækkes de 1151 Baade, som ifølge Tabel I iaar antages at have fremmødt til Vaartorskefiskeriet over hele Søndmøre, vil man finde, at 358 Baade skulde have havt Tilhold paa Søndre Søndmøre, for hvilket Distrikt ingen brugbar Opgave over Baadantallet, særskilt for hvert enkelt Udroningssted, iaar har været at erholde, medens det dog tør antages, at det hele Antal af der fiskende Baade kommer Sandheden temmelig nær.

Hvad Baadenes Fordeling paa Fiskerbankernes tidligere omnævnte 3 Hovedgrupper betræffer, da er herved at mærke, at en ikke ubetydelig Del af de 358 Baade, som have deres Udroningssteder paa Søndre Søndmøre, navnlig fra Rondø samt fra Flø og Brandalsstranden i Ulfstens Herred, drive Fiske paa Bankerne nordenfor Bredsundsdybet.

Baadenes Fordeling med Hensyn til de Fiskebanker, til hvilke de søge hen, antages i Henhold hertil at kunne ansættes saaledes:

Søndre Søndmøres Banker	300 Baade,
Hjembanken deri indbefattet.	
Viggrasjøen	680 —
Nordøernes Banker	170 —

Med Hensyn til Skøiternes Antal m. V. henvises til hosstaaende Tabel II.

Tabel II.

Fortegnelse

over norske og svenske Skøiters Antal, Drægtighed, Besætning, Slags m. m.

A. Norske Skøiter.									
No.	Skøitens Navn.	Hjemsted.	Drægtighed.		Besætning.			Hvor bygget.	Beseiler eller Ligger.
			Efter Antal Fisk.	Kommercelæster.	Norsk.	Svensk.	Summa.		
1	Fyrsten No. 1 . . .	Aalesund.	5000	-	1	10	11	Norge.	Ligger.
2	Frithjof	—	2500	-	1	7	8	—	Beseiler.
3	Frieren	—	5000	-	7	1	8	Sverige.	Ligger.
4	Fyrsten No. 2 . . .	—	4000	-	6	3	9	—	—
5	Elise	—	4000	-	-	9	9	—	—
6	Løven	—	6000	-	4	4	8	Norge.	—
7	Brateggen	—	5000	9½	-	9	9	—	—
8	Tiuren	—	4000	-	1	7	8	Sverige.	Beseiler.
9	Ungdommen	—	6000	-	1	7	8	Norge.	Ligger.
10	Springeren	—	6000	14	8	-	8	Sverige.	—
11	Haabet	—	3000	-	1	5	6	—	Beseiler.
12	Skreien	—	8000	13	-	9	9	Norge.	Ligger.
B. Svenske Skøiter.									
1	Gossen	Kungshamn.	3000	-	-	8	8	Sverige.	Beseiler.
2	Gustaf Adolf II . . .	Hundbostrand.	3000	-	-	9	9	—	—
3	Fäderneslandet . . .	—	3000	-	-	9	9	—	—
4	Tre-Bröder	Kungshamn.	2500	-	-	8	8	—	—
5	Välgången	Kyrkesund.	2000	5	-	8	8	—	—
6	Fröken	Kungshamn.	4000	-	-	8	8	—	—
7	Norden	Hundbostrand.	4000	-	-	9	9	—	—
8	Kleggen	Kungshamn.	4000	-	-	8	8	—	—
9	Gustaf II Adolf . . .	—	5000	-	-	9	9	—	—
10	2de Familjer	—	4000	-	-	9	9	—	—
11	Napoleon	—	5000	-	-	8	8	—	Ligger.
12	Sverige	—	7000	-	-	9	9	—	Beseiler.
13	Tiuren	—	10000	-	-	9	9	—	—
14	James Dickson . . .	Marstrand.	10000	17	-	14	14	—	Ligger.
15	Kronprinsen	—	10000	17½	-	15	15	—	—
16	Napoleon I.	Klädesholmene.	9000	16½	-	14	14	—	—
17	Prins August	—	5000	8	-	10	10	—	Beseiler.
18	Nordkap	—	12000	22	-	15	15	—	Ligger.
S a m m e n d r a g.									
	Antal.	Drægtighed efter Antal Fisk.	Besætning.			Byggede i Sverige.	Byggede i Norge.	Beseilere.	Liggere.
			Nordmænd.	Svensker.	Tilsammen.				
Norske Skøiter . . .	12	58500	30	71	101	6	6	3	9
Svenske do.	18	102500	-	179	179	18	-	13	5
Tilsammen	30	161000	30	250	280	24	6	16	14

Gjennemsnitlig Drægtighed efter Antal Fisk.

For samtlige Skøiter	5367
- norske —	4875
- svenske —	5695
- samtlige Beseilere	4125
- do. Liggere	6786
- norske Beseilere	3166
- svenske —	4346
- norske Liggere	5444
- svenske —	9200
- norskbyggede Skøiter	5417
- svenskbyggede —	5355

Gjennemsnitlig Besætning for hvert Skøite.

For samtlige Skøiter	9.3 Mand.
- norske —	8.4 —
- svenske —	9.9 —

Som af ovenstaaende Tabel vil sees, er Antallet af norske Skøiter paa det Nærmeste det samme som forrige Aar, da det var 13 (i forrige Aars Indberetning er feilagtig opgivet 14). Naar Antallet af svenske Skøiter, uagtet den ved Kongelig Resolution af 16de Oktober f. A. trufne Bestemmelse, som selvfølgelig af de svenske Fiskere maatte opfattes som en for deres Bedrift hinderlig Foranstaltning, alligevel iaar har været ikke ubetydelig større, da er Grunden vel nærmest den, at de aalesundske Kjøbmænd, af Frygt for at de ganske skulde udeblive, have lovet dem bedre Priser, hvilke de, som før nævnt, ogsaa erholdt, samt at Svenskerne fra det foregaaende Aars rige Skøitefiske udenfor Stordybet fremdeles saa Udsigt til, at Bedriften, de indtraadte nye Forholde uagtet, fremdeles kunde lønne sig. Det vilde dog neppe være berettiget, fra hvad der iaar har fundet Sted, at slutte derhen, at en Udvikling af Skøitefisket i det Hele taget kan ansees som forestaaende, tvertimod antager jeg, at dette Aars mislige Fiske i høi Grad vil virke i modsat Retning, ligesom det ogsaa tør forudsættes, at det mere og mere vil gaa op for de i Skøitebedriften Interesserede, at dette Fiske under den veirhaarde Aarstid, hvorom her handles, er forbundet med lige stor Risiko og udsat for ligesaa mislige Chancer som Baadfisket. Det maa nemlig erindres, at om Skøiterne end ere Baadene overlegne i under paakommende Uveir at holde Søen, ere de med Hensyn til det egentlige Fiskeri ligestillede med disse, eftersom ogsaa Skøiterne maa benytte Baade til Linernes Udsætning og Trækning,

Hvad Skøiternes Forsyning med Redskab betræffer, synes 10 Liner pr. Mand at være det almindelige; hver Line har mellem 50 og 75 Angler og koster omtrent 3 Spd. pr. Stykke. Kostendet af en Skøite af største Slags, som den paa Tabellen opførte „Nordkap“, Fiskeredskab og alt Tilbehør medregnet, er opgivet til 2500 Spd., men da kun meget faa nærme sig dennes Størrelse, tør Værdien af det hele til Skøitefisket hørende Materiel neppe ansættes til høiere end til 50.000 Spd. eller til omtrent $\frac{1}{10}$ af, hvad der er opført for Baadfisket. Da nu Udbyttet af Skøitefisket iaar ikke kan ansættes høiere end til $\frac{1}{30}$ af Baadfisket, har dette altsaa vist sig at være 3 Gange saa lønnende som hint. For enkelte af de tidligere Aar har Forholdet vistnok stillet sig noget gunstigere for Skøitefiskets Vedkommende, saaledes ifjor, som var det bedste Aar, da Udbyttet for 25 Skøiter omtrent var $\frac{1}{17}$ af Baadfisket, men efter den Erfaring, som hidtil er indhentet, tør det, som tidligere nævnt, ansees saare tvivlsomt, at Skøitebedriften for Vinterfiskets Vedkommende i nogen Maade vil fortrænge Baadfisket, ialfald viser dette sig ikke at være Tilfældet, efter de norske Udrustninger at dømme.

Angaaende Fiskernes Levesæt under Vaartorskefiskeriet synes der i Aarrækker ingen Forandring at være indtraadt. Den allerstørste Del af Almuen er indlogeret rundt om paa Gaardene paa de Havet nærmest liggende Øer, og da Distriktets Udstrækning i Forhold til Almuens Mængde maa ansees temmelig betydelig, og de Øer, hvorfra Fiskeriet drives, ere forholdsvis velhavende og tæt bebyggede, ere Logierne paa Søndmøre i Fisketiden ikke paa langt nær saa overfyldte, som de, navnlig for nogle Aar tilbage, vides at have været paa mange Steder i Vaarsildefiskeridistriktet. Dette, i Forbindelse med at Almuen her ikke er henvist til det usunde Ophold i Logisfartøier, tør være Aarsagen til, at

Sundhedstilstanden som oftest og saaledes ogsaa iaar har været upaaklagelig, og det uagtet at Almuen paa Grund af det langvarige Uveir under dette Aars Fiske i ugevis ad Gangen har været henvist til at have Tilhold iland, hvor Renligheden, baade hvad Husstel og Madstel betræffer, kun lader altfor meget tilbage at ønske. Det tør her være Stedet at fremhæve, at det anstrængende Liv, som den søndmørske Almue paa Grund af den usædvanlig søhaarde Kyst og den lange Udroning under Vinterfisket er nødsaget at føre, maa ansees som de haardeste og møisommeligste Vilkaar, som Fiskeribedriften har at byde vor Kystbefolkning.

Egentlige Logishuse findes kun paa enkelte Steder, og for deres Eiere skal det i Regelen være fastsat som Forpligtelse efter Dagens Pris at afhænde enkelte af deres Produkter til Grundbesidderen, navnlig vides dette at være Tilfældet med Rognen, som afleveres ved Fiskets Slutning. Det her berørte Forhold mellem Grundeier og Fisker maa dog ikke forvexles med de fra Nordmøre og Romsdalen paaklagede Væreierforhold, til hvilke intet Tilsvarende findes paa Søndmøre.

Af Ulykkestilfælde, ved hvilke Menneskeliv gik tilspilde, indtraf der 3, hvorved tilsammen 19 Fiskere omkom. Det første Ulykkestilfælde fandt Sted den 19de Februar, idet et spansk Dampskib i Nærheden af Rondø overseilede en Fiskebaad, hvorved 4 Mennesker tilsatte Livet. Forhør blev i den Anledning optaget af vedkommende ordinære Øvrighed men uden at Ansvar blev gjort gjældende mod Dampskibet; det er mig imidlertid bekjendt, at Sagen ved Justits-Departementets Foranstaltning paany vil blive optaget. De to andre Tilfælde, som tilsammen krævede 15 Offere, fandt Sted den 22de Marts, idet tvende Baade, den ene fra Lepsø og den anden fra Fjertoftø, under et pludseligt opkommende Uveir gik under i Grundbraad, hvorved samtlige Ombordværende druknede. Da jeg blev vidende om, at mange Baade havde været i Nærheden, ansaa jeg det for min Pligt at undersøge, hvorvidt der var bleven vist Mangel paa Nidkjærhed med at redde, men det fremgik tydeligt, at ethvert Forsøg paa Redning vilde have været umuligt.

Da der, som tidligere anført, under indeværende Aars Fiske ingen egentlig svære Storme rasede paa Søndmøre, have totale Baadforlis været sjeldne, medens derimod mindre væsentlige Havarier paa Baadene have været temmelig hyppige ved de mere udsatte Udroningssteder. De mange tidligere Tilfælde af store Baadforlis, fornemlig paa de for Nordvesten aabentliggende Baadhavne, have paa flere Steder i Distriktet fremkaldt Ønsket om, at der fra det Offentliges Side, i Lighed med hvad der er skeet for andre Fiskerier, maatte blive truffet Foranstaltning til ved Anlæg af Moloer at beskytte de mest udsatte Punkter. Skjønt der ikke paa langt nær kan være Tale om at imødekomme samtlige af Almuen i saa Henseende fremsatte Fordringer, antager jeg dog, at Søndmørfiskets Betydning har Krav paa, at Styrelsens Opmærksomhed henledes paa denne Sag, hvorfor jeg, efter personlig at have undersøgt flere af de af Almuen opgivne Baadhavne, paa Foranledning har meddelt Havnedirektøren en Fremstilling af Forholdene, for at disse kunne erholde en fagmæssig Undersøgelse under hans Befaring af Kysten indeværende Sommer. Navnlig har jeg fremhævet det paa Gidskøens Nordside beliggende Gidskødegaard som et Punkt, der paa Grund af sin heldige Beliggenhed særlig burde komme i Betragtning, og hvor Fiskerne have vist sin Interesse for Sagen baade ved selv at paabegynde et saadant Anlæg, uden at de dog have måttet at fuldføre det, og ved at erklære sig villige til ved Pengebidrag at virke til Anlæggets Istandbringelse. — — — — —

B. Beretninger om Torskefiskerierne afgivne af Fogderne samt nærmere Oplysninger fra Lensmændene i Kvernæs, Aure og Edø om Udbyttet af Fiskerierne der m. m.

1) Søndmøre Fogderi.

I Herø Thinglag var Antallet af Fiskere 1,567, Antallet af Baade 231, og det opfiskede Kvantum 290,850 Stykker Torsk, hvoraf 3,481 Stykker antages forbrugt til Husholdningsvare og 289,369 Stk. at være afsat til Handelsvare.

Fiskeriet blev drevet med: 19 tiaarede Baade (med 8 Mands Besætning hver), 80 do. (med 7 Mand), 81 ottearede Baade (med 7 M.), 37 do. (med 6 M.), 4 sexarede Baade (med 6 M.), 6 do. (med 5 M.), 1 do. (med 4 M.),

1 do. (med 3 M.), 1 fireaaret Baad (med 3 M.), 1 do. (med 2 M.), hvoraf hørte hjemme i Volden: 20 Ottringer, hver med 7 Mand, 5 Sexringer, hver med 6 Mand og 1 Trerøring med 5 Mand, samt i Vanelven: 1 Ottring med 7 Mand.

Gjennemsnietsfangsten pr. Baad andrager til omtrent 1,250 Stkr. Torsk, og det samlede Antal Voger Klipfisk vil, naar 15 Stkr. Torsk antages at veie en Vog, udgjør ca. 19,300. Af Lever og Rogn erholdes, naar man beregner at 300 Stkr. Torsk giver 1 Tønde Lever og 400 Stkr. 1 Tønde Rogn: 964 Tønder Lever og 727 Tønder Rogn. Kun ca. 10,000 Stykker Torsk antages fangede paa Snøre og Line; Resten er fanget med Garn.

I Ulfsteens Thinglag var Fiskernes Antal 715, Baadenes Antal 105 og Fangsten 209,000 Stykker Torsk.

Intet af det opfiskede Kvantum antages forbrugt til Husholdningsvare. Circa 11,000 Stkr. Torsk bløve i raa Tilstand solgt for en Pris af 12 Sk. pr. Stykke; Resten blev virket til Klipfisk.

Fiskeriet blev drevet med: 85 Ottringer, hver med 7 Mand, 20 Sexringer hver med 6 Mand.

Samtlige Baade hørte hjemme i Thinglaget, men af Mandskaberne vare ca. 50 fra andre Distrikter. Rorslønningen var omkring 18 Spd. og fri Kost.

Udbyttet af Lever og Rogn antages at udgjøre 696 Tønder Lever og 522 Tønder Rogn.

Under Fisket forulykkede en Baad, hvorved 4 Mand omkom. Baadens og de i samme værende Redskabers Værdi ansættes til 170 Spd. Forøvrigt anslaaes Tab af Redskaber og Beskadigelse af Baade til kun 180 Spd.

I Borgunds Thinglag var Fiskernes Antal 2,600, Baadenes Antal 388, og Fangsten 970,000 Stykker Torsk.

Intet af Fangsten er benyttet til Husbrug. Fisket blev næsten udelukkende drevet med Garnredskaber og for største Del omtrent 2 a 4 Mile fra Land, langs den saakaldte søre Æg.

I Borgundsfjorden fik man kun ringe Udbytte.

I Fisket deltog: 308 Ottringer hver med 7 Mand, 62 Sexringer hver med 6 Mand, 18 Trerøringer hver med 4 Mand.

Hvorvidt noget Baadlag hørte hjemme udenfor Thinglaget er ikke oplyst.

I Harhams Thinglag var Fiskernes Antal 2,627, Baadenes Antal 356 og Fangsten 890,900 Stykker Torsk.

Af den fangede Fisk blev intet benyttet til Husholdningsvare. I Fisket, hvortil mest Garn blev benyttet, deltog 356 Ottringer, hver med 7 eller 8 Mand, hvoraf dog kun 255 Baade fra Thinglaget. Tab og Slitage af Redskaber opgiver vedkommende Lensmand til en Værdi af 9,400 Spd., foruden at 2de Ottringsbaade, værd tilsammen 170 Spd., bortkom med samt deres Mandskab, 15 Mand. Paa Grund af stormende Veir hændte det, at Fisken i længere Tid kunde henstaa i Garn paa Bankerne, hvorved saavel Fangst som Redskaber tog Skade.

Naar Prisen for 1 Vog Klipfisk ansættes til 1 Spd. 1 Ort, for 1 Tønde Lever til 10 Spd. og for 1 Tønde Rogn til 11 Spd., udgjør Fiskeriets Udbytte i Penge tilsammen ca. 285,550 Spd., eller 150,000 Spd. for Klipfisk, 71,200 Spd. for Lever og 64,350 Spd. for Rogn.

Sammendrag og Sammenligning med det foregaaende Aar.

Thinglag.	Baade.		Fiskere.		Opfisket Mængde.	
	1870	1869	1870	1869	1870	1869
Herø	231	263	1567	1738	290850	503104
Ulfsten	105	65	715	433	209000	182000
Borgund	388	382	2600	2578	970000	1146000
Harham	356	382	2627	2674	890900	1049600
Summa	1080	1092	7509	7423	2360750	2880704

2) Romsdals Fogderi.

Fiskeriet begyndte allerede kort over Nytaar og tilendebagtes i første Halvdel af April. Fiskemængden, som stod under Land, var betydelig, og Fisken af mere end almindelig god Kvalitet, rig paa Lever og Rogn. Udbyttet, som

blev ret tilfredsstillende, vilde udentvivl have faldt ualmindelig rigt ud, naar ikke Storm og høi Sø, kanske den største Del af Fisketiden, havde hindret Bedriften. Den udøvedes med følgende Baadtal, Besætning og Fangst:

	Baadtal.	Besætning.	Fangst.
Sunds Thinglag	91 Baade.	659 Mand.	232,200 Stkr. Torsk.
Bod Præstegjeld af Vaagø Thinglag . .	80 —	463 —	160,300 — —
Frænens Præstegjeld af samme Thinglag	39 —	248 —	81,000 — —
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	210 —	1,370 —	473,500 — —
Til Sammenligning hidsættes de			
tilsvarende Tal for			
1869	207 —	1,326 —	365,300 — —
1868	200 —	1,247 —	350,000 — —
1867	229 —	1,453 —	411,000 — —
1866	223 —	1,329 —	324,000 — —

Det vil af foranstaaende Sammenligning sees, at i Forhold til den anvendte Arbeidskraft har intet af sidste 5 Aars Vaartorskefiske givet saa stort Fangstudbytte som indeværende Aar, og jeg er tilbøielig til at tro, at dette ogsaa bliver Tilfældet med den ved Fangsten udbragte Værdi. Klipfisken er endnu ikke færdigvirket, altsaa ikke kommen i Markedet, ligesom da heller ingen Pris paa den har kunnet fæste sig. Dette sidste gjælder ogsaa i nogen Grad om Tranen, Rognen er bleven betalt med omkring 11 Spd. pr. Tønde, en usædvanlig høi Pris; blank Tran antages at ville faa en Værdi af omtrent 14 Spd. pr. Tønde. Efter hvad mig er berettet, skal mindre Partier af fersk Lever herfra Distriktet være afsat til Aalesund (rimeligvis til Damp-Trankogierier der) for en Pris af endog 10 Spd. pr. Tønde, hvilket svarer til 20 Spd. pr. Tønde Tran, naar man som sædvanligt regner, at der af 2 Tønder Lever kan udvirkes 1 Tønde Tran, et Forhold der dog maaske iaar paa Grund af Leverens ualmindelige Fedme ikke ganske vil svare til det virkelige. Man antager, at af den fangede Fisk iaar vil kunne tilvirkes 1 Vog Klipfisk af 17 Strk. Torsk, 1 Tønde Rogn og 1 Tønde Lever af 600 Stkr. Torsk. Af Fangsten har kun en aldeles forsvindende Del været forbrugt under Fisket, og kun faa pCt., høist 10 pCt., solgt i raa Tilstand, Hovedmassen altsaa tilvirket af Fiskerne selv til Handelsvare.

Af det iaar opfiskede Kvantum Torsk vil kunne udbringes omtrent 28,000 Voger Klipfisk og 800 Tønder Lever samt 800 Tønder Tran. Paaregner man for disse Produkter mindst 6 Ort pr. Vog Klipfisk, og gjennemsnitlig 11 Spd. pr. Tønde Rogn og 12 Spd. pr. Tønde Tran, saa vil der udkomme:

for 28,000 Voger Klipfisk	33,600 Spd.
for 800 Tønder Rogn	8,800 —
og for 800 Tønder Tran	9,600 —

tilsammen Bruttoudbytte af 52,000 Spd.

Men ligesom Værdsættelsen af Produkterne maa for det hovedsageligste endnu ansees ganske usikker, saaledes burde der i ethvert Fald fradrages Udrustningsomkostninger, og det til Produkternes Tilvirkning fornødne Kvantum Salts Værdi samt Slitage paa Redskaber. Den almindelige Rorsløn formenes at have været 16 à 18 Spd. foruden Kost.

Noget betydeligt Redskabstab har Vaartorskefisket her i Distriktet iaar ikke forvoldt, ligesom heller Ingen er forulykket under Fisket her i Distriktet, hvorimod 5 Fiskere fra dette Fogderi, hvoriblandt en Familieforsørger, ere forulykkede under Torskefisket i Søndmøre.

Jeg havde ønsket at kunne medgive her ogsaa en Opgave over det Erhverv, Indvaanerne af dette Fogderi have hentet ved Deltagelse i Vaarsildfiskeriet, dels i Nordmøre, men især i Søndmøre, men uagtet udgaede Paamindelser fra mig til Distriktets Lensmænd om hver for sit Ombudsdistrikt at meddele mig fornødne Materialier, ere saadanne til Dato kun indløbne fra de allerfærreste. Afgivelsen af de øvrige er vel hindret ved Mangel paa Tid, og jeg kan saaledes ikke fortiden meddele nogen Oversigt over denne Gren af Fiskerierhvervet, der dog ikke er nogen Ubetydelighed. Saa meget er imidlertid vist, at medens Vaarsildfiskeriet bragte dette Distrikt stort Tab iaar, vil det samlede Erhverv ved Vaartorskefisket efter mit Skjøn neppe strække til at dække mere end omtrent Halvparten af den Extraudgift, det afvigte Aars slette Korn- og Poteteshøst vil i dette Aar forvolde Distriktets Almue til Anskaffelse af manglende Brød- og Sædekorn.

3. Nordmøre Fogderi.

Sidste Vinterfiskeri er foregaaet paa de sædvanlige, i min Indberetning af 18de Mai f. A. omhandlede Strækninger.

Allerede mellem Jul og Nytaar begyndte Fiskere at indfinde sig paa Værene, men Fangsten indskrænkede sig hovedsagelig til Storsei, og omendskjønt Veiret hele Januar Maaned var særdeles gunstigt, faldt dog Fangsten i Kvernæs temmelig ringe og bestod ved Maanedens Udgang af kun 7 à 8,000 Voger tilsammen af Sei og Torsk.

For Stensøsund, Hopen og Veien var Fangsten af Storsei indtil Januar Maanedes Udgang 80,000 Stkr., som er anslaaet til en samlet Værdi af 4,600 Spd. Det egentlige Skreifiske tog sin Begyndelse med Februar Maaned og viste sig meget lovende undtagen for Henningsø, hvor Fisket i det Hele faldt mindre godt. For Smølen kom dog Fiskeriet ikke i nogen synderlig Mængde ind paa Grundene før i Midten af Februar Maaned, og forefaldt her det bedste Fiskeri mellem 18de Februar og 7de Marts. Fiskeriet skal have staaet i svære Masser paa Dybet, men kom kun sparsomt op paa Fiskegrundene, hvorfor ogsaa den bedste Fangst forefaldt paa Dybhavet. Aarsagen hertil antages at være at Fiskeriet gik i Silden, hvilket tildels ogsaa søges som Forklaringsgrund til at den faldt ualmindelig stor og fed, lever- og rognfuld, saa at man for Kvernæs anslaaer, at 2 à 3 store Hundreder har givet 1 Tønde Lever og at 100 Voger Rogn er udvundet af 1,000 Voger Fisk.

Garnfisket, der anslaaes endt omkring 20de Marts, faldt bedst i Edø pr. Stensøsund, Hopen og Veien og i Kvernæs for Grip, Sveggesund, Rødeggen, Lille Sandø, Haaholmen og Lysøen, tildels endog saa rigt, at enkelte Baadlag ikke kunde hjemføre Fangsten uden ved Hjælp af andre Baade. Utrygt og tildels stormende Veir har dog ogsaa iaar været til adskillig Hinder for Fiskeriet, saaledes i Kvernæs ligefra 21de Februar til 21de Marts, i hvilken Tid Søveirsdagenes Antal kun var 2, høist 3 for Ugen, og i Edø var Uveiret saa dominerende, at man endog havde Redskaber overstaaende ligetil 14 Dage.

Snøre- og Linefisket var, i det Hele taget, mindre heldigt, antagelig nærmest af foranførte Grund i Forening med, at det længere hen i Fisketiden, da Snørefisket dreves saagodtsom udelukkende, var liden Tilgang paa fersk Sild, dog har enkeltvis med Snøre været fisket nogenlunde jævnt og godt.

Efter de fra vedkommende Lensmand modtagne Opgaver har Skreifangsten udgjort:

A. For Kvernæs.

Hjemsted.	Baadantal.		Samlet Antal Baade.	Mandskab paa		Tilsammen.	Samlet Udbytte			Samlet Værdi.
	Garn.	Snøre og Line.		Garnbaade.	Snøre- og Linebaade.		Voger Fisk.	Voger Rogn.	Tønder Lever.	
Grip.	18	179	197	144	679	823	41200	4120	720	24023
Brunsvigen.	-	11	11	-	51	51	3000	300	53	1750
Sveggesund og Rødeggen	34	7	41	272	35	307	33000	3300	495	18425
Honningsø	28	-	28	224	-	224	15500	1550	222	8554
Forøen	1	-	1	8	-	8	450	45	7	254
Lille Sandø	10	-	10	80	-	80	10550	1055	158	5888
Haaholmen.	3	-	3	24	-	24	2750	275	41	1533
Lysøen	3	-	3	24	-	24	4150	415	62	2315
Ildhusø	1	-	1	8	-	8	850	85	13	477
Strømsholmen og Orø	11	4	15	88	20	108	6300	630	94	3518
Aarsbogen										
Vevang og Teistklub	19	2	21	152	10	162	10000	1000	150	5583
Summa	128	203	331	1024	795	1819	127750	12775	2015	72320

Det er anslaaet at 6 Stkr. gaa paa 1 Vog, hvorefter altsaa Fangsten i Tal kan anslaaes til 766,500 Stkr. hertil kommer som antagelig forbrugt under Fisket . . . . . 5,000 — medens Forsyning til Husbrug sker af det Høst og Vaar foregaaende Smaafiskeri.

Størsteparten af Fangsten for Grip er virket for Væreiernes Regning til Klipfisk, hvortil 18 Stkr. er anslaaet at gaa paa hver Vog, medens ca. 8,000 Voger er solgt til Byen.

Af de til Kvernæs hørende Vær er Grip det eneste, der har været besøgt af udenbygds Fiskere, hvoraf fra:

Kristianssund og Fredø, tilsammen 65 Baadlag.	
Thingvold.	60 —
Stangvik	6 —
Næset.	2 —
Edø.	24 —
Ørlandet	1 —

Tilsammen 158 Baadlag,

hvorpaa af Bruttoudbyttet 24,023 Spd. anslaaes at falde 19,267 Spd. saaat paa de til Kvernæs hørende 39 Baadlag falder . . 4,756 —

B. For Edø eller Smølen.

Hjemsted.	Baadantal.		Mandskaber paa		Tilsammen.		Opgiven Leverance af Fisk i raa Tilstand anført i store Hundreder.
	Garn.	Snøre og Line.	Garnbaade.	Snøre- og Linebaade.	Baade.	Mandskab.	
Veiholmen	101	41	610	156	142	766	348600
Nordost- og Nordsmølen	50	-	305	-	50	305	-
Bratvær	2	86	12	381	88	393	54750
Koldholmen	-	23	-	105	23	105	28000
Yttre Raakholmen	2	12	12	58	14	70	26000
Indre do.	-	11	-	49	11	49	17000
Nordvestsmølen	10	86	71	408	96	479	-
Odden	3	19	18	76	22	94	17100
Ringsøhovedet	1	46	7	181	47	188	30000
Hallerø med underliggende Vær .	-	89	-	358	89	358	30500
Det sydlige og sydvestlige Smølen	1	18	7	67	19	74	-
Skarpsund	-	-	-	-	-	-	4900
Summa	170	431	1042	1839	601	2881	556850 *

Distriktsvis anføres Antallet af Baade og Mandskab saaledes:

	Baadlag.	Mand.	Garnfisk.	Snøre- og Linefisk.
Edø	238	1,115	195,199	210,134
Aure	89	436	99,757	64,168
Sundal og Stangvik	35	169	39,269	26,874
Thingvold	7	39	18,127	5,800
Fredø	9	45	13,900	1,100
Kvernæs.	10	55	22,454	4,071
Lateris	388	1,859	388,706	312,147

	Baadlag.	Mand.	Garnfisk.	Snøre- og Linefisk.
	Transport 388	1,859	388,706	312,147
Kristianssund	8	34	-	4,552
Lexvikstranden	5	29	17,643	3,049
Ørkedalen	6	34	12,413	5,038
Statsbygden og Risen	28	128	19,109	22,150
Skjøren og Bjugn	23	119	29,808	14,911
Ørlandet.	36	179	24,286	23,731
Hevne	21	96	10,849	12,795
Hitteren	68	319	19,086	31,002
Aafjorden	2	10	-	1,600
Børsen	4	19	-	2,200
Fosen	9	42	-	4,500
Vasbygden	3	13	-	1,700
	Summa 601	2,881	521,900	439,375

Fangsten udgjør saaledes i det Hele 961,275 Stkr., beregnet efter store Hundreder, hvilket Alt er virket til Klipfisk, foranførte 556,850 Stkr. for Væreiernes Regning og Resten 404,425 Stkr. af vedkommende Fiskere for egen Regning.

Prisen er opgivet til 6 Spd. pr. stort Hundrede og vil den samlede Værdi saaledes andrage til 48,048 Spd.

Hertil kommer:

for 2,443½ Tønde Lever (efter 3 Tdr. pr. 1000 Garn- og 2 Tdr. pr. 1000 Snøre- og Linefisk) à 10 Spd.	24,435	—
for 2,181 Tdr. Rogn (efter 2½ Tønde pr. 1000 Garnfisk og 2 Tdr. pr. 1000 Snøre- og Linefisk) à 4 Spd.	8,724	—
af Fiskehoveder og Rygge er opgivet at være solgt for ialt	800	—
hvorhos en Del er anvendt til Kreaturføde og Gjødsel.		
Værdien af den fangede Storsei	4,600	—
dels forbrugt under Fisket og dels af Fiskerne nedsaltet til Husbrug (ca. 37,000 Stkr. tilsammen) . . .	1,850	—
	Summa	88,457 Spd.

Heraf anslaaes at falde:

paa Indvaanere af Edø	37,307	Spd.
- de øvrige Distrikter af Nordmøre samt Kristianssund	27,827	—
og paa Distrikterne udenfor Fogderiet	23,323	—
	Summa	88,457 Spd.

Forholdet med Hensyn til Fangsten mellem Garn- og Snørebruget samt Linebruget er opgivet saaledes:

for Kvernæs:

Garnbruget	89,600 Voger eller i Tal à 6 Stkr.	537,600	Værdi 50,723 Spd.	30 β
Snørebruget	15,350	92,100	8,689	40 -
Linebruget	22,800	136,800	12,907	- -
	Summa 127,750 Voger eller i Tal à 6 Stkr.	766,500	Værdi 72,319 Spd.	70 β

for Edø eller Smølen:

Garnbruget	521,800 Stkr.	53,180	Spd.
Snøre og Line	422,465	33,933	—
Line alene	16,810	1,344	—

Summa 961,075 Stkr. 88,457 Spd.

Bruttoudbyttet pr. Mandslod er opgivet til:

for Kvernæs: af Garnbrugene	49 Spd.	47 β
Snørebrugene	34 —	37 -
Linebrugene	24 —	8 -
for Edø andrages den til: for Garnbrugene	51 Spd.	4 β
og for Snøre- og Linebrugene	19 —	27 -

Dette er gennemsnitlig for det samlede Fiskeri, medens selvfølgelig Mandslodden for de specielle Baadlag har været høist forskjellig, og for enkelte — som de bedste Fiskere fra Sveggesund og Lysøen — endog er gaaet op til 100 Spd. og derover.

I det Hele maa Fiskeriet henregnes til de bedre Aar, og overstiger forrige Aars Udbytte i Kvernæs med 26,416 Spd. og i Edø med 39,815 Spd.

Af Ulykker paa Søen er i Kvernæs indtruffet 2de Tilfælde, ved det ene bleve dog Alle reddede, medens ved det andet 1 Mand omkom ved Kulseiling. Under Fisket paa Smølen er ingen Mennesker omkomne.

I Kvernæs opgives at være tabt 70 à 80 Garn, der havde sammenviklet sig og derfor ei kunde faaes op af Søen; Redskabstabet for Smølen Vedkommende er anslaaet til 330 Spd.

Nogen ny Forandring med Hensyn til Baade og Seilføring eller Redskaber er ikke indført.

4) Nærmere Oplysninger fra Lensmændene.

a. Kvernæs.

1. Bruttoudbytte.

a. samlet.

For 120 Linebaade (gennemsnitlig 190 Voger pr. Baad)	22,800 Voger =	136,800 Stkr. til Værdi	12,996 Spd.
- 83 Snørebaade (— 185 — - —)	15,350 — =	92,100 — - —	8,749 —
- 128 Garnbaade (— 700 — - —)	89,600 — =	537,600 — - —	50,574 —
Ialt for 331 Baade (gjemmsnitlig 386 Voger pr. Baad)	127,750 Voger =	766,500 Stkr. til Værdi	72,319 Spd.

Prisen for rund Skrei med Lever og Rogn er ovenfor beregnet til $11\frac{3}{10}$ β pr. Stykke.

Sammenstillet med de 4 foregaaende Aar viser Udbyttet sig saaledes:

Aar.	Voger Raafisk.	Voger Rogn.	Tønder Lever.	Værdi Spd.
1866	145,843	12,943	2,062	76,731
1867	147,500	11,800	1,887	78,036
1868	136,000	11,550	1,406	57,374
1869	106,700	10,670	1,228	45,903
1870	127,750	12,775	2,015	72,320

b. pr. Fisker.

Bruttoudbytte af 12,996 Spd. giver for	540 Linefiskere	24,1 Spd. pr. Fisker.
— 8,749	255 Snørefiskere	34,3
— 50,574	1,024 Garnfiskere	49,4

Det hele Bruttoudbytte af 72,319 Spd. giver for 1,819 Fiskere 39,8 Spd. pr. Fisker.

2. Omkostninger.

a. Slitage paa Redskaber m. m.

For Linebruget maa for denne Post $\frac{1}{6}$ fratrækkes Bruttoudbyttet, altsaa	2,166 Spd.
- Snørebruget — — $\frac{1}{10}$ — — — —	218 —
- Garnbruget — — $\frac{1}{3}$ — — — —	16,858 —

Tilsammen 19,242 Spd.

7*

C. No. 9.

				Transport	19,242 Spd.
	b. Kosthold (med Skindhyre), Baadleie, Agnsild m. m.				
For	540	Linefiskere i Kost, Baadleie og Agnsild	10 Spd. pr. Mand . .	5,400	Spd.
-	255	Snørefiskere i Kost og Baadleie	8½ Spd. pr. Mand.	2,168	—
-	1,024	Garnfiskere	8	8,192	—
				Tilsammen	15,760 —
				Altsaa ialt Omkostninger	35,002 Spd.

3. Nettoudbytte.

a. samlet.

Brutto for Linefiskere, som oven anført	12,996	Spd.
Omkostninger	7,566	—
altsaa Linefiskernes Nettoudbytte	5,430	Spd.
Brutto for Snørefiskere, som oven anført,	8,749	Spd.
Omkostninger	2,386	—
altsaa Snørefiskernes Nettoudbytte	6,363	—
Brutto for Garnfiskere, som oven anført,	50,574	Spd.
Omkostninger	25,050	—
altsaa Garnfiskernes Nettoudbytte	25,524	—
Tilsammen Nettoudbytte for samtlige Fiskere	37,317	Spd.

b. pr. Fisker.

540 Linefiskere med samlet Nettoudbytte	5,430	Spd. gjør i Netto pr. Fisker	10,1	Spd.
255 Snørefiskere	6,363		25,0	—
1,024 Garnfiskere	25,524		24,9	—
1,819 Fiskere med samlet Nettoudbytte af	37,317	Spd. gjør i Netto pr. Fisker	20,5	Spd.

b. Aure.

1. Bruttoudbytte.

a. samlet.

For 45 Snørebaadlag (gjennemsnitlig 500 Stkr. Torsk, 1 Tønde Lever, ¼ Tønde Rogn = 42 Spd. 60 β)	1,913	Spd.
- 37 Garnbaadlag (gjennemsnitlig 3,500 Stkr. Torsk, 500 Stkr. Sei, 12 Tønder Lever og 9 Tønder Rogn = 435 Spd.).	16,095	—
	18,008	Spd.

b. pr. Fisker.

Bruttoudbytte af 1,913 Spd. giver for 180 Snørefiskere	10,6	Spd. pr. Fisker.
— - 16,095 — - - 222 Garnfiskere	72,5	— - —

Det hele Bruttoudbytte af 18,008 Spd. giver for 402 Fiskere 44,8 Spd. pr. Fisker.

2. Omkostninger.

a. Slitage paa Redskaber m. m.

For Snørebruget maa for denne Post fratrækkes for hvert Lag 5 Spd. (½ af Udrustningens Kostende) altsaa ialt	225	Spd.
- Garnbruget ligesaa 60 Spd. pr. Lag (⅙ af Udrustningens Værdi) gjør	2,520	—
	2,745	Spd.

Transport 2,745 Spd.

b. Kosthold.

For 180 Snørefiskere i 10 Uger à 8 Spd. pr. Mand	1,440 Spd.	
- 222 Garnfiskere i 10 Uger à 8 Spd. pr. Mand	1,776 —	
		3,216 —

Altsaa ialt Omkostninger 5,961 Spd.

3. Nettoudbytte.

For 180 Snørefiskere	248 Spd. =	1,4 Spd. pr. Fisker
- 222 Garnfiskere	11,799 — =	53,3 —

For 402 Fiskere . . . . . 12,047 Spd. = 30,3 Spd. pr. Fisker.

c. For Edø Thinglag regner Lensmanden som Udgifter for Baad og Børnskab, Kosthold og Hyring for hver Garnbaad 150 Spd. og for hver Line og Snørebaad 60 Spd.

Ifølge foranstaaende Beretninger har Udbyttet udgjort:

Fogderierne:	Aar		Aar		Aar	
	1870		1869		1868	
a) Mængde.	Stykker	Torsk.	Stykker	Torsk.	Stykker	Torsk.
Nordmøre	961,100		1,592,600		2,362,900	
Romsdals	473,500		365,300		350,000	
Søndmøre	2,360,700		2,880,700		1,505,100	
Tilsammen	3,795,300		4,838,600		4,218,000	
b) Værdi.	Spd.		Spd.		Spd.	
Nordmøre	88,450		101,000	}	292,071	
Romsdals	52,000		28,000			
Søndmøre	285,550		231,000			
Tilsammen	426,000		360,000		292,071	

C. Beretning om Sommerfiskerierne afgiven af Amtmanden.

Udbyttet af Sommersildfiskeriet inden Amtet i forrige Aar kan anslaaes til:

For Romsdals Fogderi ca. 15,000 Tdr. til en Værdi af omtrent 20,000 Spd. (1869: 56,400 Spd.).

For Søndmøre ca. 7000 Tdr. af Værdi omtrent 8,500 Spd. (1869: 27,000 Spd.) og for Nordmøre ca. 8,500 Tdr. af Værdi 13,000 à 14,000 Spd. (i 1869: 59,281 Spd.). Udbyttet har saaledes for det hele Amtdistrikt været omtrent 30,500 Tdr. til Værdi 42,000 Spd. (i 1869: 78,000 Tdr. værd 143,000 Spd.).

Af Distrikterne i Nordmøre er det blot 2de, der har faaet Fangst af Betydenhed, nemlig Edø, hvor der er opfisket ca. 5,600 Tdr. til en Værdi af omtrent 8,660 Spd. — deraf solgt for ca. 7000 Spd. — og Aure, hvor Udbyttet var ca. 2,200 Tdr., ansat til en Værdi af 4,040 Spd. I Nordre Søndmøre er blot i et Distrikt faldt noget Fiske, nemlig Borgund med et Udbytte af 2133 Tdr. til Værdi ca. 3110 Spd. For Romsdalen faldt Fiskeriet heldigst ud i Veø, Vestnæs, Næsset og Romsdal, for ethvert af hvilke Distrikter Fangsten er anslaaet til fra 4000 ned til 3000 Tdr.

C. No. 9.

Silden har i det Hele taget været af god Kvalitet, men af en blandet Størrelse. Priserne have — for en væsentlig Del en Følge af den ikke stadige Blokade under den tysk-franske Krig — varieret meget og kunne overhovedet ansættes til fra noget under 1 Spd. til noget over 2 Spd. pr. Tønde. I Hjørundfjord skal forøvrigt af Aarets hele Fangst 1,120 Tdr. de 1,100 være solgte til en Pris af 12 β pr. Tønde. Den i dette Distrikt fangede Sild var efter Lensmandens Beretning maver, men forøvrigt af god Kvalitet.

Fisket er for den største Del foregaaet i Aarets sidste Halvdel.

Laxefiskeriet i Nordmøre har efter Opgave af Fiskeriopsynet givet følgende omtrentlige Udbytte:

i Aure, omtrent 50 Voger à 4 Spd.	200 Spd.
- Edø — 40 —	160 —
- Kristianssundsøerne, udelukkende med Kilenøter	500 —
- Kvernæs	360 —
- Gimmæs 70 Voger	200 —
- Thingvold med Strømsnæsset	450 —
- Stangvik, 50 Voger	150 —
- Halse, 100 —	300 —
- Surendal	300 —
do., Forpagtning af Englændere	715 —
- Sundal	1,000 —
- Øxendal	60 —

Ialt 4,395 Spd.

Udbyttet af Laxefiskeriet i forrige Aar formenes for Romsdals og Søndmøre Fogderier at have været under det sædvanlige (i Nordmøre i 1869: 2 à 3000 Spd.).

Om andre Fiskerier kan efter de modtagne Beretninger oplyses:

I Edø er af Sei, Lange og Titling fisket for ca. 4000 Spd., eller 1000 Spd. mindre end i 1869.

I Hjørundfjord er fisket Torsk, ca 11,000 Stk., udbragt til omkring 540 Spd.

I Kornstad Sogn af Kvernæs er foregaaet Fiskeri af Hummer med et Udbytte i Penge af over 300 Spd.; den største Del af Fangsten er opkjøbt for engelsk Regning efter en Pris af 6 β pr. Stykke.

For Bankfiskets Vedkommende (i 1870) har Byfogden i Aalesund meddelt saadan Opgave:

	Antal Fartøier.	Voger Fisk.	Tdr. Lever.	Tdr. Rogn.	Værdi.
Norske	6	12,471	120	18	5,193 Spd.
Svenske	16	49,379	500	129	21,163 —
Tilsammen	22	61,850	620	147	26,356 Spd.
(1869)	24	48,855	499	183	18,468 —

hvoraf 7 Norske 3,683 Spd. og 17 Svenske 14,785 Spd.).

9. Beretninger om Fiskerierne i Fosens Fogderi

(afgivet af Fogden).

A. Skreifiskeriet.

Efter de fra Lensmændene modtagne Beretninger angaaende det i Fosen sidste Vinter drevne Skreifiskeri, der ligesom i de nærmest foregaaende Aar kun slog til i Hitterens og Bjørnøer Præstegjelde, bemærkedes de første Indsig allerede før Jul, da der paa Skjørendfjord i Bjørnøer blev med Smaagarn fanget endel Skrei, men dette Fiske, som blot blev drevet af 28 Mand med 14 Baade, sluttede allerede i Februar Maaned. Det egentlige Skreifiske begyndte i de første Dage af Januar Maaned i Fiskeværet Halten i Hitterens Prestegjeld, og var i den sidste Halvdel af s. M. slaet til ved de fleste Vær saavel i Hitteren som i Bjørnøer. Kun ved Humlingsvær og Voxvær i Hitteren og ved Værene i Osen Sogn i Bjørnøer begyndte Fiskeriet først i Februar Maaned. I de sidste Dage af Marts Maaned ophørte Fiskeriet ved Halten, Humlingsvær, Voxvær samt ved Værene i Bjørnøer, naar undtages Kvalværet, hvor det vedblev til Begyndelsen af April, og den 14de samme Maaned ophørte Fiskeriet ved Qværnvær, Titteren, Kya, Bispeøerne og Sulen i Hitteren, men vedblev indtil 19de April i det sammesteds beliggende Fiskevær Mausund. Efter Beretningerne maa det antages, at Fiskeriet i det Hele har faldt nogenlunde stadigt i Værene, og at de stedfundne Afbrydelser, som hverken have været hyppige eller langvarige, væsentlig ere foraarsagede ved Storm og høi Sø. Redskabstabet har i det Hele været ubetydeligt. Det er anslaaet til omtrent 140 Stk. for Mausund og Halten i Hitteren og til 180 Stk. for Qvalvær, Skjervø og Burø—Besager i Bjørnøer. Med Hensyn til de øvrige Vær heder det i Beretningerne, at Redskabstabet har været Intet eller saagodtsom Intet. Under Fiskeriets Drift er ingen omkommen.

I Hiterens Prestegjeld har Fisket været drevet fra efternævnte Vær med følgende Belæg:

Fiskevær.	Garnbaade.		Linebaade.		Dybsagnbaade.	
	Antal.	Besætning.	Antal.	Besætning.	Antal.	Besætning.
Halten	100	600	25	123	16	65
Froøerne	67	400	22	88	19	70
Mausund og Bogøen . .	4	27			39	190
Humlingsvær	3	18	1	5	2	9
Voxvær	-	-	-	-	10	48
Sulen	-	-	-	-	137	660
Titteren	22	133	-	-	11	50
Qværnvær	3	18	-	-	25	70
Bispeøerne	1	6	-	-	11	62
Kya	-	-	-	-	37	180
Tilsammen	200	1202	48	216	307	1404

Antallet af Fiskere ved Hiterens Vær skal altsaa i denne Vinter have udgjort noget over 2,800, medens det i 1869 kun skal have udgjort 2,270, men i Virkeligheden har Forskjellen nok ikke været saa betydelig; thi der er Grund til at antage, at Lensmandens Opgave for forrige Aar har været noget for lav med Hensyn til de afsidesliggende betydelige Fiskevær Froøerne og Halten. Angaaende Fangsten indeholder Beretningerne, at den for Garnbaadene har været fra 2,000 til 4,000 Fisk pr. Baad naar undtages i Mausund, hvor den gik op til 7,000 Fisk pr. Baad. Med Line og Dybsagnbaad har været fanget fra 1,000 til 2,000 Fisk pr. Baad. Derefter er Udbyttet i Opgaverne beregnet saaledes:

Fiskevær.	Fisk.		Lever.		Rogn.		Samlet Værdi omtrent.
	Store Hundreder.	Pris pr. 100.	Antal Tønder.	Pris pr. Td.	Antal Tønder.	Pris pr. Td.	
		Spd.		Spd.		Spd.	
Halten	360500	6	1725	6	1165	8 à 10	42000
Froerne	270000	6½	1000	6	600	8 à 10	27000
Mausund og Bogøen	91500	6	305	6	183	10	9100
Humlingsvær	16400	6	55	8	50	9 à 10	1880
Voxvær	12000	6	40	6	35	10	1300
Sulen	274000	6	900	6	800	9	29000
Titteren	48400	6	160	8	150	9 à 10	5650
Qværnvær	32500	6	108	6	100	9 à 10	3550
Bispeørne	26700	6	90	6	85	9 à 10	2950
Kya	59000	6	200	6	180	10	6550
	1191000		4583		3348		128980

Efter denne Beregning, som viser, at dette Fiskeri har været meget rigere end det, som faldt i Hitteren i forrige Aar, da Fangsten kun blev ansat til ca. 700,000 Torsk, har Udbyttet pr. Mandslod i Gjennemsnit udgjort omtrent 45 Spd. Beregnet særskilt for hvert Vær sees Lodden at have varieret mellem 30 og 60 Spd.

I Bjørnøer Prestegjeld blev Fiskeriet drevet fra efternævnte Vær med følgende Belæg:

Fiskevær.	Garnbaade.		Dybsagnbaade.	
	Antal.	Besætning.	Antal.	Besætning.
Sæter og Sveetsfjord	-	-	11	47
Hespø, Ramsø, Vingsand og Høvig	6	30	4	12
Forskjellige Gaarde i Osen	-	-	5	17
Qvalvær og Burø	6	34	15	72
Skjærvørne	13	72	3	14
Burø, Vik, Besager og Sandø	3	15	11	52
Forskjellige Gaarde i Brandsfjord	3	17	8	41
Almindingen og Været	3	16	8	36
Forskjellige Gaarde ved Almindingshavet	9	48	4	18
Hardbak	-	-	4	18
Forskjellige Gaarde ved Skjørenfjord	14	28	-	-
Forskjellige Gaarde ved Stoksundhavet . . . . . (Paa de 2de sidste Steder bruges blot Smaagarn).	1	2	35	134
	58	262	108	461

Efter Opgaverne har altsaa Antallet af Fiskere ved Værene i Bjørnøer været meget større end i forrige Aar. Fangsten er af Lensmanden beregnet for Garnbaadene fra 2,100 Torsk til henved 3,000 Torsk pr. Baad og for Dybsagnbaade fra 650 Torsk til omtrent 2,000 Torsk pr. Baad, hvorved maa bemærkes, at endel Dybsagnfiskere drive Fiskeriet fra deres Hjemsted, og disse Folk ere sædvanligvis ikke i saa stadig Virksomhed, som det Mandskab, som under Fiskeriet har forladt Hjemmet for at ligge i Vær. Linebruget sees ikke at have været benyttet ved dette Aars Fiskeri i Bjørnøer.

I de fra Lensmanden modtagne Opgaver er Udbyttet for hvert Vær beregnet saaledes:

Fiskevær.	Fisk.		Lever.		Rogn.		Samlet Værdi. Spd.
	Antal St. 100.	Pris pr. 100.	Antal Td.	Pris pr. Td.	Antal Td.	Pris pr. Td.	
		Spd.		Spd.		Spd.	
Sæter og Sveetsfjord	14400	8	47	6	50	10	1930
Hepsø, Ramsø, Vingsand og Høvig	16800	8	48	6	45	10	2080
Forskjellige Gaarde i Osen	8200	8	20	6	18	10	950
Qvalvær og Burø	40400	8	105	6	90	10	4750
Skjærvørerne	42100	8	130	6	120	10	5340
Burø, Vik, Besager og Sandø	23500	8	65	6	79	10	3060
Forskjellige Gaarde ved Brandsfjord	24200	8	80	6	70	10	3100
Almindingen og Været	16900	8	47	6	40	10	2030
Forskjellige Gaarde ved Almindingshavet	22000	8	77	6	60	10	2800
Hardbak	4300	8	11	6	12	10	530
Forskjellige Gaarde ved Skjørenfjord	5000	6	10	6	6	10	420
Forskjellige Gaarde ved Stoksundshavet	31400	8	70	6	70	8 & 10	3560
Tilsammen	249200	8	710	6	660	10	30550

Det vil heraf sees, at Fiskeriet ogsaa for Bjørnøers Prestegjelds Vedkommende har været adskilligt rigere end i forrige Aar, da Gjennemsnitsudbyttet pr. Mandlod kun kunde beregnes til omtrent 20 Spd., medens den iaar har udgjort noget over 45 Spd. Beregnet særskilt for hvert Vær har Lodden varieret mellem henved 30 Spd. og noget over 60 Spd. pr. Mand. Det bemærkes, at Prisen for Fisk er saavel i Bjørnøer som i Hitteren opført efter Prisen for Raa-fisk. For Saltfisk har været betalt til 8 Spd. pr. stort Hundrede.

Sammendrag*) for Fosens Fogderi i Aarene 1868, 1869, 1870.

Aar.	Garnbaade.	Linebaade.	Dybsagnbaade.	Samlet Baadantal.	Samlet Mandskab.
1868	167	36	327	530	2,350
1869	215	27	346	588	2,928
1870	258	48	415	721	3,523

Ved dette Sammendrag bør dog bemærkes, at Opgaven for 1870 i det Hele antages at være fuldstændigere end den for 1869, men paa den anden Side, at denne for Bjørnøers Thinglag indbefatter 14 fremmede Garnbaade med 38 Fiskere, medens det, hvad de øvrige Aar angaar, ikke klart fremgaar af Beretningerne, hvorvidt de fremmede Fiskere ere medregnede eller ikke.

Ovenstaaende Beretning ledsages med følgende Bemærkninger af Amtmanden i Søndre Thronhjems Amt:

Ogsaa denne Gang har Fiskeriet ikkun i Hitterens og Bjørnøers Prestegjeld været drevet til en saadan Grad, at det her kan komme i Betragtning. Redskabstabet har været ubetydeligt imod det foregaaende Aar, og under Fiskeriets Drift er Ingen omkommet.

Antallet af Baade og Fiskere har været større i sidste Vinter end i den nærmest foregaaende og Udbyttet af Skreifiskeriet i det Hele taget betydeligere. Saaledes regnes dennegang ved Hitterenfisket draget 1,191,000 store Hun-

*) udført i det statistiske Kontor.

dreder Fisk 4,583 Tdr. Lever og 3,348 Tdr. Rogn, til en samlet Værdi af 128,980 Spd., medens forrige Gang Antallet af store Hundreder Fisk ansloges til 700,000. Udbyttet pr. Mandslod har i Gjennemsnit dennegang udgjort omtr. 45 Spd.

Ogsaa for Bjørnøer har Skreifisket sidste Vinter været rigere end forrige Aar. Det anslaaes, at 249,200 store Hundreder Fisk er draget af Vandet, med 710 Tønder Lever og 660 Tønder Rogn, tilsammen af Værdi 30,550 Spd., hvilket gjør pr. Mandslod omtrent 45 Spd. i Gjennemsnit.

Ved Bjørnøerfisket benyttedes dennegang aldeles ikke Linebrug. Man holdt sig udelukkende til Dybsagn og Garn.

B. Sildøfiskeriet.

De første Indsig mærkedes i Hitterens Thinglag allerede i Juni Maaned og noget senere paa Fiskepladsene i Bjørnørs og Ørlandets Thinglage. Paa disse Steder fiskedes der — dog med mange Afbrydelser — til henimod Jul; men Udbyttet var i det Hele ubetydeligt, idet der i Ørlandets Thinglag, hvor det rigeste Fiske faldt, neppe opfiskedes mere end 14 à 15,000 Tønder mod 24,000 i 1869. Naar undtages sidstnævnte Sted, hvor adskillige Omstændigheder bevirkede ikke ubetydelig Slitage paa og Tab af Redskaber, foregik Fisket under ret heldige Omstændigheder; kun 1 Mand vides at have tilsat Livet.

I Bjørnørs Thinglag, hvor Notebruget dreves i Maanederne Juli og August, blev der med dette Redskab opfisket henved 5,000 Tønder Kjøbmands- og Middelssild samt 150 Tønder Smaasild. Prisen pr. Tønde samfængt Sild fra 1 Spd. til 1 Spd. 18 β. Ialt skal der have været i Drift 14 Notebrug med en Besætning af 250 Mand. Garnbruget, som dreves paa forskellige af Thinglagets Fjorde i Maanederne September, Oktober, November og December, gav et samlet Udbytte af henimod 1,400 Tønder Kjøbmands- og Middelssild, hvoraf kun Ubetydeligt er solgt. Prisen pr. Tønde saltet var i denne Tid i Thronhjem omtrent 2½ Spd. Garnfisket dreves hver Maaned gjennemsnitlig med 100 Baade, hvis Besætning i Almindelighed udgjorde 2 Mand paa hver.

Hele Udbyttet har saaledes udgjort 6 à 7,000 Tønder, hvis Pengeværdi kan ansættes til henimod 10,000 Spd. Hvor meget heraf tilfaldt Distriktets Fiskere kan ikke opgives, da Lensmandens Opgaver ingen Oplysning indeholder i saa Henseende.

I Aafjords Thinglag skal der i August Maaned være fisket noget ubetydeligt med Not; Opgaven lyder paa 100 Tønder Middelssild til 1 Spd. 36 β pr. Tønde, samt omtrent 50 Tønder Smaasild à 1 Spd. Tønden. Forøvrigt er — efter Lensmandens Meddelelse — intet Fiske foregaaet hverken med Not eller Garn. Udbyttet for dette Distrikts Vedkommende kan omtrent siges at have været forsvindende.

I Hevne Thinglag har saagodtsom det Samme været Tilfældet. Lensmanden har ikke indsendt detaljerede Opgaver, men bemærker kun, at der har været fanget et ubetydeligt Kvantum Sild i Tidsrummet; han antager det Opfiskede neppe tilstrækkeligt til Husbrug for Fiskerne.

I Hitterens Thinglag bemærkedes — som foranført — Silden allerede i Juni Maaned og fangedes der i denne samt de paafølgende 2 Maaneder henimod 5,000 Tønder Kjøbmands- og Middelssild. Prisen ca. 2 Spd. Omtrent 100 Notebrug med hver 12 Mands Besætning antages at have været i Virksomhed. Garnfisket var den hele Tid ringe. Lensmanden har løseligen opgivet det i Aarets 4 sidste Maaneder Opfiskede til vel 2,000 Tønder uden at angive Forholdet mellem Garn- og Notebruget. Antagelig er det førstnævnte Redskab bleven mest benyttet i denne Tid. Lensmanden oplyser derhos, at en stor Del Hitterværingers søgte Fiskepladsene i Ørlandets Thinglag og fiskede der med forskjelligt Held, uden at han ser sig istand til engang tilnærmelsesvis at opgive Udbyttet. Den hele Fangst kan for Hitterens Vedkommende neppe sættes højere end til 7,000 Tønder, hvis Pengeværdi anslaaes til vel 11,000 Spd.

I Statsbygdens og Rissens Thinglage er intet Notefiske foregaaet, og med Garn er i August Maaned opfisket 300 Tønder à 7 Ort; i September Maaned dreves ogsaa et ubetydeligt Garnfiske, hvorom imidlertid ingen Opgave foreligger.

I Ørlands Thinglag fiskedes der med Not paa Grandevigen og i den ytre Del af Bjugn fjorden ca. 9,000 Tønder og i Skjørenfjorden 1,000 Tønder. Prisen fra 1 Spd. til 9 Ort pr. Tønde løs Sild. Det væsentligste Fiske foregik i August. Garnfisket paa de nævnte Steder gav et Udbytte af omtrent 4,000 Tønder.

Det samlede Udbytte for dette Thinglags Vedkommende kan saaledes ansættes til 14,000 Tønder, idet jeg dog antager, at der er opfisket mere. Lensmandens Indberetning, som jeg tillader mig at vedlægge, lider af Ufuldstændigheder i flere Henseender; men han har paa Foranledning erklæret ikke at kunne meddele flere Oplysninger. Dett e synes at tyde hen paa, at han ingen videre personlig Erfaring har om Fisket i det Hele. Formentlig har han hentet sine Opgaver fra Fiskerne senere, og naar man tager i Betragtning, at disse som bekjendt altid ere tilbøielige til at opgive forliden, vil det medgives, at Opgavernes Paalidelighed kan være tvivlsom.

Den samlede Pengeværdi af Fogderiets Sildefiske i 1870 kan løseligen anslaaes til 40 à 50,000 Spd. mod 140,000 Spd. i 1869.

10. Beretninger om Fiskerierne i Namdals Fogderi

(afgivne af Fogden).

A. Skreifiskeriet.

„Herved har jeg den Ære at afgive Indberetning om Skreifiskeriet i de 3 à 4 første Maaneder af dette Aar ifølge de Oplysninger, som desangaaende er indløben hertil fra vedkommende Lensmænd.

	Ifølge Indberetning af 16de April fra Lensmanden i Vik og Halmø var for Værene Bjørøvær. Villa og Ox-	
	baasen opfisket	50,000 Fisk
—	af 21de April fra Lensmanden i Namsos og Fosnæs var for Værene Gjes-	
	lingerne og Moflesen med omliggende Øer opfisket omtrent	500,000 —
—	af 27de April fra Lensmanden i Nærø og Vigten var for Værene Sørø,	
	Nordø og Skjærvær med omliggende Øer opfisket	90,000 —
	Tilsammen	640,000 Fisk
		(1869 375,000)

Lensmanden i Namsos og Fosnæs ansætter Salgsprisen paa Fisken gennemsnitlig til 5½ Spd. pr. stort Hundrede (i 1869 4 Spd.), paa Lever til 6 Spd. (ligesaa i 1869) og paa Rogn til 8½ Spd. pr. Tønde (i 1869 6½ Spd.), hvorefter han beregner Udbyttet saaledes:

For 470,000 Fisk a 5½ Spd. pr. stort Hundrede	25,850 Spd.
- 1,175 Tønder Lever à 6 Spd.	7,050 —
- 630 — Rogn à 8½ Spd.	5,355 —

Tilsammen 38,255 Spd.

For Værene i Nærø og Vigten samt i Vik og Halmø var opfisket efter Lens-	
mændenes Opgivende et Antal af 140,000 Fisk til gennemsnitlig Pris 6 Spd.	
pr. stort Hundrede gjør	8,400 Spd.
350 Tønder Lever à 6 Spd. (400 Fisk pr. Tønde).	2,100 —
og 175 Tønder Rogn a 8 Spd. (800 Fisk pr. Vog).	1,400 —

11,900 —

Tilsammen 50,155 Spd.

Fiskeriet ved Gjeslingerne dreves af 95 Garnbaade, 50 Linebaade og 80 Baade med Haandsnøre og Fiskernes Antal ansætter Lensmanden til omtrent . . . . . 850 Mand.

Lateris 850 Mand.

	Transport 850 Mand.
Ved Øerne udenfor Vigten, Sørø, Nordø, Skjærvær m. fl. dreves Fiskeriet af 60 Baade med forskellige Redskaber og af et Antal Fiskere af omtrent	180 —
Antallet af Baade og Fiskere ved Værene i Vik og Halmø Lensmandsdistrikt er ikke opgivet, men efter Mængden af den fangede Fisk, 50,000 Stkr., antager jeg at Baadenes Antal kan ansættes til 45 med omtrent	120 —
	Tilsammen 1,150 Mand.
	(i 1869 12 à 1400)

Udbyttet af Fiskeriet skulde saaledes i Gjennemsnit give enhver Mand en Bruttofortjeneste af omtrent 43½ Spd.

Da imidlertid det virkelige Udbytte pr. Mand staar i Forhold til Tiden, man ankommer til Fiskepladsen, de Rebskaber, som benyttes, Fiskernes Driftighed m. m., er den virkelige Fortjeneste pr. Mand meget forskjellig.

Saaledes skal de heldigste Fiskere af Garnbaadene have tjent omtrent 120 Spd., medens Snørefiskerne og de sidst ankomne kun havde en Fortjeneste af 10 à 20 Spd.

Under Fiskeriet er saagodt som ingen Redskaber gaaen tabt.

Ved Gjeslingerne var en overordentlig Mængde Fisk under Land, men Veiret var i den første Tid ugunstigt for Fangsten.

Nogen Forulykkelse paa Søen af Mennesker omtales ikke i Lensmændenes Indberetninger. Det Meste af den fangede Fisk blev solgt til fremmede Opkøbere og omboende Handelsmænd. Kun i Vik og Halmø er en Del virket dels til Klipfisk, dels til Rundfisk, for senere at afsættes til Thronhjelm.“

Ifølge en senere indløben Beretning fra Lensmanden i Lekø og Kolvereid, er Udbyttet af Skreifiskeriet i **Folden Fjord** for Kolvereids Herreds Vedkommende anslaaet til 1,400 Spd., Tran og Rogn deri indbefattet. Ved Indsendelsen af denne Beretning bemærker Føgden, at Skreien ikke i Almindelighed, og ikke i flere Aar har vist sig saa langt ind i Folden Fjord, at Fangsten deraf inden Kolvereid har været af nogen Betragtighed, og at han ved Indsendelsen af den under 12te Mai det Kongelige Departement herfra meddelte Beretning om indeværende Aars Skreifiskeri i Namdalen endnu ikke havde modtaget nogen Underretning om, at Fisken iaar var seget saa langt ind.

B. Sildefiskeriet.

Efter Indberetning fra Lensmanden i Vik og Halmø af 17de December f. A. antages opfisket et Kvantum af 8,000 Tønder Sild,

som var af særdeles god Sort. Prisen paa løs Sild var fra 1 Spd. til 1 Spd. 96 β pr. Tønde. Af det anførte Kvantum antog Lensmanden at 3,000 Tdr. var opfisket med Garn og Resten med Not.

—z— fra Lensmanden i Namsos og Fosnæs af 31te December f. A. antages opfisket . . . . . 6,000 —z—

af meget god Sort foruden den Sild, som behøves til Distriktets Behov. Prisen paa løs Sild gik fra 1 Spd. 3 Ort til 2 à 3 Spd. pr. Tønde.

Af Udbyttet antager Lensmanden at omtrent et Kvantum af 4,500 Tdr. à 2 Spd. tilsammen 9,000 Spd. er kommet Distriktets Indvaanere tilgode, da Resten 1,500 Tdr. er opfisket af fremmede Fiskere. Kun ubetydeligt af det anførte Kvantum var opfisket med Not.

Tilsammen 14,000 Tønder Sild.
(i 1869 30,600 Tønder)

Efter Indberetning fra Lensmanden i Kolvereid af 7de Januar var der i hans Distrikt i Aarets Løb ikke fisket saameget Sild, at det var tilstrækkeligt til Husbehov for de fleste Husholdninger.

Efter samtlige 3 Lensmænds Indberetninger var der fisket saa ubetydeligt af Sei og Sommertorsk, at det neppe var tilstrækkeligt til Folkets daglige Fornødenhed.

Fra Lensmanden i Nærø og Vigten indberettes, at der i Løbet af Sommeren er bleven fisket ganske godt af Torsk, men af Sild neppe tilstrækkeligt til Husbehovet.

11. Beretning om Storsildfisket i Nordlands Amt.

(afgivet af Amtmanden).

Angaaende det i Amtsdistriktet i afvigte Vinter forefaldne Storsildfiske giver jeg mig den Ære at meddele følgende Beretning:

Som tidligere Vintres lignende Fiskerier Aar om andet have været knyttede til de samme Kyststrækninger og de samme Vær, saaledes var dette ogsaa i afvigte Vinter Tilfældet, dog saaledes at Fiske i Vinter ogsaa fandt Sted i Bodø Prestegjeld ved Øgruppen Helligvær. Fisket begyndte i Dverberg ved Andøen og samtidig i Øksnæs ved Langøen — Langenæsfisket — og indtraf derpaa efterhaanden i Bø ved Hovden og Nyke, i Bodø ved Helligvær, i Gildeskaal ved Fleinvær og Fugløver, i Melø ved Meløvær, i Rødø ved Nord-Næsø, i Lurø ved Lovunden, i Næsne ved Aasvær og endelig i Herø ved Skibaadsvær, Lyngvær og Indreholmen.

Andøfisket tog sin Begyndelse den 12te og 13de Oktober, da Silden første Gang stødte under Land ved Nordmæle og Børvaagen. Veiret var da ugunstigt for Fiskeriet, og kun en liden Almue var fremmødt. Der gjordes derfor da kun en liden Fangst. Silden gik igjen snart ud paa Dybet og blev i omtrent 3 Uger staaende saa langt fra Land at Fangst ikke kunde foregaa. Den 4de og 5te November stødte den atter — under en stærk Storm af Nord — under Land ved Nordmæle, hvor det imidlertid efter flere gjentagne Forsøg paa, at stænge paa flere Steder, kun lykkedes at faa omkring 1,000 Tønder paa Land. Havde Storm og Søgang da ikke været til Hinder, vilde rigelig Fangst have været gjort, da Silden var tilstede i stor Mængde. Senere kom Silden først den 3die December under Land, og holdt den sig da der 3die, 4de, 5te og 6te, hvorefter den igjen for sidste Gang kom den 19de og 21de samme Maaned. Ogsaa disse Gange hindrede vedholdende Storm Fangstforsøg, medens nogle temmeligt betydelige Stæng ved Storm og Søgang bleve sprængte og ødelagte. Andøfisket mislykkedes derfor ogsaa i afvigte Vinter. Dets samlede Udbytte androg kun til omtrent 4000 Tønder, hvoraf omtrent 3,200 Tønder toges med Not, 700 Tønder paa Garn; Resten østes op med Haav. Til dette Fiske havde indfundet sig 226 Mand paa 82 Baade, rustede med 18 Nøter og 81 Garn. For den halve Del vare Fiskerne fra Dverberg, iøvrigt vare de hjemmehørende i Throndenæs, Bø, Vaagen, Lødingen og Ofoten. 5 Seilfartøier havde indfundet sig til Kjøb, 2 Dampskibe afhentede mindre Partier. 19 Personer vare fremmødte til Saltning og Tilvirkning. Af den opfiskede Sild solgtes 3,650 Tønder. Resten hjemførtes til Husbrug. Priserne vare i Begyndelsen af Fisket 84 β og 92 β, men gik siden op til og holdt sig ved 1 Spd.

I Øksnæs — Langenæsfisket — stødte Silden ogsaa første Gang under Land den 12te og 13de Oktober ved Langenæs og Stø, men da Veiret var stormende med stor Søgang og derhos kun faa Fiskere vare komne tilstede, blev Udbyttet da kun ubetydeligt — omkring 2,500 Tønder. For Nyksund og Gaasø fiskedes den 19de og 20de Oktober omtrent 700 Tønder og for Langenæs den 28de omtrent 300 Tønder. I hele November Maaned var Silden kun en Gang — nemlig den 5te — under Land, og stod den da i Strækningen fra Skogsøen hen helt om og indenfor Langenæs. Veiret var godt, men Søen meget urolig. For Langenæs og Stø blev optaget omtrent 7,000 Tønder og for Nyksund, Gaasøen og Skogsøen 3,000 Tønder. I December stod Silden under i Masse den 3die, 4de og 5te, og blev i denne Tid sat omkring 20 Laas; men Storm, Strøm og Søgang bevirkede, at samtlige Laas paa et Par smaa nær gik tabt, saa at af 16 a 18,000 Tønder kun en mindre Del — neppe over 1,500 Tønder — bjergedes. Det i disse Dage, fornemmelig den 3die, gjorde

Udbytte var for Stø og Langenæs omtrent 6,000 Tønder og for Nyksund, Gaasøen og Skogsøen noget over 1000 Tønder. Atter den 8de December erholdtes af Udsiget fra Gavlfjorden omtrent 600 Tønder udenfor Langenæs og den 20de fiskedes med Garn og ved Øsing omtrent 100 Tønder ved Stø og 500 Tønder ved Nyksund og Vattestad. Det samlede Udbytte af Langenæsfisket anslaaes til 29,000 Tønder, hvoraf omtrent 6000 Tønder gik til Husbrug og Fiskeagn, medens Resten blev Handelsvare. I Fisket deltog 1,593 Mand paa 476 Baade rustede med 1,643 Garn, 25 Dragenøter og 41 Synkenøter. Fangsten paa Garn var omtrent 11,000 Tønder, med Dragnot omtrent 10,000, med Synknot omtrent 7,000. Resten toges ved Øsing med Haav. Fiskerne vare hovedsagelig hjemmehørende i Øksnæs og de nærmeste Prestegjelde, Sortland og Hadsel og iøvrigt fra Vesteraalens andre Prestegjelde, samt fra Lofoten, Nordre Salten og endelig, dog for en mindre Del, fra Kvædfjord og Throndenæs. Til Indkjøb af Sild havde i Værene indfundet sig 37 Seilfartøier og 5 Dampskibe. Priserne vare fra 1 Spd. 12 β til 8 Ort og gik for et mindre Parti op til 2 Spd.

Bø-Fisket dreves hovedsagelig ved Hofden og Nyke. Her gik Silden først under Land den 7de og 8de November, da der gjordes flere større Stæng, som imidlertid for den største Del ødelagdes ved Søgang. Senere var Silden kun 5te og 6te December under Land. Her opfiskedes ialt omtrent 3,000 Tønder, hvoraf 6 a 700 Tønder toges paa Garn og ved Øsing, medens Resten fiskedes med Not. Fisket dreves alene af Hjemfolket, og Silden solgtes efter en Pris af 96 à 120 β til Distriktets Handelsmænd.

I Helligvær, hvor der i Vinter opfiskedes omtrent 2,000 Tønder, har tidligere intet Storsildfiske fundet Sted. Størstedelen af Værets Fiskere vare allerede dragne til Fleinvær og Fugløvær, da Silden de sidste Dage af November kom ind i Været. De faa, der vare hjemme, fangede paa Garn omtrent 500 Tønder. Da Tidende om Silden kom til Bodø, blev der Anledning til derfra at udsende et Par Notlag, der tilligemed et Notlag fra Throndhjem, som tilfældig ankom til Været, fiskede omtrent 1,500 Tønder. Disse Notlag havde, da Silden kom ind i Været i rig Mængde, gjort store Stæng, deriblandt et paa 5000 Tønder, der imidlertid saagodtsom ganske under stærk Storm og Strøm gik tabt.

Fleinværfisket mislykkedes ivinter ganske, idet dets Udbytte alene androg til 3,300 Tønder. Silden viste sig her iaar som i de næstforegaaende Aar første Gang den 29de November, da der stængtes noget over 1000 Tønder. Senere viste den sig af og til indtil den 17de December, da den ganske udeblev. Den forekom i Vinter aldrig i større Stimer, men viste sig kun i smaa, fra Hovedmassen løsrevne, Streifpartier, der, da de ikke forfulgtes af de sædvanlige Ledsagere, Hval og Fugl, kun med Vanskelighed bleve iagttagne. Vistnok foretoges der nogle faa større Stæng, men disse ødelagdes af Søgangen. Af de 3,300 opfiskede Tønder Sild toges 2,900 med Not og 400 Tønder paa Garn. Saagodtsom det hele Parti solgtes og virkedes til Handelsvare. Prisen holdt sig i Regelen paa 11 Ort. Til dette Fiske var fremmødt 357 Baade med ialt 11 a 1200 Mand, hvoraf 4 a 500 Mand dreve 30 Notbrug med ialt 60 større og henved 100 mindre Baade. Notelagene vare hovedsagelig fra Gildeskaal, Bodø, Skjærstad og Saltdalen; et større Notelag med flere Nøter tilhørte en Bergenser, der for sammes Skyld henlaa der med et lidet Dampskib og 2 Skonnerter. Garnbaadene vare fornemmelig fra Gildeskaal, Beieren, for en mindre Del fra Bodø, Skjærstad, Saltdalen og kun enkeltvis fra de nordligere Distrikter i Saltens Fogderi. Til Indkjøb af Sild var ialt fremmødt ca. 100 Seilfartøier.

Med større Held dreves Fisket i det nærliggende Fugløvær. Ogsaa her kom Silden under Land den 29de November, da der fiskedes lidt, men ujevnt paa Garn. Et Not blev sat, hvoraf alene bjergedes 150 Tønder. Den 1ste December gjordes et Stæng paa 300 Tønder. Den 10 og 11te bleve atter flere Stæng gjort, og efter den Tid vedvarede Fisket uafbrudt lige til den 23de, hvorhos endelig mellem Jul og Nytaar fiskedes ret godt paa Garn. Uagtet ogsaa her flere større Stæng gik tabt, androg det opfiskede Kvantum dog til 50,000 Tønder, hvoraf omtrent 10,000 toges paa Garn og Resten med Not. Af Udbyttet gik 5,000 Tønder til Husbrug. Resten blev Handelsvare. I Fisket deltog omtrent 2,000 Mand, hvoraf 1,500 drev Garnfiske paa omtrent 500 Baade, og 500 Notebrug fordelt i 45 Notelag. Af disse sidste vare 13 fra Gildeskaal, 10 fra Bodø, 8 fra Stavanger og Haugsund, 7 fra Trondhjemske Distrikter, Resten fra de nærmestliggende Præstegjeld. Garnfiskerne vare hjemmehørende i Gildeskaal, Beieren, Saltdalen og Skjærstad. I Været henlaa ialt, med en Besætning af omtrent 800 Mand, 225 Kjøbefartøier, hvoraf omtrent 150 hørte hjemme i Stederne sønden for Namsos til og med Farsund. Omtrent 30 Personer vare tilstede i Været som Virkere. Blandt Notefiskerne faldt det største Udbytte paa de i Gildeskaal og Stavanger hjemmehørende. Flere Notebrug — deriblandt samtlige fra Bodø — fik ingen Fangst. Garnfisket faldt temmelig ujevnt. Hver Garnbruger var i Regelen forsynet med to Garn, enkelte havde 3. Paa nogle Baade fiskedes blot 2 Tønder pr. Mand, medens andre havde 10 til 15 Tønder pr. Mand. Prisen var i

Begyndelsen 8 Ort 12 Skilling. Den 1ste December steg den til 2 Spd., hvilken Pris holdtes til den 18de December, da den gik op til 11 og 12 Ort.

I Melø viste Silden sig den 30te Novembr, og Nat til 1ste December bleve Garn udsatte ved Meløvær, paa hvilke fangedes fra $\frac{1}{4}$ til 2 Tønder paa Sætningen (2 a 3 Garn). Silden var dog kun tilstede i smaa Stimer, og faa Baade vare da ankomne. Fisket dreves ved Meløvær og ved Gaarden Sneen fra 1ste til 19de December, men med ringe Udbytte. Ogsaa her gjordes flere Stæng, der tabtes ved Storm og Søgang. Det samlede opfiskede Kvantum androg til omtrent 3,500 Tønder, hvoraf omtrent 1,400 toges paa Garn og Resten med Not. Det hele Parti paa 60 Tønder nær, der gik til Husbrug, virkedes til Handelsvare. I Fisket deltog omtrent 200 Mand med 3 Notebrug og 60 Garnbaade, og vare de alle paa nogle faa nær hjemmehørende i Distriktet. 17 Kjøbefartøier henlaa i Værene, hvoraf 6 hørte hjemme i Distriktet, medens de øvrige vare fra Indherred, Aalesund, Bergen, Egersund og Farsund. Prisen var for Garnsild i den første Tid 6 Ort, men gik den 10de December op til 12 à 13 Ort. Notsilden betaltes med 2 Spd. à 2 Spd. 24 β .

Rødø-Fisket dreves hovedsagelig ved Nordnæsø og samtidig med Fisket i Melø. Den første Fangst gjordes den 1ste December, da 4 Baade, som da havde sine Garn ude, fik hver omtrent 5 Tønder Sild. Med lignende Udbytte og jevnt for samtlige Garnbaade dreves Fisket til den 8de December. Fra denne Dag og til den 29de fortsattes det, men faldt da mere ujevnt og snart med større, snart med mindre Udbytte. I Fisket deltog ialt 344 Mand paa 88 Baade, hvoraf 5 fra Stavanger og Hardanger, medens de øvrige vare hjemmehørende i Rødø og øvrige Prestegjeld i Nordre Helgeland. 74 Baade dreve Fisket ved Nordnæsø, de øvrige i Valvær, Lyngvær, Bliksvær og ved Risvær. Det samlede Udbytte blev 7,280 Tønder, hvoraf paa 8 Nøter faldt 2,000 Tønder og Resten paa Garnbaadene, der ialt vare rustede med 956 Garn. Af Fangsten gik 880 Tønder til Husbrug. Resten blev Handelsvare. Prisen varierede fra 1 Spd., 6 Ort 12 Skilling til 7 Ort 12 Skilling og gik ved Fiskets Slutning op til 2 Spd. og derover, 26 Kjøbefartøier henlaa i Værene.

I Lovunden viste Silden sig i Vinter for første Gang Natten til den 5te December. Den blev da paa udsatte Prøvegarn fornummet nordostligst i Været ved Kvalholmen og den 6te December vestligst i Været ved Heløen. Fra den Tid og til den 13de December fiskedes daglig noget men kun ubetydeligt — indtil 4 Tønder paa Baad. Den 14de December stødte et Sildestim under omtrent midt i Været, og de Fiskere, der traf denne, gjorde god Fangst, ligesom der da stængtes med 2 Nøter, af hvilke dog paa Grund af indtrædende Storm kun opbjergedes 240 Tønder, medens Laasene ansloges til omtrent 1,100 Tønder. Den 15de, 16de, 17de og 18de var Veiret stormende og til Hinder for Bedriften. Den 19de og 20de fiskedes der Lidet eller Intet, og de Garn, der sattes om Aftenen den 20de, blev overalt i Været den 21de trukne uden mindste Fangst. Om Aftenen den 21de kom Silden igjen under, og der sattes da et Laas paa 450 Tønder. Den 22de stængtes med 10 Nøter 4,265 Tønder, og fiskedes der med Garn udmærket godt overalt. Dette var ogsaa Tilfældet den 23de og 24de. Sidstnævnte Dag sattes en Laas paa 300 Tønder. Paa Garn, udsatte den 26de, beholdtes høist ubetydelig Fangst den paafølgende Dag, hvorimod de den 27de satte Garn bleve trukne den 28de med ganske godt Udbytte, gjennemsnitlig 3 Tønder pr. Baad over hele Været. Denne Dag stængtes med 2 Nøter 460 Tønder Smaasild. Den 29de var Fisket jevnt godt, dog bedst ved Kvalholmen, hvor der med 5 Nøter stængtes 2,325 Tønder. Den 30te var Garnfisket ogsaa ganske godt. Men fra den Dag og til 7de Januar, da Fisket ganske ophørte, dreves det med lidet og et Par Dage uden noget Udbytte. Dette Fiske foregik altsaa i Tidsrummet fra 5te December til 7de Januar. Veiret var for en stor Del til Hinder for samme, og ogsaa under det rige Fiskeri den 22de, 23de og 24de besværliggjordes Bedriften meget paa Grund af Storm. Under Fisket indtraf 5 Helligdage, 6 Dage hindrede Stormen aldeles Bedriften, 8 Dage var den ugunstig for samme. Søveirsdagernes Tal var saaledes egentlig alene 15. En større Sildetyngde synes i Vinter kun at have været under i kortere Tid, nemlig 22de, 23de og 24de December, da det egentlige Fiske foregik, men da var den ogsaa større, end den vides at have været foregaaende Aar. Der stængtes da med alle ledige Nøter og der kunde vistnok have været stængt med et mangedobbelt Antal. Fiskebaadernes Antal var blot $\frac{2}{3}$ mod forrige Vinter, og det antages, at en Udrustning som dennes skulde have givet et lige stort opfisket Tøndetal. Udbyttet af Fisket i Lovunden blev ivinter omtrent 31,000 Tønder, hvoraf paa Notbruget faldt 10,000 og paa Garnbruget omtrent 21,000 Tønder. Heraf virkedes omtrent 29,000 Tønder til Handelsvare, 2000 Tønder hjemførtes til Husbrug og til Agnsild. Største Fangst paa Notbrug var omtrent 1,200 Tønder og høieste Slæberlod 70 Spd. Garnfisket gav et Gjennemsnitsudbytte af 40 Tønder paa 3 Mands Baad. Udbyttet faldt imidlertid temmelig ujevnt. Det høieste, der kjendes, var 180 Tønder paa en 4 Mands Baad. Almindelig Udrustning er 3 Garn pr. Mand. Værdien af et Garn med Toug og Kagger er

omtrent 3 Spd. I Fisket deltog 412 Garnbaade med en Besætning af 1,356 Mand, hvoraf 369 Baade med 1,209 Mand hørte hjemme i nordre og 33 Baade med 108 Mand i søndre Helgeland. 10 Baade med 39 Mand vare fra Namdalen. 215 Mand dreve Notbrug, ca. 178 fra Nordre Helgeland, 17 fra Søndre Helgeland, 20 fra Thronhjems Stift med respektive 12, 2 og 2 Notbrug. 33 Mandspersoner og 65 Kvinder arbeidede som Virkere. Øl- og Vinhandlers, Skræppehandlers og Haandværkeres (Bødkeres) Tal var 11. De tilstedeværende Kjøbefartøiers Tal var 93 med en Besætning af 414 Mand. Folkemængden i Været var saaledes omtrent 2,100. Af Fartøierne vare 13 hjemmehørende i Helgeland, 2 i Hammerfest, Resten i Byerne og Distrikterne søndenfor Nordlands Amt. Prisen paa Garnsild var 1 Spd. 60 Skilling til 2 Spd., almindeligst 8 Ort. Den 24de December gik den ned til 96 Skilling. Notsilden stod noget høiere og betales med indtil 12 Ort. Middelsprisen var over det Hele 1 Spd. 100 Skilling pr. Tønde. Virkningen af Sild foregik dels paa Fartøierne, dels paa Salterierne. Det største Parti rundsaltedes. For Ganing og Saltning betales 12 à 14 Skilling pr. Tønde og for Rundsaltning 6 Skilling pr. Tønde. Virkernes Fortjeneste var gennemsnitlig 10 Spd.

I Forbindelse med Lovundfisket maa nævnes, at der ved Svenningoddene omtrent 1 Mil østenfor Lovunden af et Notlag fra Herø paa Reisen fra Fugløvær til Aasvær stængtes omtrent 300 Tønder, samt at der i Trænen — Annex til Lurø —, hvor Fisket dreves udelukkende af Hjemfolket, opfiskedes ialt 500 Tønder. Endelig fiskedes i Syd-Næsø omtrent 200 Tønder. Af disse, omtrent 1000 Tønder, kom omtrent 500 i Handelen. Resten blev til Husbrug.

Aasvær-fisket, der i de foregaaende Vintre indtog første Rang i Storsildefisket, maa ivinter siges at være mislykket. Allerede den 23de November begyndte Baade at samle sig i Været. Men Tilgangen saavel af disse som af Fartøier var ubetydelig til Slutningen af Maanedens. Massen ankom mellem 1ste og 5te December. Den 10de var hele Almuen ankommen. Fartøierne vedblev at komme lige til de første Dage af Januar. En stor Del af disse var Fartøier, der ikke havde faaet Last i Senjen. Silden blev i Aasvær første Gang fornummet den 8de December, dog høist ubetydeligt. Først den 16de efter en Storm af Sydvest fik Garnbaadene omkring 1 Tønde. Dagen efter steg Udbyttet til $1\frac{1}{2}$ à 2 Tønder, hvormed det blev staaende, skjønt ujevnt, de følgende Dage indtil 23de og 24de December, da der gjordes ret godt Garnfiske for flere Baade op til 18 à 20 Tønder. Efter Juledagene sank Udbyttet atter ned til 1 Tønde den 26de og 27de, 2 Tønder den 29de og 30te, undtagelsesvis mere eller mindre. Den 31te blæste det op med en Storm af SV, der varede til den 3die Januar. I den Tid og senere blev Intet fisket. Notstæng blev kun gjort den 24de om Aftenen og den 26de efter Middag. Julehelligdagene hindrede Stæng, der formenes at kunde have været gjort i rig Mængde, da Silden netop i disse Dage var i Været i stor Tyngde. Udbyttet af Aasvær-fisket blev ialt 18,000 Tønder, hvoraf paa Notbrugene 10,000 Tønder og paa Garnbrugene 8,000. Omtrent 2,500 Tønder hjemførtes til Husbrug. Resten blev Handelsvare.

Den meste Sild har været rundsaltet. Efter en Gjennemsnitspris af 2 Spd. 24 Skilling varierede Garnloddene fra 5 til 30 Spd. og var gennemsnitlig 11 Spd. pr. Mand. Ved Notfisket varierede Loddene fra Intet til 30 Spd. Gjennemsnitslod var 17 Spd. Garnbaadene medbragte 3 til 5 Garn pr. Mand. I Fisket deltog 410 Garnbaade med 1,575 Mand og 46 Notlag med 644 Mand. Af Garnbaadene var 66 med en Besætning af 247 Mand fra Nærø, Kolvereid og Lekø, de øvrige fra Nordlands Amt. Af Notlagene vare 21 med 340 Mand fra Byerne og Distrikterne søndenfor Nordlands Amt, Resten var hjemmehørende i Amtsdistriktet. 141 Mandspersoner og 124 Kvinder havde søgt Været som Saltere og Virkere. Handlende af forskjelligt Slags var i Antal 76. De til Været ankomne Kjøbefartøiers Tal var 216 med en Besætning af ialt 1,165 Mand. Folkemængden i Været var saaledes ialt omtrent 3,700. Af Fartøierne vare 12 hjemmehørende i Nordlands Amt, Resten i Byerne og Distrikterne søndenfor dette. Priserne begyndte med 2 Spd. men steg snart til 2 Spd. 48 Skilling og 2 Spd. 60 Skilling. Gjennemsnitspris var 2 Spd. 24 Skilling.

Skibaadsvær-Fisket dreves ved Skibaadsvær og de tilliggende Vær, Lyngvær og Indreholmen. Silden mærkedes her den 6te December, da en enkelt Baad fik en Tønde Sild paa 6 Garn. Stærk Nordenvind bevirkede, at kun faa den Dag havde sat sine Garn. Den følgende Dag indtraadte Østenvind med kold Luft, hvilket formentlig hindrede Indsig. Den 8de fangedes lidt ved Indreholmen. Senere havde man daglig Østenvind med kold Luft, hvilket først tog Forandring den 22de. Den 23de stødte Silden i Mængde under Land, og der blev da fisket betydeligt. Den 24de var Fisket rigt. Den 27de og 28de var Silden igjen langt ude. Den 29de kom den ind, og da fiskedes godt overalt i Været. Den 30te og 31te fiskedes ligeledes men med mindre Udbytte. Efter den Dag gjordes ingen Fangst. Fisket faldt bedt for Moholmen, Lyngvær og Indreholmen. Det opfiskede Kvantum blev ialt 26,000 Tønder, der næsten uden Undtagelse kom i Handelen. Fisket var yderst ujevnt. Nogle Baade fik ingen Fangst. Paa andre varierede Loddene indtil 40 Spd.

pr. Mand. Enkelte fik endog Lod paa 50 Spd. Fisket her dreves i Vinter som tidligere alene med Garn og deltog i samme 2,500 Fiskere paa 752 Baade med 9,400 Garn. 239 Mand var fra det Thronhjemske, Resten var hjemmehørende i Søndre Helgeland, hovedsagelig fra Herø, Alstahaug, Thjøtø, hvorfra ialt var fremmødt 1685 Mand. 202 Mandspersoner, 188 Kvinder vare der som Virkere. Den meste Sild ganedes, og betaltes Virkningspenge med 12 á 16 Skilling pr. Tønde. For Bundsaltning betaltes 8 á 10 Skilling. Det største Antal Kjøbefartøier, der paa een Gang henlaa i Været var 76 med 350 Mands Besætning. Folkemængden i Været var saaledes omtrent 3,200. Af Fartøierne vare 17 hjemmehørende i Helgeland og Resten i Byerne og Distrikterne søndenfor Nordlands Amt. Prisen begyndte med 1 Spd. 60 β, men gik snart op til 2 Spd., der kan antages at have været Gjennemsnitspris.

Til den givne Beretning skal jeg tillade mig at knytte en Rekapitulation af Opgaven over Udbyttet af Fisket ved de forskjellige Vær, med Tilføiende af hvormeget der af samme antages solgt og hvormeget at være tilbageholdt til Husbrug og til Agnsild.

Fiskeværene.	Opfisket Kvan-	Solgt til Han-	Tilbageholdt til	Gjennemsnitspris.	Antagelig sam-
	tum.	delsvare.	Husbrug og Agnsild.		let Værdi efter Gjennemsnitspris.
	Tdr.	Tdr.	Tdr.	pr. Td.	Spd
Andøen	4000	3650	350	96 β	3200
Langenæs	29000	23000	6000	1 Spd. 60 β	43500
Bø	3000	3000	-	96 β	2400
Helligvær	2000	2000	-	1 Spd. 24 β	2400
Fleinvær	3300	3300	-	2 Spd.	6600
Fugløvær	50000	45000	5000	2 Spd. 24 β	110000
Melø	3500	3440	60	2 Spd.	7000
Rødø	7280	6400	880	1 Spd. 60 β	10920
Lovunden med Trænen og Syd-Næsø	32000	29500	2500	1 Spd. 72 β	51200
Aasvær	18000	15500	2500	2 Spd. 24 β	39600
Skibaadsvær med Indreholmen og Lyngvær	26000	26000	-	2 Spd.	52000
	178080	160790	17290		328820

Sammenholdes den her givne Fremstilling med Beretningen om tidligere Vintres Fiske, vil det sees, at den tidligere iagttagne Regelmæssighed i Fiskets Forholde ogsaa i afvigte Vinter har været tilstede. Det vil sees, at Silden i tidligere Vintre, i Vinteren 1869—70 og endelig i sidste Vinter første Gang viste sig i Værene saaledes:

	tidligere Vintre.	Vinteren 1869—70.	Vinteren 1870—71.
i Vesteraalen	14de Oktober.	8de Oktober.	12te og 13de Oktober.
i Fleinvær og Fugløvær	29de November.	29de November.	29de November.
i Melø	} de sidste Dage af Decbr.	} de sidste Dage af Novbr.	30te November.
i Rodø			Nat til 1ste December.
i Lovunden,	} de første Dage af Decem-	} {	Nat til 5te December.
Aasvær,			8de December.
Skibaadsvær			6te December.

Imidlertid slog Fisket i sidste Vinter senere til end i de tidligere Vintre, forsaavidt som den største Fangst i sidste Vinter i Almindelighed faldt senere i Fisket end i de tidligere Vintre. Silden stod imidlertid hele Fisketiden i Masser udenfor Værene. Den kom i Vinter ikke saa hyppig ind paa Fiskepladsene som i de tidligere Vintre. Grunden hertil er vel endnu de fleste ubekjendt; det antages dog, at Veirforholdene herpaa har havt Indflydelse, og det antages i Almindelighed, at der med Hensyn herpaa ikke egentlig kan siges at have været nogen Uregelmæssighed i dens Forekomst. Udbyttet af Fangsten var ivinter vistnok mindre end i de tvende foregaaende Vintre; Silden var dog ivinter i samme Masse som tidligere tilstede, og for de Værs Vedkommende, hvor Udbyttet ivinter blev væsentlig mindre end

tidligere, var den tilfældige Mellemkomst af Helligdage, i hvilke Fisket var forbuden, den hindrende Omstændighed for et bedre Udbytte. Saavel i Lovunden som i Aasvær og Skibaadsvær stod Silden i store, rige Masser inde i Værene Juledagene, men Lovens Forbud mod Helligdagsfiske hindrede Fangst. Jeg skal her til Sammenligning anføre Udbyttet af Fisket i de forskjellige Vær i de 3 sidste Vintre.

I Værene fiskedes Vinteren	1868—69	1869—70	1870—71
Vesteraalen	50,100 Tdr.	13,800 Tdr.	36,000 Tdr.
Fleinvær og Fugløvær	30,000 —	40,000 —	53,300 —
Melø	4,300 —	2,170 —	3,500 —
Rødø	3,000 —	3,000 —	7,280 —
Lovunden	50,000 —	45,000 —	32,000 —
Aasvær	100,000 —	70,000 —	18,000 —
Skibaadsvær med underliggende Vær	34,000 —	39,000 —	26,000 —
Helligvær	-	-	2,000 —
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	271,400 Tdr.	212,970 Tdr.	178,080 Tdr.

Denne Opgave vil formentlig vise, at med Undtagelse af Værene paa Helgeland — hvor iøvrigt, som nævnt, rigt Fiske kunde have været gjort, om Juledagene ikke havde hindret Fiske — Fiskets Udbytte ivinter — om man iøvrigt endnu, da Fisket i det Hele er nyt, kan lægge saadan Maalestok paa samme — har været et Middelsaarsudbytte og forsaavidt ogsaa bevaret sin Regelmæssighed. Kommer hertil, at Silden ivinter i det Hele viste sig at være af samme Beskaffenhed som tidligere, mener jeg mig berettiget til at udtale, at Storsildfisket i Vinter i det Hele havde den samme Regelmæssighed baade med Hensyn til Tid, Sted, Mængde og Natur som i tidligere Vintre, og at der saaledes fra Storsildens Forekomst i afvigte Vinter er al Grund til at haabe, at Fisket i kommende Vinter vil slaa til som tidligere.

Udrustningerne til Fisket i afvigte Vinter var fra Fiskernes Side omtrent som i de foregaaende. Fra Kjøbernes Side var den derimod større. Dels var flere nye Salterier opførte i Værene, dels vare ivinter flere Fartøier end tidligere udrustede for Sildekjøb. Disse sidste Udrustninger vare gjorte i en saa stor Maalestok, at ligesom flere Salterier paa Grund af det mindre Fiskeudbytte bleve ubenyttede, saaledes henlaa en større Del Fartøier i Værene under Fisketiden uden at kunne gjøre Indkjøb og maatte tilsidst uden mindste Last forlade samme. Følgen heraf var for Kjøbespekulanternes Vedkommende i en stor Flerhed af Tilfælde betydelige Tab. For Fiskerne blev vistnok Fangsten mindre, men de høie Priser, hvortil Silden under hele Fisket kjøbtes, gav ikkedestomindre et vistnok ujevnt fordelt, men dog væsentlig høiere Udbytte end i de foregaaende Vintre.

Efter Middelsprisen under Fisket i Vinteren 1869—70 og under Fisket i 1870—71 var den samlede Værdi af Udbyttet den første Vinter 173,550 Spd., den sidste Vinter 328,820 Spd.

Som antydet var der til afvigte Vinters Fiske opført flere nye Salterier. For Fiskets Skyld var ogsaa nye Logishuse opførte. Efter vedkommende Opsynsbetjentes Indberetninger skal jeg her meddele en Opgave over de Bygninger, der nu for Storsildfiskets Skyld findes opførte i de forskjellige Vær:

I Andøværerne 3 Salterier til Værdi 1,350 Spd. og 16 Logisbygninger til Værdi 920 Spd.	
- Langenæsværene 11 ——— 6,150 —	samt Logishuse og Rorboder, hvis Tal og Værdi ikke opgivet.
- Fleinvær mangler Opgave.	
- Fugløvær 12 Salterier til Værdi 6,800 —	24 Rorboder.
- Meløvær 1 ——— 70 —	og 7 Logishuse til Værdi 200 Spd.
- Rødøvær 9 ——— 1,570 —	- 2 ——— 200 —
- Lovunden 57 ——— 10,000 —	- 7 ——— 550 —
- Aasvær 64 ——— 26,870 —	- 17 ——— 4,020 —
- Skibaadsvær 100 ——— -	- 31 ——— med en samlet Værdi 28,600 Spd.

Redskabstabet under dette Fiske har i det Hele været mindre betydeligt. I de Helgelandske Vær var det dog større.

Af Ulykker paa Søen er meldt 1 Baadforlis ved Langenæs, 3 i Lovunden og 2 i Aasvær. Mandskaberne bjergedes. Under Fisket bortkom paa Søen 2 Mand.

Politiopsynet i Fiskeværene førtes i det Væsentlige overensstemmende med den af mig i min Forestilling af 24de September f. A. antydede Plan — — — — —

(Da det følgende af Amtmandens Beretning indeholder specielle Oplysninger om Indretningen af Politiopsyn samt om Retspleien og andre Forholde vedkommende Storsildfisket, og da disse Oplysninger ere trykte i Storth. Forh. for 1871, hidsættes her kun et kort Uddrag af samme):

Forholdene ved Aasvær og Lovunden antages at nødvendiggjøre et ekstraordinært Opsyn ved disse Vær, hvor de største Udrustninger finder Sted og hvor Tilstrømningen er størst. I de sidste Aar søger der herhid, saavelsom til de aarlige Markeder i Nordland, en stedse talrigere Skare af alskens Lykkeriddere — stærkt opblandet af Lommetyve, Kortspillere og Bedragere af alle Slags, og alene et skarpt aarvaagent Politi hindrer flere Udskeielser end dem, man hidtil har maattet beklage; navnlig er det af Vigtighed, at saadant Udskud strax i den første Tid holdes i Tømme, saa at man sikrer sig mod, at dets Antal voxer.

Ordenstilstanden har forøvrigt i afvigte Vinter i det Hele været tilfredsstillende. Omkostningerne ved Opsynet har udgjort ca. 1,850 Spd. eller 300 Spd mere end ifjor, som Følge af de forøgede Omkostninger ved Aasvær og det ny anordnede Opsyn i Fugløvær.

For Overtrædelse af Fiskerilovgivningens dikteredes 65 Mulkter, hvoraf 41 ved Langenæsfisket og 13 ved Fugløværisket; heraf vedtoges i Mindelighed 49 Mulkter.

I Fiskeværet Lovunden har under afvigte Fiske Sognepresten i Lurø og i Fiskeværet Aasvær Sognepresten i Næsne været tilstede for at betjene den fiskende Almue med Guds Ord. Ogsaa denne Forføining viste sig heldbringende og vandt almindelig Anerkjendelse.

Sundhedstilstanden i Fiskeværene var i det Hele tilfredsstillende. Udenfor de Helgelandske Vær besørgedes Lægetilsynet af vedkommende Distriktslæger. For Lovunden, Aasvær og Skibaadsvær besørgedes det af en særskilt antagen Fiskerilæge Korpslæge Koren, der havde Station i Aasvær, hvor der for Medicinalfondets Regning var opført et nyt hensigtsmæssigt Sygehus. Ved Lægetilsynet for Lovunden bistodes han derhos af Distriktslægen i Lurø.

Postaabnerier vare for Fiskets Skyld i Vinter, som tidligere, indrettede i Fleinvær, Lovunden, Aasvær og Skibaadsvær. Ligesom de viste sig nyttige og nødvendige, saaledes viste det sig, at lignende Forføininger med væsentlig Nytte ogsaa vil kunne træffes paa et Par af de øvrige Fiskevær. Herom vil jeg henvende mig til Postdepartementet. Dampskibet Helgeland havde fast Rute paa Værene Lovunden, Aasvær og Skibaadsvær med Fart mellem disse indbyrdes og til og fra Indlandet to Gange ugentlig. Dampskibet „Salten“ vedligeholdt iligemaade 2 Gange ugentlig regelmæssig Fart mellem Bodø, Fugløvær og Fleinvær, hvilket sidste Vær i 4 Uger af Fisketiden ogsaa anløbtes af de større postførende Dampskibe. Samtlige disse Vær, ligesom ogsaa Værene ved Langenæs søgtes derhos jevnlig af flere andre saavel fragt- som passagerførende Dampskibe.

12. Beretninger om Tromsø Amts Fiskerier i Aaret 1870.

(Afgiven af Amtmanden).

A. Om Torskøfiskerierne

bemærker Amtmanden i Forbindelse med Beretningen om Høstens Udfald, at Lofotfisket i Gjennemsnit gav et taalelig godt og Finmarksfisket et ualmindelig rigt Udbytte.

B. Sildefiskerierne.

Det i 1869 stedfundne gode Storsildfiske i Senjen, under hvilket der efter min Indberetning til det Kongelige Departement af 28de December 1869 opfiskedes omtrent 65,000 Tønder, havde bevirket, at der i 1870 var truffet kost-

bare Forføininger til at modtage Silden ved Opbyggelse af flere Salterier, Anskaffelse af Tønder, Nøter og Garn, samt at der i Trondenæs og Sands Sogne i Begyndelsen af November f. A. havde samlet sig over 800 Baade med omkring 230 Nøter og ca. 330 Fartøier, alt med en Besætning af henved 5000 Mand, men Forhaabningerne om et godt Fiske ogsaa i 1870 sloge desværre aldeles feil, idet der blot opfiskedes noget over 15,000 Tønder. (I 1869 saltedes 65,000 Tønder, hvorhos der i Husholdningerne forbrugtes en betydelig Mængde i fersk Tilstand).

Aarsagen til at Fisket saaledet mislykkedes var formentlig ikke den, at der ikke fandtes Sild under Land, men maa derimod søges dels i det mindre heldige Veir dels og fornemmelig i den Omstændighed, at Silden holdt sig saa vidt langt fra Landet, at den med de nu sædvanlige Baade og Fangstredskaber ikke kunde naaes. Lige fra Slutningen af Oktober gennem hele November og i en Del af December stod der ikke alene, som af Lensmanden indberettet, Sild i Andfjorden udenfor Øerne i Sands Sogn, men efter hvad Fiskere og Fartøiførere have berettet, saaes der samtidig ogsaa længere nordover udenfor Senjenøen, ved Indløbet til Malangen og udenfor Kvalø stort Brug af Fugl og Hval udenfor det yderste Land. Denne Strækning af Kysten er mindst 10 Mile lang, og Havet udenfor den maa efter det anførte antages ved den nævnte Tid at have været i større eller mindre Grad paa de forskellige Steder opfyldt af Sildestimer. At der overhovedet fiskedes noget, var formentlig blot bevirket derved, at enkelte Straaler af Sild søgte ind under Land fra den udenforstaaende Masse. Med de aabne Baade, som endnu udelukkende bruges ved Sildefisket, kunne Fiskerne ikke i November og December Maaneder søge Silden ude paa Havet, og om de kunde det, ere dog Stængnøterne uanvendelige paa de Steder, hvor de ikke kunne støttes til Land eller ialfald til Øer eller Skjær. Der paaertrænger sig her den Tanke, som man nu ogsaa har seet udtalt med Hensyn til Vaarsildefisket, om det ikke skulde være muligt at søge Silden med saadaune Fartøier og Rødskeer, at Fisket kunde foregaa ogsaa et Stykke ude i Havet. Hvad der afholder Privatnænd fra at gjøre Forsøg i denne Retning er naturligvis Frygten for store Omkostninger, forbundne ialfald i Begyndelsen, indtil Erfaring vindes, med ringe Udbytte.

Omtrent samtidig med Storsildens Forekomst udenfor Kysten søgte endel Fedsild ind i Fjordene. Denne Slags Sild fiskedes saaledes i November og December f. A. i Sørreisen i Tranø Prestegjeld, i Salangen og nærliggende Fjorde i Ibestads Prestegjeld og i Nordreisen i Skjærø Prestegjeld.

Paa samtlige disse Steder indfandt sig en Del fremmed Almue og i de to førstnævnte Distrikter ogsaa nogle Kjøbefartøier. Fangsten af Fedsild er anslaaet for Tranø Prestegjeld til 2,000 og for Ibestad til 5,500 Tønder. Over Udbyttet i Nordreisen har jeg ingen Opgave.

Følgende Tillægsoplysninger om Storfildefisket hidsættes efter Indberetningen fra Lensmanden i Trondenæs:

Af det samlede opfiskede Kvantum virkedes henimod 14,000 Tdr. til Handelsvare, medens Resten anvendtes til Agnsild. Prisen paa fersk Sild varierede fra 1 Spd. til 1 Spd. 84 β pr. Maaltønde og for saltet Sild blev givet 3 à 3½ Spd. Af Salterier er i forløbne Aar opført:

i Grøtavær	2	beregnet til	7,000	Tønder tilsammen.
i Baarnø	2	— — —	4,600	— — —
i Helø	2	— — —	2,000	— — —
i Lervaag	2	— — —	2,000	— — —

Ialt 8 beregnet til 15,600 Tønder tilsammen.

13. Beretninger om Finmarkens Amts Fiskerier i Aaret 1870

(afgivet af Amtmanden).

A. Vaar- og Vinterfisket.

Angaaende Vaar- og Vinterfisket i Finmarkens Amt i 1870 har Amtmanden til Indre-Departementet afgivet følgende Indberetning.

Allerede i de første Dage af Februar mærkede man Loddens Nærhed i Vestfinmarken, da man den 7de, 8de og 15de ved Ingø traf Fisk hvori fandtes nylig slugt Lodde. Imidlertid var det dog, — hvad der i en længere Række af Aar har været Tilfældet — ved Vardø, at Lodden ogsaa iaar først stødte under Land og derfra udbredte sig baade mod Vest og indad mod Varangerfjorden. Den 15de Februar iagttog man nemlig en Mængde Hval og Fugl, som forfulgte Lodden rundt om Vardøen, og samme Dag fiskedes med Garn endel Torsk, der fandtes fuld af fersk saavel Hansom Hunlodde. Der hengik imidlertid en Maanedes Tid, førend nogen større Fiskemængde indfandt sig, og først fra 15de Marts kan Fisket ansees begyndt. Ved denne Tid havde Lodden udbredt sig under Fastlandet til Kramvik østenfor og til Persfjorden vestenfor Vardø. Den 28de stødte Lodden til ved Berlevaag, omtrent samtidig ved Nordkyn og de paa begge Sider af denne Pynt beliggende Vær, den 31te til Kjelvik og Honningsvaagene, den 1ste April til Gjæsvær, Hjelmesø og Ingø og den paafølgende Uge til Maasø, Havøsund og Fjorden i Maasø Herred. Længere Vest naaede Fisket ikke. I Varangerfjorden viste Lodden sig i Begyndelsen af Marts, men uden at være ledsaget af Fiskestimer. Den stod under Land til omkring 20de Mai, fra hvilken Tid den forlod de sædvanlige Pladse og stødte senere kun hist og her til for en kort Tid, indtil den omkring 20de Juni overalt drog fra Land. Da her intet Fiske foregik i Begyndelsen af April og ikke synderligt førend i Begyndelsen af Mai, reiste en større Del af Almuen, især fra Nordvaranger og Vadse udover til Fiskeværerne i Vardø Fogderi, hvorfra de dog efter omtrent 4 Ugers Forløb vendte tilbage for at deltage i Varangerfisket. Dette slog især godt til i Ugen mellem 14de og 20de Mai, men senere faldt det ujevnt, væsentlig af Mangel paa Agn, medens det i Juni meget hindredes af stormende Veir. Udenfor Varangerfjorden holdt Lodden sig overalt noget stadigt under Kysten indtil den sidste Uge af Mai, da Fisket ophørte mere af Mangel paa Agn end af Mangel af Fisk. Da bedste Søveir med rigest Fangst havdes i Ugen 10de til 16de April ved Ingø, da der fiskedes paa 6 Mands Baad om Dag indtil 1,200 Torsk, i Ugen 17de til 23de April for Havningberg og Berlevaag, 29de April for Baadsfjord, 24de til 30te April for Syltefjord, Sværholt, Akkerfjord, Sortevik og Havøsund, 1ste til 7de Mai for Kramvik, Ganevik, Mehavn, Sandfjord, Kjøllefjord, Kjelvik og Honningsvaagene samt Gjæsvær, 8de til 14de Mai for Skytningsberg og 15de til 21de Mai fra Vardø, hvor høieste daglige Fangst var den samme som tidligere ved Ingø.

Veiret var — paa den første Uge af April nær — usædvanligt gunstigt for Bedriften, men den fremmede Almue kom, som Følge af det rige Lofotfiske, senere frem end sædvanligt. Ved Forlis af 2de Baade udenfor Syltefjord den 5te April og ved Vardø den 3die Mai omkom 3 Mand. 3 Ishavsfarere bleve Vrag i Vardø nordre Vaag den 20de April, 2 Jagter gjorde Havari i Magerøundet den 10de Mai, 3 Baade kantrede eller fyldtes ved Ankomsten til Mehavn under en Storm den 12te April, og 1 Baad kuldseilede ved Kiberg den 21de April, men samtlige uden at noget Menneskeliv gik tabt. Sundhedstilstanden var overalt i Distriktet ualmindelig god.

Til den russiske Kyst, hvor Fisket var mindre godt end ved den norske, var iaar saagodtsom ingen Søgning af norske Fiskere.

I Driftsmaaden sporedes ingen væsentlig Forandring. Ogsaa iaar forsøgte enkelte i Begyndelsen af Fisket ved Vardø at bruge Garn, men uden Held, da Redskabet beskadigedes af Haakjerring. Linebruget, som er det, der giver mest Anledning til Tvist og Eiendomsindgreb paa Søen, synes at tiltage. Fiskeri fra Dæksfartøi dreves, saavidt oplyst, kun af 27 Mand. De tilsvarende Tal var i 1867 338, i 1868 116, i 1869 som iaar nogle og tyve. Det tør heraf vel slutes, at Erfaringen ikke har godtgjort Hensigtsmæssigheden af denne Fangstmaade under Loddefisket.

Politiopsyn under Fisket var ordnet paa samme Maade som de to foregaaende Aar, Arrestrum vare leiede i Gamvik, Berlevaag og Kiberg. Fra sidstnævnte Sted hørtes Klage over de russiske og fra Kramvik over de finlandske Fiskere, hvilke sidste, efter hvad der er oplyst, have gjort sig skyldige i Overgreb mod Fiskere af lappisk Nationalitet. I Vardø og paa flere Steder i Vestfinmarken hørte Tyverier af Liner paa Søen saagodtsom til Dagens Orden, og var det mest Fiskere fra Lyngen, der sigtedes som Gjærningsmænd, medens det kun i enkelte Tilfælde har lykkedes at faa

Angjældende overført og straffet. Dampkanonbaaden Lougens Nærværelse har selvfølgelig havt sin Nytte, skjønt dens egentlige Bestemmelse som Øvelsesfartøi medfører, at den ikke kan antage sig Fiskeopsynet i nogen Detail, for ikke at tale om, at dens Fart er indskrænket til Varangerfjorden. Under den stigende Konflux til Fiskeriet og med de Erfaringer, som haves fra dette Aars Fiske, bliver det nødvendigt at forstærke Opsynet, hvorom jeg agter at indkomme med Forslag.

Priserne paa første Haand have dreiet sig imellem 2 Spd. 96 β og 6 Spd. eller paa enkelte Fiskevær 6 Spd. 48 β for stort Hundrede Fisk og fra 4 Spd. 60 β til 7 Spd. 72 β for Tønden af Lever. Fiskens Størrelse og Leverholdighed var som sædvanligt under Loddefisket høist forskjellig. I Begyndelsen af Fisket gik der i Vestfinmarken indtil 600 Torsk paa en Tønde Lever, hvilket Tal siden gik ned under 300. Paa Varangerfjordens Nordside holdt den sig ved 400, paa Sydsiden omkring 300. Den største og fedeste Fisk fangedes i Vardø og Tanens Fogderiers Fiskevær, hvor der i Begyndelsen af Fisket i Gamvik kun behøvedes 200 Torsk for at fylde en Tønde med Lever, medens Tallet ikke i noget af disse Fogderiers Vær østenfor Nordkyn kom til at overstige 300. Alt beregnet efter store Hundreder.

En almindelig Tælling af Fiskere og Fartøier fandt Sted den 7de Mai, paa hvilken Dag det tør antages at Alle vare ankomne og Ingen, paa et Par Fartøier nær, endnu afreiste fra Fiskedistriktet. Opgaver, som vise de udkomne Tal, giver jeg mig den Ære at vedlægge.

Under dette Aars Vinter- og Vaarfiske skal der efter de fra Fogderne indkomne Opgaver være opfisket efternævnte Mængder af Torsk, beregnet i store Hundreder:

I Varanger Fogderi:		
Sydvaranger	440,000	
Nordvaranger.	540,000	
Vadsø By	212,000	
		1,192,000
I Vardø Fogderi:		
Vardø Herred	2,441,000	
Vardø By.	2,630,000	
		5,071,000
I Tanens Fogderi:		
Næsseby Herred.	200,000	
Berlevaag og øvrige Vær østenfor Tanahornet . .	1,205,000	
Tanens Herreds øvrige Vær.	1,112,000	
Kjøllefjord, Mehavn, Sandfjord, Skytningberg og Sværholt.	275,000	
		2,792,000
I Hammerfest Fogderi:		
Kjelviks Herred.	700,000	
Maasø	1,315,000	
		2,015,000
og under Vinterfisket i de Herreder, som ikke berørtes af Loddefisket:		
I Altens Herred.	50,000	
- Talviks Herred	303,000	
- Loppen og Øksfjords Herred.	155,000	
		508,000
- Hasviks Herred	295,000	
- Hammerfest og Kvalsunds Herreder	300,000	
		595,000
		Tilsammen 12,173,000

Af dette Parti skal være udbragt:

155,000	Torsk efter en Gjennemsnitspris af $3\frac{1}{2}$ Spd. pr. Hundrede til	5,425	Spd.
300,000	----- 4 -----	12,000	—
700,000	----- $4\frac{1}{4}$ -----	29,750	—
8,898,000	----- $4\frac{1}{2}$ -----	378,165	—
1,192,000	Torsk, tørret af Fiskeren selv af 5 -----	59,600	—
38,550	Voger ligeledes af Fiskerne tørret Fisk à $1\frac{1}{2}$ -----	46,260	—
950	Tønder Lever efter en Gjennemsnitspris af 5 Spd. til . .	4,750	Spd.
1,800	----- $5\frac{1}{3}$ -----	9,600	—
13,140	----- $5\frac{1}{2}$ -----	72,270	—
3,600	----- 6 -----	21,600	—
18,490	----- $6\frac{1}{4}$ -----	115,565	—
		<u>223,785</u>	—
450	Tønder Rogn à 7 Spd.	3,150	—

Tilsammen 758,135 Spd.

eller med rundt Tal 760,000 Spd., imod 412,000 i 1869, 462,000 i 1868 og 642,000 i 1867. Da den opfiskede Mængde i de to sidstnævnte Aar var større end iaar, hidrører selvfølgelig dette Aars gunstige Resultat for den fiskende Almue fra de høje Priser, som betales for Raaprodukterne.

Ifølge Tællingen deltog i Loddefisket . . . . . 11,800 Mand.

Vinterfisket dreves:

i Alten og Talviks Herreder af	450	Mand
i Loppen-Øksfjords Herred af	230	—
i Hasviks Herred af	920	—
i Hammerfest og Kvalsunds Herreder	400	—

2,000 —

Tilsammen 13,800 Mand.

Har dette Tal og ovenstaaende Beregning sin Rigtighed, skulde hver Mand have tjent i Gjennemsnit 54 Spd., imod 35 Spd. i 1868 og 46 Spd. i 1867. I 1869 kunde Gjennemsnitsudbyttet som Følge af mislykket Tælling, ikke beregnes. Den gjennemsnitlige Mandslot opgives at have udgjort af Fisket i Loppen-Øksfjords Herred 31 Spd., i Altens og Talviks Herreder $41\frac{1}{2}$ Spd., i Hammerfest Fogderi 34 à 35 Spd., i Vardø Fogderi 90 Spd., i Sydvaranger 52 Spd., i Nordvaranger 41 Spd. og i Vadsø 48 Spd. Høieste Mandslot skal være fisket paa Ingø og i Vardø med henholdsvis 150 og 200 Spd.

Af det opfiskede Parti er efter Opgaverne hængt til Rundfisk:

i Loppen-Øksfjord	155,000
- Alten og Talvik	353,000
- Hasvik	295,000
- Hammerfest og Kvalsund	300,000
- Maasø.	527,000
- Kjølvik og Kistrand	160,000
- Lebesby	195,000
- Tanen.	633,000
- Vardø By og Herred	2,828,000
- Nordvaranger og Vadsø.	677,000
- Sydvaranger.	400,000

Tilsammen 6,523,000

Til Rotskjær er virket omkring 160,000 og saltet til Klipfisk 5,490,000.

O p g a v e

over de ved Loddefisket i Finmarken den 7de Mai 1870 forsamlede Fiskere og Baade, deres Hjemsteder og Fordeling ved de forskjellige Redskaber.

Hjemsted.	Mand.	Baade.	Liner.		Dybsagn.	
			Mand.	Baade.	Mand.	Baade.
Throndhjem.	50	17	15	4	35	13
Tromsø	160	47	94	29	66	18
Hammerfest.	46	16	31	10	15	6
Vardø.	351	108	29	8	322	100
Vadsø.	535	209 ¹⁾	492	287	43	12
Throndhjems Stifts Landdistrikt.	99	28	20	8	79	20
Bindalen.	77	17	12	3	65	14
Brønø.	382	79	38	9	344	70
Væge.	9	2	5	1	4	1
Tjøte.	146	32	140	31	6	1
Alstadhaug.	166	39	55	15	111	24
Herø.	32	7	5	1	27	6
Vefsen.	100	21	3	1	97	20
Næsne.	103	23	8	2	95	21
Hemnæs.	12	3	-	-	12	3
Lurø.	5	1	-	-	5	1
Rødø.	235	62	166	42	69	20
Gilleskaal.	16	5	11	4	5	1
Beieren.	6	2	6	2	-	-
Skjerstad.	140	31	135	30	5	1
Saltdalen.	28	7	8	2	20	5
Bodø.	35	10	3	1	32	9
Folden.	33	9	29	8	4	1
Stegen.	54	13	26	7	28	6
Hammerø.	10	3	2	1	8	2
Ofoten.	321	73	27	9	294	64
Lødingen.	90	23	65	17	25	6
Vaagen og Gimsø.	61	16	19	6	42	10
Borge.	8	2	-	-	8	2
Buksnæs.	26	8	21	7	5	1
Flakstad.	4	1	4	1	-	-
Værø.	31	7	4	1	27	6
Hadsel.	28	7	16	4	12	3
Øksnæs.	51	11	34	7	17	4
Bø.	6	1	-	-	6	1
Lateris	3,456	940	1,523	558	1,933	472

¹⁾ Disse Baade vare for en Del bemandede med de nedenfor nævnte Udlændinge.

Hjemsted.	Mand.	Baade.	Liner.		Dybsagn.	
			Mand.	Baade.	Mand.	Baade.
Transport	3,456	1,030	1,523	558	1,933	472
Dverberg.	27	5	27	5	-	-
Sortland	61	11	61	11	-	-
Kvædfjord	249	53	-	-	249	53
Trondenæs og Sand	231	52	70	16	161	36
Berg og Thorsken	27	10	18	7	9	3
Tranø og Dyrø	461	109	206	49	255	60
Maalselven og Bardo	27	18	11	13	16	5
Ibestad	583	131	288	67	295	64
Lenvik	304	68	116	26	188	42
Balsfjord og Malangen	486	119	219	50	267	69
Tromsøundet	208	53	120	30	88	23
Karlø	218	52	149	36	69	16
Lyngen og Sørfjorden	730	180	688	169	42	11
Skjærvø	744	182	672	167	72	15
Loppen	39	12	38	11	1	1
Hasvik	103	39	81	29	22	10
Alten	86	25	80	23	6	2
Talvik	153	43	153	43	-	-
Hammerfest Landsogn	120	45	114	42	6	3
Kvalsund.	100	32	100	32	-	-
Maalsø	226	78	222	76	4	2
Kjelvik	79	28	77	27	2	1
Kistrand	259	67	259	67	-	-
Lebesby	157	57	151	55	6	2
Tanen.	263	96 ¹⁾	206	78	57	18
Næsseby	312	116	312	116	-	-
Sydvaranger	486	215 ¹⁾	483	214	3	1
Nordvaranger	464	213 ¹⁾	454	210	10	3
Vardø Landsogn	222	92 ¹⁾	77	32	145	60
Sverige	17	4	14	3	3	1
Finland	692	6	669	-	23	6
Rusland	151	31 ²⁾	149	31	2	-
Summa	11,741	3,272	7,807	2,293	3,934	979
1868	10,858	2,891	8,427	2,318	2,431	573
1867	11,053	2,806	6,209	1,762	5,844	1,044

¹⁾ Disse Baade vare for en Del bemandede med de nedenfor nævnte Udlændinge.

²⁾ 24 russiske Baade, som fiskede ved Kiberg i Henhold til Lov 13de September 1830 § 40, og 7 Baade tilhørende russiske Lapper, som bo ved Boris Glebs Kapel.

³⁾ De for 1869 opgivne Tal egne sig ikke til Sammenligning, idet Tællingen dengang mislykkedes.

Sammendrag af foranstaaende Opgaver.

Hjemsted.	Mand.	Baade.	Liner.		Dybsagn.	
			Mand.	Baade.	Mand.	Baade.
Kjøbst. Throndhjem og Tromsø	210	64	109	33	101	31
— Hammerfest, Vardø og Vadsø . . .	932	423	552	305	380	118
Throndhjems Stifts Landdistrikt.	99	28	20	8	79	20
Nordlands Amts —	2,303	531	930	228	1,373	303
Tromsø Amts —	4,268	1,027	2,557	630	1,711	397
Finmarkens Amts —	3,069	1,158	2,807	1,055	262	103
Sverige, Finland og Rusland	860	41	832	34	28	7
Summa	11,741	3,272	7,807	2,293	3,934	979
Af dette Antal fiskede:						
I Varanger Fogderi	1,708	572	1,708	572	-	-
I Vardø —	3,856	1,064	1,740	502	2,116	562
I Tanens —	2,881	752	1,404	418	1,477	334
I Hammerfest —	3,296	884	2,955	801	341	83
Summa	11,741	3,272	7,807	2,293	3,934	979

Fortegnelse

over Kjøbefartøier, forsamlede i Hammerfest, Tanens og Vardø Fogderiers Fiskevær den 7de Mai 1870, deres Hjemsteder, Drægtighed og Besætning.

Hjemsted.	Skonnert eller Galeas.	Slup.	Jagt.	Jægt eller Jægtgaleas.	Skøite.	Samlet Antal	Samlet Drægtighed fra hvert Sted. Com.-L.	Samlet Besætning Skipperne iberegne.
Stavanger	-	1	7	-	-	8	160½	39
Skudesnæs	-	-	1	-	-	1	27	6
Haugesund	-	-	11	-	7	18	292½	78
Bergen	3	3	47	-	2	55	1,103	270
Aalesund	-	1	6	-	2	9	131½	39
Molde	-	2	3	-	1	6	102½	27
Christianssund	3	-	13	6	2	24	457	125
Throndhjem	1	4	10	19	-	34	683	179
Tromsø	1	-	2	3	1	7	98½	31
Hammerfest.	-	-	7	4	-	11	169	50
Indherred	-	-	-	7	-	7	130	39
Namdalen	-	1	1	3	-	5	99	27
Helgeland	2	-	21	4	3	30	510½	122
Salten	1	2	17	2	3	25	562	133
Lofoten og Vesteraalen	-	-	3	1	-	4	102	20
Senjen og Tromsø	1	-	12	3	5	21	311½	97
Summa	12	14	161	52	26	265	4,939½	1,282

B. Sommer- og Høstfiskerierne.

Efter et Sammendrag af de af Lensmændene afgivne og af Fogderne reviderede Opgaver er der i Sommeren og Høsten 1870 inden dette Amt opfisket:

- a. Torsk, Sei, Kveite m. v. solgt i raa eller saltet Stand til Russerne for 12,019 Matter Rugmel og 30 Sække Havregryn, hvis Pris paa den Tid Omsætningen foregik, er anslaaet saaledes:

I Varanger Fogderi, samt Kjelviks, Kistrands og Loppen-Øksfjords Herreder		
3,490 Matter à 6½ Spd.	22,685 Spd.	
- Vardø By og Fogderi, Næsseby, Maasø, Hammerfest, Kvalsunds, Hasviks, Talviks og Altens Herreder 9,159 Matter à 6 Spd.	54,954	—
- Tanens Herred 270 Matter à 5½ Spd.	1,485	—
30 Sække Havregryn à 5 Spd.	150	—
		<u>79,274 Spd.</u>

b. 2,430 Voger Rotskjær à 1 Spd. . . . . 2,430 —

c. 41,650 Voger tørret Sei af alle Sorter, til Priser af 48 β til 72 β pr. Vog, udbragt til . 16,470 —

- d. Opfisket senhøstes i Vardø Fogderi:

100,000 Hyser til 1 Spd. à 6 Ort pr. stort Hundrede	1,160 Spd.	
7,700 Torsk til 3 à 3½ Spd. ———	260	—
		<u>1,420 —</u>

- e. 10,173 Tønder Lever, hvoraf angives udbragt:

I Altens og Talviks Herreder 544 Tønder à 4½ Spd.	2,448 Spd.	
- Vardø Landsogn 495 Tønder à 5¾ Spd.	2,673	—
- de øvrige Herreder 9,134 Tønder à 5 Spd.	45,670	—
		<u>50,791 —</u>

Tilsammen 150,385 Spd.

Lensmændene i Sydvaranger og Lebesby have ikke seet sig istand til at meddele Talopgaver over Udbyttet af det i disse Herreder foregaaede ubetydelige Fiske. Med Tillæg heraf antager jeg, at foranstaaende Sum kan afrundes til . . . . . 152,000 Spd.

hvoraf som sædvanligt de ⅔ Parter falde paa Sommerfisket i Hammerfest Fogderi.

Det tilsvarende Tal var i 1869	155,000	—
i 1868	118,000	—
i 1867	105,000	—

Fisket er drevet: inden Altens Fogderi af omkring	360 Mand	
— Hammerfest do. —	4,990	—
— Tanens do. —	400	—
— Vardø do. —	640	—
— Varangers do. —	1,300	—

Tilsammen 7,690 Mand.

De tilsvarende Tal vare i 1869	6,680	—
i 1868	6,524	—
i 1867	4,790	—

Dersom ovenstaaende Tal ere rigtige, har hver Mands Lot i 1870 havt en gennemsnitlig Pengeværdi af henved 20 Spd. imod 23 Spd. i 1869, 18 à 19 Spd. i 1868 og 22 Spd. i 1867. Hertil kommer, hvad Fisket har afkastet til Fiskernes Underholdning i den Tid af 2 à 3 Maaneder, hvori Fisket er drevet. Gennemsnitslotten har imidlertid været meget forskjellig, og opgives fra Distrikterne saaledes:

I Loppen-Øksfjords Herred	15 Spd.	„ β.
- Alten-Talviks Lensmandsdistrikt	34	— 95 -

C. No. 9.

- Hammerfest-Kvalsund do.	22	—	”	-
- Hasviks Herred	15	—	”	-
- Maasø do.	21	—	21	-
- Kjølvik-Kistrands Lensmandsdistrikt	27	—	30	-
- Tanens Herred	11	—	”	-
- Vardø By af Sommerfisket	24	—	96	-
- do. af Høstfisket	9	—	72	-
- Vardø Landsogn af Sommerfisket	18	—	20	-
- do. af Høstfisket	3	—	40	-
- Vadsø By og Nordvaranger	16	—	60	-
- Næsseby	4	—	60	-

Fisket var ingensteds over og i Varangerfjorden betydeligt under et Middelsaar. Det store Totaludbytte skyldes foruden det store Antal Fiskere ogsaa de hos Russerne opnaaede høie Priser for Raafisk. Ialmindelighed betalte Fiskerne 1 Vog Rugmel med 3 høist 4 Voger Torsk, 1½ Vog Kveite eller 5 à 8 Voger Sei, Alt i raa Stand.

Søgningen til dette Fiske af fremmed Almue har snarere af- end tiltaget. I Driftsmaaden vides ingen Forandring at være foregaaet.

C. Bankfiskeriet efter Haakjærring.

Dette Fiskeries Omfang og Udbytte kan efter et Sammendrag af de indkomne Opgaver ansættes saaledes :

Hvorfra expederede.	Antal Fartøier og Baade.	Fartøiernes Drægtighed i Kommercelæster.	Hvormange Mands Besætning.	Hvormange Tønder Lever hjembragt.	Værdien efter de for Mandskabets Part betalte Pris.
					Spd.
Hammerfest By	21	277½	128	3464¼	20996
Vardø By	8	51	40	598	3588
	20*)	-	80	267½	1605
Vadsø By	4	42	20	485½	2913
Loppen-Øksfjords Herred	3*)	-	15	15	75
Altens do.	1	11½	6	255½	1533
Maasø do.	1	6	5	71	426
Kistrand do.	1	11	5	168¼	1009½
Lebesby do.	5*)	-	20	31	164
Tanens do.	16*)	-	66	170	935
Vardø do.	4*)	-	16	40	240
Fartøier	36	399	204	5043	30465½
Baade	48	-	197	523½	3019
De tilsvarende Tal vare	84	399	401	5566½	33484½
i 1868	112	858	613	7768	46474
i 1869	117	680	558	7277	43879

*) Aabne Baade.

Baadenes Udbytte giver i Gjennemsnit paa hver Mands Part noget over 15 Spd., Fartøiernes 41 Spd. foruden Kost ombord, hvorefter Rederierne erholde en Brutto af 51 Spd. pr. Kommercelæst, imod 41½ Spd. i 1868 og 69½ Spd. i 1869.

D. Fangsten af Hvalros og Sæl m. v. under Novaja Semlja og Spitsbergen

er i 1870 alene drevet fra Hammerfest og Alten. Et Forsøg fra Vadso med Dampskib under Novaja Semlja blev uden Resultat, da Skibet forliste.

Expeditionernes Omfang og Udbytte er følgende:

Hvorfra expederede.	Antal Fartøier.	Drægtighed i Kommercelæster.	Hvormange Mands Besætning.	Fangstens Værdi efter den Pris, hvortil Mandskabet er afklareret
Fra Hammerfest . . .	27	447	274	Spd. 24830
- Alten	2	28	21	934
De tilsvarende Tal vare	29	475	295	25764
i 1868	17	267	170	27007
i 1869	27	407	268	44778

Foruden de anførte 29 Fartøier udexpederedes i 1870 fra Hammerfest 5 Fartøier af 100 Kommercelæsters Drægtighed med 56 Mands Besætning, hvilke forliste og af hvilke et Fartøi med Besætning sporløst forsvandt.

Hver Mands Part paa de i 1870 hjemkomne Fartøier udgjorde i Gjennemsnit lidt over 29 Spd. foruden Kosten ombord og Rederiernes Bruttopart omtrent 33 Spd. pr. Kommercelæst imod 106 Spd. i 1868 og 73 Spd. i 1869. Denne Bedrift har saaledes i 1870 givet overmaade lidet Udbytte, uagtet Fartøierne sendtes tidligere afsted end sædvanligt. Stormende Veir og slette Isforhold hindrede Fangsten.

Det samlede til Handelsvare virkede Udbytte af Amtets Fiskerier og dets Bedrift i Polaregnene kan ifølge nærværende og tidligere herfra afgivne Indberetninger for Aaret 1870, ansættes til følgende Summer, hvortil Produktet er udbragt paa første Haand:

Vinter og Vaarfisket	758,000 Spd.
Sommer- og Høstfisket	152,000 —
Haakjærringfisket	33,485 —
Fangsten i Polaregnene	25,764 --

Tilsammen 969,249 Spd.

De tilsvarende Tal vare i 1867 878,000 —

    i 1868 653,000 —

    i 1869 656,000 —

Til dette Amts Bedrift paa Havet har jeg i mine aarlige Beretninger hidindtil ikke medregnet S. Foyns Expeditioner paa Hvalfangst i Varangerfjorden. Jeg har troet at burde vente dermed, indtil disse ihærdige fortjenstfulde Forsøg vare kronede med saadant Held, at Bedriftens Fremtid kunde ansees sikret. I 1870 fangede Foyn 36 Hvaler, hvis Bruttoværdi paa det nærmeste tør være tilstrækkelig til at fylde ovenstaaende Totalsum til 1 Million.

14. Oplysninger om Sælhundsexpeditionerne fra det søndenfjeldske Norge i Aaret 1870.

(Meddelt af Skibskaptain J. Melsom og trykt i „Morgenbladet“ No. 92 A, 99 og 118 A for 1871).

I Henhold til mit givne Løfte fremkommer hermed en Opgave over Fangsten for de herfra til Nordishavet ifjor udrustede Skibe.

Liste over de fra det søndenfjeldske Norge i 1870 til Sælfangst i Nordishavet udrustede Skibe.

Skibenes Navne.	Drægtighed.	Førernes Navne.	Hjemsted.	Antal Ungsæl.	Antal Gammelsæl.
„Sir John Franklin“	146	J. C. Hansen . . .	Holmestrand . . .	6800	1920
„Skulda“	136	R. Issaachsen . . .	Drammen	5222	1492
* „Isbjørnen“ . . .	132	C. H. Bruun . . .	Tønsberg	200	4660
„Stærkodder“ . . .	122	H. M. Larsen . . .	Sandefjord	3966	317
„Haabet“	113	N. Knudsen . . .	Tønsberg	216	2600
„Norske Bonde“ . .	112	L. Hansen	do.	5080	1626
„Jan Mayn“	112	A. Bryde	do.	2970	2000
„Ishavet“	104	G. Davidsen . . .	do.	2374	1744
„Professor Hansteen“	102	G. Otto	do.	2000	1330
„Polarstjernen“ . .	100	A. Andersen . . .	do.	1415	2326
„Fremad“	92	G. Jensen	do.	1904	2343
„Norden“	69	Chr. Christensen .	do.	900	337
„Nordlyset“	124	N. Bull	do.	1324	2114
„Ranger“	62	H. Andersen . . .	Christiania	604	331
„Svend Foyn“ . . .	130	C. Castberg . . .	do.	8600	800
„Maria“	127	C. Bryde	Purmerende	3000	1700
* „Bienenkorb“ . .	150	J. Melsom	Bremerhaven . . .	4800	1250
* „Tay“	190	L. Larsen	Peterhead	4000	1500
				55375	30390

NB. De med * betegnede Fartøier ere Skruedampskibe.

Værdien af den fangede Sæl i 1870 kan passende ansættes til 2 Spd. for den unge og 4½ Spd. for den gamle Sæl, hvorved fremkommer 247,505 Spd. Af det indvundne Spæk blev udkøbt 12,400 norske Tønder Tran, der hovedsagelig er solgt i Hamburg til en Gjennemsnitspris af 14¾ Spd. pr. Tønde. Skindene bleve som sædvanlig solgte til England, dels via Christiania, dels direkte, og opnaaede man for unge Skind 3 s 6 d, for middels Skind 5 s og for store Skind 7 s Sterling. Tranen er udbragt til 182,900 Spd. og Skindene til 85,242, tilsammen 268,142 Spd. Naar man fra denne Sum trækker Fragtomkostninger, Kogningsomkostninger etc. tilsammen omtrentlig 7¾ pCt. vil man meget nær faa ud den ovenfor anførte Værdi af Sælen. For at komme til den virkelige Gevinst for Rederierne tillader jeg mig derfor at benytte den af mig — ved mine Femaarsberetninger — tidligere brugte Beregningsmaade:

Aar.	Antal Skibe.	Drægtighed i Kom.-Læster.	Antal Besætning.	Skibenes Værdi.	Udrustnings- og Vedligeholdelsesomkostninger à 48 Spd. pr. Kom.-Læst.	Kapitalforringelse à 3 pCt.	Renter af Kapitalen à 5 pCt.	Antal Sæl.		Sælens Værdi.	1/6 Part til Besætningen.	Gevinst for Rederierne.
								Unge.	Gamle.			
1870	18	2123	Md. 843	Spd. 274400	Spd. 101904	Spd. 8232	Spd. 13720	Stk. 55375	Stk. 30390	Spd. 247505	Spd. 41251	Spd. 82398

Sælfangsten i 1870 er nærmest at sammenligne med det rige Aar i 1867, der er det bedste Aar, Nordmændene har havt i denne Bedrift, nemlig en Fangst til Værdi 247,000 Spd. Den hjembragte Sæls Værdi i 1870 er, som det vil sees, gaaet nogle hundrede Spd. høiere nemlig 247,505 Spd.; men i dette Aar har været anvendt 18 Skibe istedetfor 15 i 1867. Værdien af den hjembragte Sæl i Aarene 1868 og 69 var 184,300 og 183,560 med henholdsvis 15 og 16 Skibe.

Is- og Veirforholdene i 1870 meddelte jeg „Morgenbladet“ i en Korrespondance fra Nordishavet dateret 13de April og undlader derfor en Gjentakelse her.

„Morgenbladet“ har i sit No. 339 for f. A. en Artikel, hvori der omtales, at Interessen og Spekulationsaanden for Sælfangsten er oplivet ved de senere Aars heldige Fangst.

I samme Artikel fremhæves der stærkt Dampkraftens Anvendelse for Ishavsbedriften og paaberaaber „Morgenbladet“ sig Hr. S. Foyns Syn for Sagen, der allerede for længere Tid tilbage anskaffede Dampmaskiner til sine tvende ældre for Sælfangst indrettede Seilskibe.

Folk med nogen Erfaring i Sælbedriften paa Ishavet, der har saa pas Syn for Sagen, at de kan se udover den nærværende Tid, tør vel neppe paastaa, at Dampkraftens Anvendelse der vil være til fremtidigt Gavn for Bedriften, og dette har vistnok heller aldrig Hr. Foyn troet; men naar han desuagtet har lagt sig til Dampskibe, da har han været tvungen dertil for ikke at lade sig „overfløie“ af Englænderne, der allerede for over 15 Aar siden indførte Dampskibe i Farten paa Jan Mayn.

Det kan paa flere Maader bevises, at Dampkraften virker til Skade for Sælbedriften, men jeg skal her, idet jeg forbeholder mig, om fornødiges nærmere at motivere ogsaa dette Punkt, blot indskrænke mig til at paapege, at Dampskibene næsten hvert Aar har det i sin Magt at kunne trænge ind til Sælens Hovedleie saa tidlig, at Ungen neppe er kastet, før Myrderiet paa Moderen begynder, — Ungen er da af ingen Værd, Afkastet (Renten) gaar ganske tilspilde og selve Kapitalen (den gamle Sælbestand) angribes i en utilbørlig Grad. Naar saaledes Aar efter Aar store Masser af den gamle Hunsæl udryddes, uden at den erstattes med et tilsvarende Antal Ungsæl, da vil nok Enhver skjønne, hvad Ender herpaa bliver*).

Man vil maaske spørge, hvorfor Englænderne, der har været vore Læremestere i denne Bedrift, da har indført Dampkraften paa dette Felt. Dette skal jeg tillade mig at besvare: Indtil Aaret 1847 bestod Englændernes Konkurrenter i Sælfangsten i endel danske og tyske Skibe, der vistnok sjelden generede hine Havets Beherskere i deres Bedrift, men nu kom Nordmændene — anførte af Hr. S. Foyn — ogsaa med, og uagtet saa lidet behændige som disse maaske nok kunne være i sin første Optræden (jeg har saaledes ladet mig fortælle, at da Foyn første Gang kom i Fangst, begyndte Folkene at tage Ungsælen, levende som den var, og bære den paa Ryggen ombord i Skibet; senere arbejdede man en Langslæde, for hvilken spændtes fire Mand og hermed skulde nu Sælen kjøres ombord, Alt naturligvis til stor Fornøielse for de praktiske Englændere), saa varede det dog ikke længe, førend de begyndte at gaa sine Læremestere en høi Gang, og efterat Nordmændene nogle Aar senere indførte Brugen af Kugleriflen og begyndte at skyde den gamle Hansæl, hvorved de somoftest — takket være vore gode Skyttere — opnaaede bedre Resultater end selve Engelskmændene, da opstod Tanken hos disse om ved Hjælp af kunstig Kraft at seire over de fattigere Nordmænd, der kun havde de gamle Naturkræfter at raade over, og snart svømmede store Kolosser med mægtige Damprør og smudsige Seil paa Ishavets Vover til almindelig Skræk baade for Seilskibene og Sælen.

Englænderne havde ogsaa en anden Grund end den ovenfor paapegede til at anvende Dampkraft, den nemlig, at deres Fart paa Davisstrædet efter Hval absolut kræver Damp og denne Fart forenes særdeles vel med Bedriften paa Nordishavet, idet nemlig de engelske Skibe efter tilendebragt Sælfangst gaa hjem, losse Ladningen o. s. v. og derpaa fortsætte til Davisstrædet, hvor de da komme tidlig nok til Hvalfangsten, og de have saaledes sine Dampskibe engagerede den største Del af Aaret.

De ovenberørte Grunde, tror jeg det er, som bestemte Euglænderne til at indføre Damp ved Sælfisket; de indsaa vistnok det Skadelige deri for Bedriften, men som de Stærkere vilde de have Løvens Part, saalænge der var noget at tage. Nu have imidlertid baade Tydskerne og Nordmændene gaaet sig trætte i at konkurrere med Seilskibe ligeover-

*) Saavidt man ved yngler Sælen kun ergang om Aaret og da blot en Unge.

for de engelske Dampere, og derfor bygge nu disse Nationer Dampskibe, for at kunne blive ligestillede med Englænderne i denne hidtil saa ulige Kamp.

Englænderne ere heller ikke blinde for, at deres gyldne Tid paa Ishavet sandsynligvis er forbi, idet de ere vel vidende om, at man nu baade i Norge og Tydskland bygger Dampskibe til Sælbedriften. Et Bevis herfor havde Forfatteren ifjor Vinter i en Samtale deroppe med en af de mere fremragende engelske Sældampskibsførere; det var ikke mindst interessant, fordi det tillige vidnede om Englændernes Næringsvet. Han henstillede nemlig til mig at virke for, at de norske og tyske Rederier enedes om, at Ungsælen for Fremtiden ikke blev angreben før 1ste April, indtil hvilken Tid da Moderen skulde ligge urørt i Fangstleiet; han skulde da paa sin Side arbeide for, at denne Overenskomst blev tiltraadt af samtlige engelske Rederier. I Forbigaaende vil jeg bemærke, at denne Tanke er sund, og at en Fredningstid som den foreslaaede, især hvis den udstrækkes til 4de eller allerhelst 6te April, vilde være særdeles gavnlig for Bedriften, og man bliver vistnok sent eller tidlig nødt til at enes om en Fredningslov. Men det Kuriøse ved Tingen er, at Englænderne aldrig slog paa den Streng, saalænge de vare alene om Dampkraften, men først begyndte at se paa Bedriftens Bedste, saasart de frygtede for at tabe sit Overherredømme.

Forøvrigt kunde det være for Øieblikket saa sin Sag at indgaa paa en Overenskomst, som den fra engelsk Side foreslaaede. Nordmændene bør visselig iforveien være givet Adgang til at arbeide med Damp under lige Vilkaar som Englænderne; jeg betvivler ikke, at Nordmændene da ville vise, at Englænderne havde skjellig Grund til at frygte for denne Konkurrent. Maaske det da vilde lede til, at man enedes om bedre Vilkaar for Fredningen end de fra engelsk Side nu tilbødte.

Der stod for nogen Tid siden en Beretning i en af Drammens Blade om Bygninger af 2de Dampskibe dersteds for Sælfangst, og samme Beretning udtalte meget gode Forhaabninger for denne Bedrifts Fremgang. Ishavsflaaden herfra Byen (Tønsberg) er i dette Aar i væsentlig Grad bleven forøget, og vil til næste Aar end mere forøges. Saavidt mig bekjendt og efter de Oplysninger, jeg har indhentet, vil den søndenfeldske norske Ishavsflaade i Aaret 1872 komme til at bestaa af 18 Seilskibe og 8 Dampskibe, hvortil kommer 1 Seilskib og 2 Dampere for udenlandske Rederier, der skal bemandes og udrustes herfra. Dette kalder jeg for vore smaa Forhold en storartet Udvidelse paa et enkelt Felt, ja saa storaartet, at det er paa Tiden at raabe „Varsko“ mod en Videregaaen.

Det er utvivlsomt, at det er de fire sidste heldige Fangstaar, der har lokket Spekulationsaanden saa stærkt frem; man har ganske overseet, eller maaske endog glemt, de mindre heldige Aar, der gik forud for de sidste gode. Tager jeg ikke fejl, saa forholder det sig nok med Sælfangsten som med Sildefisket — den er periodisk.

At Ungsælfangsterne i de senere Aar ere betydelig mindre end tidligere, er der neppe nogen Tvivl om. Naar Nordmændene desuagtet i de fire sidste paa hiuandenfølgende Aar har havt saa heldige Resultater, da ligger dette Held for en stor Del deri, at en betydelig Masse gammel Hansæl — paa Grund af de særegne Isforhold — har søgt ned under Kysten ved Island, hvor vore dygtige Skyttere med de nu forbedrede Rifler har nedskudt den i Mængde. Men saaledes Aar efter Aar at nedlægge den gamle Sæl maa i Længden blive til Bedriftens Ruin, og formedelst Expeditionernes stigende Antal og Dampkraftens Indførelse paa de norske Fangstskibe vil Jagten deroppe nu mere end hidtil blive en Udryddelseskrig istedetfor en fornuftig Jagt. Men Ishavsbedriften har i en Række af Aar været til stor Velsignelse for vort Land, og det ikke mindst for den ubemidlede Del af Befolkningen; bør vi da ikke gribe os an og gjøre, hvad vi formaa, for at bevare os den? Skal vore Skibe da stadig gaa i de gamle Spor, stedse søge de vante Fangstpladse og der fortsætte den alt længe drevne Udryddelseskrig? Vilde det ikke være paa høi Tid, om vi her fra denne Kant af Landet med en eller to af vore vel udrustede og fortrinlig skikkede Dampskibe kom vore mindre heldigt stillede Landsmænd i det nordlige Norge tilhjelp i deres hæderlige Stræben efter Opdagelse af nye Fangstfelter ikke alene i det kariske Hav og ved Kysterne af Nowaja-Semlja, men vi maatte ogsaa forcere os frem østenfor Hvideøen langs Isen ved Sibiriens Nordkyst og fornemmelig maatte man med stor Ihærdighed trænge mod Nord paa den endnu saa lidet beseilede Strækning mellem Spitsbergen og Nowaja-Semlja, hvor man vel maatte kunne have Haab om at finde et ukjendt Land (Gillisland) og Fangstpladse, om hvis Rigdom man nu kun tør have en Anelse.

For at bevare os vor Ishavsbedrift og for at de store Kapitaler, der nu er lagt og fremdeles lægges i kostbare Ishavsskibe, ikke skal gaa tilspilde, tillader jeg mig at paakalde mine Landsmænds Opmærksomhed for de her paapegede

nye Forsøg, der visselig bør gjøres; ligesom jeg beder om Gehør for de af mig i min forrige Artikel berørte Fredningsforhold for Sælen, der om meget kort Tid bør tages under alvorlig Overveielse saavel af Nordmændene som af Tyskerne og Englænderne.

Med megen Interesse har jeg læst Hr. Adjunkt Carl Pettersens Afhandling „Om vort Fangstfelt i Ishavet“ og en Afhandling i samme Retning optaget i „Aftenbladet“ fra „Finmarksposten“. Af denne Artikel erfarer man, at Udvidelsen af Fangstfeltet til Nowaja-Semlja skyldes Hr. Konsul Finckenhagen i Hammerfest, og efterat hans Fartøi, der førtes af Kaptein Carlsen fra Tromsø, der altsaa „brød sig den nye Vei“, gjorde en meget heldig Tur, fulgtes det det paafølgende Aar af flere Fangstexpeditioner baade fra Hammerfest og Tromsø. Disse foretagsomme Mænd kan nu ikke alene glæde sig ved at have opdaget et nyt Virkefelt for deres Kapitaler, men de have ogsaa i stort Maal skaffet Materialier tilveie i videnskabelig Retning, hvorom de Breve, der fra Dr. Petermann ere indløbne til Professor Mohn, noksom vidne.

Skal det søndenfjeldske Norge, der byder over langt større Kapitaler end vore Venner nordpaa, der har en stolt Ishavsflaade, hvoraf flere Fartøier ers forsynede med Damp, rolig staa og se paa disse prisværdige Anstrengelser og Opofrelser af vore mindre gunstigt stillede Landsmænd?

Den svenske Stat lader nu iaar atter 2de Orlogsskibe udruste til en Expedition i de arktiske Farvande — naturligvis udelukkende i videnskabeligt Øiemed. Svenskerne, der ingen pekuniær Interesse have paa Nordishavet, ofre dog store Kapitaler for sit Lands Ære og til Videnskabens Fremme. Vi kunne med en forholdsvis mindre Kapital ikke alene hævede vort Lands Værdighed, vort gode Ry for Sömandsdygtighed og tjene Videnskaben, men vi kunne høist saadsynligt gjøre os Haab om at finde et rigt Virkefelt for vor kostbare Ishavsflaade, der nu snart sagt kanske vil være uden synderlig lønnende Sysselsættelse paa de gamle maaske altfor hurtig udplyndrede Fangstfelter.

Det har staaet for mig, at et Aar som dette — streng Kulde her, rimeligvis mild Vinter paa Ishavet — netop vilde være et særdeles gunstigt Aar for en Fremtrængen mod Nord paa Strækningen mellem Spitsbergen og Nowaja-Semlja, og ved at konferere derom med Hr. Professor Mohn, er jeg end mere bleven bestyrket i denne Anskuelse. Det forekommer mig, at Interessen er vakt for en saadan Expedition, og Hr. Mohns Artikel i „Morgenbladet“ No. 94 1871 egner sig fortrinlig til at styrke Haabet om et godt Resultat.

Det gjælder da at gribe Sagen an, og Mænd med Formaaenhed maa gaa i Spidsen for at faa den fornødne Kapital samlet.

Er det maaske ubeskedent af mig, naar jeg drister mig til at anmode Direktionen for „Handelens Venner“ om at gribe Initiativet? Tager disse Mænd Sagen i sin Haand, da tør man haabe, at Handelsforeningerne i de her omkringliggende Byer ogsaa ville yde sit Bidrag.

Da det nu aldrig har været min Tanke, at en saadan Expedition alene skulde omfatte den materielle Bedrift, men tillige tjene Videnskaben — til hvilket Øiemed der maatte medtages mindst tvende Videnskabsmænd — saa tager jeg neppe fejl, naar jeg vover at forudsætte, at ogsaa vor Statsstyrelse efter Evne vil yde sit Bidrag dertil.

Af vor Ishavsflaade ere endnu kun tre Skibe forsynede med Dampkraft, nemlig „Isbjørnen“, „Albert“ og „Geysir“. Af disse tror jeg „Geysir“ er bedst skikket, fordi den i Forhold til sin Størrelse og Grundgaaende har en stærk Dampmaskine; „Albert“ har vistnok en større Hestekraft, men den er baade vel stor og gaar for dybt; „Isbjørnens“ Maskine er for svag. „Geysir“ vil forhaabentlig omkring 15de Juni vende tilbage fra sin Ishavsexpedition, og skulde Rederiet da være villig til at overlade den for det her foreslaaede Øiemed, da strak vel Tiden endda til.

Saa være da hermed Sagen anbefalet; jeg tvivler ingenlunde om, at enhver Nordmand føler saa varmt for sit Lands Ære og for dets Vel, at han gjerne vil være med her, og kan han end ikke dette, da vil Fædrelandskjærligheden afholdt ham fra at arbeide imod.

Kast Øiet paa Kartet, hvor Gillis-Land staa afbildet, og Du maa føle Dig beskjemmet ved der at læse Aarstallet 1707 (rimeligvis da det opdagedes). Den Tids Mænd med sine ufuldkomne Instrumenter og uden Dampkraft til sin Tjeneste sparede ingen Opofrelse, ingen Möie og holdt ikke sit Liv for kostbart, naar det gjaldt nye Opdagelser, nye Virkefelter; bör da vi, Mændene i det 19de Aarhundrede, staa saa meget tilbage for dem, at vi, der har Videnskabens Fremskridt og mægtige Drivkraft til vor Støtte, Intet gjøre for at fortsætte, hvad hine paabegyndte?

Jeg er maaske nu kommen noget bort fra det oprindelige Emne (Sælbedriften), som jeg havde sat mig til

Opgave at behandle, men jeg skal i min næste Artikel atter komme tilbage dertil ligesom til Hvalros- og Hvidfiskefangsten.

Enhver Ishavsfarer, der søger Sælen omkring Jan Mayn, vil kunne berette, i hvilke store Masser disse Dyr fra medio Marts indtil Maanedens Ende kommer trækkende fra ONO, alle styrende samme Kurs. Naar Sælen nu — efterat have undersøgt Isen og af og til trængt mange Mil ind i denne, hvilken Undersøgelse ofte begynder ligefra den 76de^o og varer helt ned til den 68de^o N. Br. — finder en Ispakke, der er efter dens Önske, da lægger Hunsælen sig op paa denne og efter et Døgn's Forløb, undertiden strax, kaster den sin Unge. Hansælen holder sig i Nærheden af Hunnen men er sjeldnere oppe paa Isen. Blive nu ikke Dyrene forstyrrede af Jægere, saa forholde de sig rolige hos sin Unge i 15 à 18 Dage, efter hvilket Tidsforløb denne er saa udviklet, at den kan gaa i Vandet og selv søge sin Næring, der vistnok hovedsagelig bestaaer af Ræger. I den Tid, Moderen opdrætter sin Unge, foregaar Parringen paa nyt. Efter den Antagelse, der, saavidt nu bekjendt har gjort sig gjeldende, nemlig at Sælen kun yngler en Gang om Aaret, maa jo altsaa dette Dyr gaa drægtig et helt Aar, hvilket dog synes at være en usædvanlig lang Tid for en Dyreart, der voxer saa ualmindelig hurtigt op. Det vilde være interessant og maaske til fremtidigt Gavn for Sælbedriften, om vore Zoologer vilde tjene os med afgjørende Oplysninger om dette Punkt.

Uagtet Sælens fine Instinkt og trods den store Omhu, den anvender for at finde et sikkert Leie for sit Afkom, hænder det dog af og til, at svære nordvestlige Storme driver det hele Ungsælleie ud mod det aabne Hav, og da odelægger desværre Søgangen umaadelige Masser af Ungerne, der i bogstavelig Forstand drukne. Jeg har seet ret mange interessante Prøver paa, hvor tappert Moderen i et saadant Tilfælde arbejder for at faa sin Unge op mod fast Iskant igjen, idet hun enten forsøger at svømme med den under sin ene Forlab eller truer den foran sig i Vandet, idet hun med Snuden puffer den frem. Naar den gamle Sæl enten forstyrret af Jægere eller ifølge Naturens Orden forlader Ungsælleiet, da deler gjerne Massen sig i to Dele, hvoraf den ene drager mod Nord og Öst, den anden mod Syd og Vest (ned mod Island). Sælen søger nu atter en bekvem Ispakke, hvor den kan lægge sig op, og hvis den ikke forstyrres, bliver den rolig liggende her, indtil den Hudsygdom, som Dyret lider af paa denne Aarstid, er overstaaet. Det er i Tidsrummet fra 20de April til Mai Maaned's Udgang, at Ishavsfarerne drive sin bedste Jagt paa den gamle Sæl; efter denne Tid bliver Dyret mere og mere sky og giver et mindre Udbytte, fordi det daglig' afmagres. Henved Juni Maaned's Udgang begynder Sælen for Alvor at søge tilbage mod Nord og Öst og Ungerne følger den; den trækker nu fra den ene udspringende Isodde til den anden, hvor den af og til lægger sig op for at hvile. Man har enkelte Gange forfulgt den lige hen imod Spitsbergen og opdaget, at den fremdeles trækker i østlig Retning. Hvor den gaar hen og hvor den holder til indtil næste Foraar, da den atter søger tilbage til Jan Mayn, burde sandelig være Gjenstand for vor Forskning.

„Finmarksposten“ beretter om Masser af Ungsæl, der i Marts Maaned ligger oppe paa Iskanten langs den østlige Kyst ved Hvidehavet. Dette forholder sig vistnok saa; et Par Englændere har for nogle Aar siden berettet det samme; men naar „Finmarksposten“ siger: „Og Forholdene skal der, skjønt i mindre Maalestok, være omtrent som under Jan Mayn“, da kan man vel egentlig ikke her indrømme nogen Lighed, idet den Ungsæl, der findes i Hvidehavet, ikke synes at kunne blive ynglet der, hvorimod dette jo netop er Tilfældet ved Jan Mayn, hvilket gjør, at man har en bestemt Vished for, at her maa ethvert Aar blive Sæl at træffe. At den i Hvidehavet bemærkede Ungsæl ikke yngles der, slutter jeg deraf, at den antræffes paa ubrækket Is, og man ved jo af Erfaring, at det strider mod den gamle Sæls Natur at lægge sin Unge paa et Sted, hvor den ikke selv har bekvem og let Adgang til at springe i Havet. Desuden har man heller ikke hørt, at den omskrevne Ungsæl i Hvidehavet er ledsaget af gammel Sæl. Jeg tager saaledes neppe fejl, naar jeg antager, at denne Ungsæl er det forrige Aars Yngel ved Jan Mayn, der endnu er for ung til at følge Forældrene paa deres lange Tilbagevandring, som foretages med en voldsom Hurtighed.

Hvalrosfangsten er jo ligesom Sælfangsten, omendskjønt af en mindre Betydning, af stor Vigtighed for vort Land, saamegetmere som det efter de Beretninger, der foreligge, er temmelig klart at skjønne, at man baade i det kariske Hav og ved Nowaja-Semlj's Kyster har fundet et nyt Felt for denne Jagt. Af end større Betydning er maaske Hvidfiskefangsten (den saakaldte Hvidhval), der afgiver en finere Olie end baade Sælen og Hvalrossen. Denne Fangst foregaar med Not, og de i Noten indestængte Dyr trækkes ind mod Land, hvor de dræbes. Der er imidlertid, efter min Opfatning, en slem Hage ved denne Fangst, der efter den nuværende Methode absolut maa foregaa ved Land, den nemlig, at

Herskeren over alle Russer en vakker Dag kommer og forbyder os dette Fiskeri paa sine Kyster. Herfor er man jo i en langt ringere Grad udsat med Hensyn til Hvalros- og Sælfangsten, da disse Fangster jo hyppigst foregaa paa Isen, og naar denne er fjernet en Mil fra Land, bliver det vel et Spørgsmaal, om her kan blive Tale om nogen Nægtelse i Kraft af Territorialretten. Paa Spitsbergen maa vistnok Hvidfiskefangsten kunne gaa uhindret for sig, men kaster mange sig paa dette allerede før stærkt medtagne Fangstfelt, da er det atter et Spørgsmaal, om hvorlænge Fisket der vil svare Regning. Der staar os saaledes maaske intet andet tilbage, ogsaa for denne Del af Ishavsbedriften, end jo før jo heller at opsøge nye Fangstfelter, hvor Ingen kan gjøre os Retten stridig f. Ex. Gillis-Land.

Idet jeg atter tillader mig at opfordre formaaende Mænd i vort kjære Norge til at medvirke til Opdagelsesreiser i disse nordlige Egne, finder jeg det min Pligt at fremsætte et Par Bemærkninger i Anledning af de tvende Breve fra Dr. Petermann til Professor Mohn, der har staaet at læse i „Fædrelandet“. Doktoren skriver i sit første Brev: „Jeg er overbevist om, at man fra Østspitsbergen ligesaa let kan komme til det saakaldte Gillisland, som fra Vestspitsbergen til Østspitsbergen“; og i sit andet Brev: „Jeg skriver endnu engang for om muligt ved Deres Medvirkning at faa et Par af Deres talrige, dygtige og foretagsomme Sømænd til denne Sommer at gaa derhen (til Landet østenfor Spitsbergen). Efterat de have reist rundt hele det kariske Hav og Nowaja-Semlja, vilde det være dem let nok at naa hint Land, enten vestenfra, fra Spitsbergen, omtrent paa 77° Nordbrede, eller direkte søndenfra fra Tromsø eller Hammerfest, eller maaske fra Sydost af. Dette synes mig langt fra saa vanskeligt som at omseile Nowaja-Semlja eller gennemkrydse det kariske Hav. Opdagelsen af hint Land forekommer mig for Tiden af den allerstørste Vigtighed saavel for Videnskaben som for Fangsten.“ Naar det af Dr. Petermann ansees for en saa let Sag at komme til Gillisland, da maa man være berettiget til at spørge, hvorfor ikke Dr. Bessels med Hr. Rosenthals prægtige Damp „Albert“ i 1869 saa sig istand til at komme der, og hvorfor idetheletaget ikke de forskjellige tyske Expeditioner have gjort et Forsøg derpaa. Man ser ogsaa, at Hr. Petermann angiver ikke mindre end tre høist forskjellige Ruter at trænge frem paa. Jeg tror imidlertid ikke, at de høist urolige, svære Ismasser i dette vanskelige Strøg tillader nogen synderlig lang Experimenteren med Hensyn til den berørte Fremtrængen; man faar nok først opgive sin Plan bestemt, hvorledes man vil trænge frem, og naar denne Plan er lagt, bør man vistnok dristig søge at udføre den, uden Vaklen eller Tilbagegaaen; det er en Selvfølge, at tilfældige Aabninger i Isen eller Isspærringer ville foranledige nogen Afvigelse i den lagte Plan, men der vil visseligen ikke blive Tid til, om man ikke skulde kunne komme frem ad en Vei, da at forsøge en anden. Jeg kan heller ikke dele Dr. Petermanns Anskuelse, at det ikke skulle være vanskeligere at naa Gillisland end at omseile Nowaja-Semlja eller gennemkrydse det kariske Hav. Man maa nemlig huske paa, at disse Strøg tidligere have været beseilede, og at man saaledes har nogen Erfaring for sig, at man her paa flere Steder har Adgang til Havne, hvorom man endnu intet kan vide for det ubekjendte Gillislands Vedkommende. Dette Land er desværre ikke blevet os mere bekjendt ved den Opdagelse, som Dr. Petermann fortæller, at Hr. von Heuglin skal have gjort, naar denne vil have opdaget Gillisland eller et dermed sammenhængende Land fra Stans Foreland; thi det er mere end sandsynlig, at det ikke er virkeligt Land, han har seet, men kun Fortøninger af Isfjelde, der, som bekjendt, skuffer et uøvet Öie.

Jeg har troet at burde udtale dette, da jeg nødig ønsker, at mine Landsmænd skal gjøre sig altfor dristige Forhaabninger om Resultatet af en Opdagelsesreise som den nu foreslaaede. Man bør vistnok med et godt og hensigtsmæssigt Dampskib og en nidkjær Fører gjøre sig Haab om, at det kan lykkes at naa Gillisland, men det maa ingenlunde ansees for en saa let Sag at udføre, at det, at faa istand en saadan Expedition, er identisk med at sætte Foden paa det Land, der nu i flere Aar har været efterstræbt, men dog endnu ikke naaet.

---

15. Dyblodninger.

Af Indberetning fra Premierløjtnant i Marinea C. F. Wille angaaende Dyblodningen med Dampskibet „Hansteen“ i Sommeren 1871 hidrættes følgende:

Det iaar oploddede Kart indbefatter Kyststrækningen fra Bratvær ved Nordkant af Smølen, og rækker saaledes fra 62° 47' til 63° 32' NB. og fra 2° 40' til 6° 16' LV. f. Christiania. Som sædvanligt ere alle Lodskud udtrykte i Favne, Isobatherne optrukne for hver 10de Favn og Bundens Beskaffenhed udtrykt paa samme Maade, som paa de før udgivne Fiskekarter. Den forrige Aar oploddede Fiskebanke nordenfor Bredundsdybet strækker sig NO over med grov Sand, Skjæl og Singels under Navn af „Langgrundsbanken“ til 63° 7' NB; det vestre Affald søndenfor 63° 4' er en jevn flad Skraaning og kaldes „Lega“, men ved Bankens Nordende, det saakaldte „Sømandsnæs“ og „Fjærtøftnæs“, er Bunden temmelig steilt afgaaende fra 80 fv. til over 300, og her begynder den saakaldte „Storeg“, der med uregelmæssigt tildels temmelig brat Affald mod Vest strækker sig NO over sandsynligvis et godt Stykke nordenfor dette Karts Grændse. Sømandsnæsset ligger 9 Mile NV fra Harø, og ved Kartets nordligste Parallel er Kanten af Eggen omtrent 14 Milé retvisende Vest fra Bratvær. Fra Lyngværfjorden og Boffjorden gaar et Dyb ud mod NV til omtrent 5 Kvartmile fra Hammerø, da en Arm gaar mod NO med 130 Favnes største Dybde, medens selve „Bodybet“ gaar mod V og NV med omtrent 100 Favnes Dybde lige til Storeggen. Langs den indre Kant af den nordostre Arm, 1 Mil fra Skjæret Terningen, har Bofiskerne sine Sættepladse om Vinteren (Dybstø, Ejsten, Hammeren, Skallen etc.), medens Fiskerne vestenfor sætter langs den af Bodybet strax nordenfor Skjærgaarden dannede Eg. Paa Nordsiden af Bodybet ligger „Bogrunden“, hvis sydostre Ende med nogle og tyve Favne jevn Fjeldbund begynder omtrent et Par Mile NV fra Bo, og herfra strækker Banken sig med Fjeldbund eller grov Sand og Singels lige til Storeggen, hvor grundeste Vand paa Kanten er 80 Favne, medens Bredden varierer mellem 2 og 4 Mile. Nordnfor denne Banke er Bunden jevnt affaldende mod Nord med fin Sand og Sandler, saaledes at Dybden paa Kanten af Storeggen ved Kartets nordligste Grændse er 150 Favne.

Udenfor Kysten fra Stemshesten til Smølen ligger en Række Skjær og Grunde, der beskytter Indseilingen til Kristianssund og Thronhjemsfjorden, den saakaldte „Fugleled“. Udenfor og rundt denne Skjærgaard har Fiskerne fra Årsbogen, Bøeggen og Sveeggen samt Grip sine Sættepladse. 2 Mile NV fra Grip ligger „Griptarnerne“ eller „Nattergalene“, hvoraf den grundeste kun har 2 Favne Vand og omtrent 1 Mil V for disse ligger „Bøelingen“ med 20 til 30 Favne. Rundt disse Grunde, og især paa Nordsiden af dem, findes udmærkede Fiskepladse. Langs Vestsiden af Smølen udenfor de der liggende Grunde dannes ogsaa en Slags Eg, paa hvilken der ligeledes foregaaer et rigt Vinterfiske.

Det egentlige Bankfiske er hidtil udelukkende drevet ved Storeggen paa Strækningen fra Sømandsnæsset og til noget nordnfor Fjærtøftnæsset, idet den større nordlige Del hidtil har været aldeles ukjendt, og Opdagelsen af denne anser jeg for at være af meget stor Betydning. Der har ofte været ytret det Haab, at der ved denne Oplodning skulde findes nye Banker til en udvidet Fiskebedrift, og dette er virkelig iaar ogsaa lykkedes; thi istedetfor at der før er fremført jevnlig Klager over Mangel paa Plads paa Storeggen for 30 Skøiter, er der nu langs den paa dette Kart aflagte Del rundelig Plads til over 100 Skøiter, og efter Bundens Beskaffenhed at dømme vil Fisket paa den hidtil ubenyttede Strækning falde ligesaa rigt som søndenfor. Den nordvestre Del af Borgundsbanken har heller ikke før været kjendt, men denne er sandsynligvis af mindre Betydning.

Da Veiret i Mai og Juni var meget uheldigt, og det saaledes tegnede til en Gjentakelse af forrige Aars Sommer, forlod den større Del af de svenske Fiskere Banken temmelig tidligt, men de, der bleve tilbage, skal i Juli og August, da det rolige Veir ingen Hindring lagde iveien for Brugen af Baadene, have gjort et meget rigt Fiske. Det af Løjtnant Egeberg gjorde Forsøg med en engelsk Fiskesmakke skal have godtgjort, at hvorvel der oppaa Banken, hvor Bunden er jevn Sandbund, intet er til Hinder for at trække Linerne fra selve Kutteren, idet man lader denne drive ned over Linen, saa er denne Fiskemaade dog ikke anvendelig paa Eggen, hvor det jevneste og rigeste Fiske altid foregaaer. Dels er Strømmen, der her som oftest løber med et Par Miles Fart, til megen Gene, men den største Hindring ligger i, at Bunden er meget ujevn tildels med store Stene, der fisker Linen og forvolder altfor stort Redskabstab. Den hensigtsmæssigste Fiskemaade vil imidlertid Erfaringen snart lære (endnu er Bedriften jo ikke stort over 10 Aar gammel); Plads og Anledning er der ogsaa, men hvad der nu udfordres for, at Bankfisket baade her og andetsteds langs Kysten skal kunne tage et ordentligt Opsving, er nye Markeder. Dersom det f. Ex. kunde lykkes vore Diplomater at formaa den

franske Regjering til at opgive Beskyttelsestolden, og saaledes aabne Frankrige for vore Fiskeprodukter, vilde disse viselig snart skaffes tilveie og i rigeligt Maal.

Da man over denne Strækning hidtil ikke har havt andre Kystkarter end Groves, der er meget mangelfulde*), og da den nye Hydrografering vel endnu ikke vil kunne række derop paa adskillige Aar, ansaa jeg det rigtigst foruden Oplodningen tillige at foretage en saavidt fuldstændig Hydrografering langs Seilleden, at Kartet kunde remplacere Grove og tillige benyttes som Kystkart. At udgive det i 1880 som forrige Aars Kart anser jeg imidlertid ikke hensigtsmæssigt, da dette Kart har mindre Interesse som Specialkart og det tillige vil være meget ubekvem for Fiskerne at faa 2 saa store Karter, saameget mere som deres almindelige Udgangspunkt, Aalesund, ligger i det søndre, medens deres Maal, Storeggen, ligger i det nordre og Overlægning fra et Kart til et andet er et Problem, som sandsynligvis faa af dem kan løse. Jeg skal derfor tillade mig at foreslaa, at der konstrueres et Kart i 1880 af rette Størrelse paa Parallel 63° 30', der rækker fra 62° 8' til 63° 30' NB og fra 2° 38' til 6° 20' LV f. Christiania. Man vil da faa et Kart over den hele i disse 2 Aar oploddede Strækning fra Stadt til Nordkant Smølen i en baade for Skibsfarten og Fiskebedriften antagelig passende Maalestok. Den Del af Smølen, der for det første maa paalægges efter Groves Maaling, bør maaske betegnes med svagere Tone eller paa anden Maade kjendelig adskilles fra den øvrige i disse Aar nymaalte Del af Kysten for at undgaa Misforstaaelse og feil Bedømmelse.

---

*) Griptarene laa f. Ex. 1 Mil for langt fra Land.

Rettelser.

- Pag. 4. Linie 23 og følgende fra oven staa Udbyttet af Garnfisket i Søndre Distrikt angivet til 55,000 Tdr, og for Nordre Distrikt til 80,000 Tdr., men skal være henholdsvis 31,000 og 77,000 Tønder.
- 26. I Sammendraget er anført Summen af det Antal Uger, som gennemsnitlig medgaar til Fisket i de forskjellige Herreder, istedetfor Gjennemsnitstallet, hvilket udgjør for Ryfylke Fogderi 9 Uger, for Jæderen og Dalernes Fogderi 10 Uger, for Kjøb- og Ladestederne 9,5 og for hele Amtet 9,2 Uge.
- 53. I Sammendraget for 1870 er den opfiskede Mængde for Nordmøre Fogderi anført til 961,100 Stkr. istedetfor 2,053,800 Stkr, og for Romsdals Amt til 3,795,300 Stkr. istedetfor 4,888,000 Stkr. Ligeledes Værdien for Nordmøre angivet til 88,450 istedetfor til 160,770 Spd. og for det hele Amt til 426,600 istedetfor til 498,320 Spd.
- 72. Samlet Antal Baade paa Vadsø 299 istedetfor 209.
- 72. Lateris samlet Antal Baade 1030 istedetfor 940.
-

Indhold.

Indledning	Pag. III
----------------------	----------

Beretninger.

No. 1. Om Vaarsildfiskeriet	1
- 2. Om Lofotfiskeriet	7
- 3. Om Fiskerierne i Nedenæs Amt	20
- 4. Om Fiskerierne i Lister og Mandals Amt	21
- 5. Om Sommerfiskerierne i Stavanger Amt	23
- 6. Om Fiskerierne i Søndre Bergenhus Amt	27
- 7. Om Fiskerierne i Nordre Bergenhus Amt	35
- 8. Om Fiskerierne i Romsdals Amt	36
- 9. Om Fiskerierne i Fosens Fogderi	55
- 10. Om Fiskerierne i Namdals Fogderi	59
- 11. Om Storsildfisket i Nordlands Amt	61
- 12. Om Fiskerierne i Tromsø Amt	67
- 13. Om Fiskerierne i Finmarkens Amt	69
- 14. Oplysninger om Sælhundsexpeditionerne fra det søn- denfjeldske Norge i Aaret 1870	78
- 15. Dyblodninger	84
Rettelser	85

Table des matières.

Introduction	Pag. III
------------------------	----------

Rapports.

No. 1. Sur la pêche de hareng d'hiver	1
- 2. Sur la grande pêche de morue aux côtes de Lofoten	7
- 3. Sur les pêches de la préfecture de Nedenæs	20
- 4. Sur les pêches de la préfecture de Lister et Mandal	21
- 5. Sur les pêches d'été de la préfecture de Stavanger	23
- 6. Sur les pêches de la préfecture de Bergenhus du Sud	27
- 7. Sur les pêches de la préfecture de Bergenhus du Nord	35
- 8. Sur les pêches de la préfecture de Romsdal	36
- 9. Sur les pêches de la sous-préfecture de Fosen	55
- 10. Sur les pêches de la sous-préfecture de Namdal	59
- 11. Sur les pêches de hareng d'hiver grand de la préfec- ture de Nordland	61
- 12. Sur les pêches de la préfecture de Tromsø	67
- 13. Sur les pêches de la préfecture de Finmarken	69
- 14. Sur les expéditions pour la chasse de chiens de mer aux contrées arctiques pendant l'année 1870	78
- 15. Recherches relatives à la configuration du fond de mer	84
Corrections	85